

VENSTRES STORTINGSGRUPPE

Venstres forslag til statsbudsjett for 2015

venstre

Oslo, 3. november 2015

1. Et grønnere og varmere statsbudsjett

Venstres stortingsgruppe legger med dette fram Venstres forslag til statsbudsjett for 2015. Det er et forslag som er grønt, sosialt rettferdig, framtidsrettet og tilpasset de økonomiske utfordringene Norge står overfor.

Venstres stortingsrepresentanter vil stemme for Venstres budsjettforslag under Stortingets behandling av finansinnstillingen 27. november. En avtale med regjeringspartiene om statsbudsjettet for 2015 vil få Venstres subsidiære støtte dersom vårt eget alternativ ikke får flertall (hvilket vi dessverre må innrømme at er sannsynlig.)

Regjeringen la fram sitt budsjettforslag 8. oktober. Det er selvfølgelig mye Venstre er enig i det forslaget regjeringen har lagt fram. Flere saker som vi har kjempet for i flere år blir nå en realitet. Bl.a. etterutdanning av lærere, et eget regelråd for næringslivet, styrket forskningsinnsats, økte bevilgninger til jernbane, økning av etableretilskuddet under Innovasjon Norge m.m. Også det viktige arbeidet med effektivisering og forenkling av offentlig sektor gjennom bl.a. nøytral moms og en effektiviseringsreform i offentlig sektor er positivt. Venstre hadde gjerne sett at regjeringen gikk lenger på alle disse områdene, men retningen er rett.

Men det er en del områder hvor både Venstre og en rekke andre aktører med rette har vært kritiske til det budsjettforslaget som ble lagt fram 8. oktober:

Det gjelder **den samlede klima- og miljøinnsatsen**. Vi registrer at statsministeren i [Aftenposten 16. oktober](#) forklarer dette med at «flere av statsrådene ikke er så opptatt av klimasaken», og vi registrer ikke minst at klima- og miljøvernministeren selv i [Dagens Næringsliv 31. oktober](#) satser på at Venstre og KrF skal rette opp misæren.

Det gjelder den **samlede sosiale profilen**, både gjennom skatteopplegget, en manglende reell fattigdomssatsing og en rekke usosiale kutt både overfor enslige forsørgere, uføre og overfor asylsøkere og flyktninger.

Det gjelder en manglende vilje til å legge til rette for **nyskaping i næringslivet**, gjennom skattesystemet, tilgang på risikovillig kapital, bedre rettigheter for selvstendig næringsdrivende og ikke minst å legge til rette for næringsutvikling i distriktene og områder av landet som i liten grad er påvirket av olje- og gassnæringen.

Og det gjelder at statsbudsjettet er i overkant ekspansivt. Det brukes **rekordmye oljepenger** og selv om det «bare» brukes 3 prosent av avkastningen av oljefondet er det både en relativ og nominell økning ut over nivået fra 2014 og det som var forventet.

Venstres budsjettforslag for 2015 gjør derfor viktige og riktige grep på disse områdene og er svært godt tilpasset de utfordringene vi står overfor – både nasjonalt og internasjonalt. Det skiller seg fra regjeringens forslag på flere viktige områder:

- En samlet miljø- og klimasatsing på 4,2 mrd. kroner, hvor det er en betydelig satsing på kollektivtransport og miljøvennlige transportløsninger.
- Et grønt skatteskifte på 13,3 mrd. kroner, et skatteopplegg med en helt annen og bedre sosial profil når det gjelder lettelse i skattlegging av lønnsinntekt og formue og en målrettet skattepolitikk for å stimulere til innovasjon og gründerskap. Venstre opplegg innebærer en netto skatteskjerpelse på 3,7 mrd. kroner i forhold til regjeringens forslag (men en lettelse på 3,3 mrd. i forhold til 2014).

- En samlet fattigdomssatsing på 2,5 mrd. kroner. I tillegg økes bistandsinnsatsen til verdens fattige tilsvarende 1 pst av BNI.
- En satsing på skole, utdanning og forskning med vel 3,1 mrd. kroner, hvorav økt forskningsinnsats utgjør om lag 1,15 mrd.
- Tiltak for å styrke norsk næringsliv og fastlandsindustri og motvirke todeling av økonomien med 6,3 mrd. kroner.
- En oljepengebruk som er vel 3 mrd. lavere enn det regjeringen legger opp til. I tillegg kommer en skatte- og avgiftsskjerpelse for petroleumssektoren på om lag 1,6 mrd. kroner og flytting av Petoros administrasjonskostnader til SDØE, noe som samlet medfører at overføringene til Statens Pensjonsfond Utland øker med 4,3 mrd. kroner med Venstres opplegg.

På tross av betydelig økte satsinger på de områdene som er viktigst for Venstre: Miljø og klima, fattigdomsbekjempelse, skole, utdanning og forskning og næringsliv og nyskaping vil Venstres forslag til statsbudsjett for 2015 være mindre ekspansivt enn regjeringens forslag.

Konkret foreslår Venstre følgende i stort (tall bokført, mill. kr):

Skatte- og avgiftsopplegget (netto skatteskjerpelse)	3.717,0
Innsparingstiltak/omprioriteringer:	10.450,4
Økte inntekter:	618,4
Hovedprioriteringer/økte utgifter:	11.759,5
Mindre oljepengebruk:	3.026,3

Venstres forslag til statsbudsjett for 2015 inneholder de hovedsatsinger som skal til for å ta Norge i rett retning inn i framtiden – inn i det klimavennlige kunnskapssamfunnet vi skal leve av i framtiden og hvor vi samtidig løfter og tar var på dem som er vanskeligst stilt.

2. En offensiv miljø- og klimapolitikk og en reell forsterking av klimaforliket

Venstre ønsker en ambisiøs miljøpolitikk med mål om å sikre livsgrunnlaget for kommende generasjoner og skape likeverdige muligheter for alle. Det er et grunnleggende liberalt verdisyn å skape et økologisk likt utgangspunkt for alle generasjoner og i alle land.

Venstres mål er et samfunn uten forurensning, der ressursene forvaltes til beste for oss som lever nå - og for framtidige generasjoner. Venstre vil gjøre Norge til et miljøpolitisk foregangsland; vi skal utvikle miljøteknologi og finne løsninger som også andre kan benytte. En slik omstilling er krevende, men gir nye muligheter. I en verden hvor miljøproblemene blir tydeligere, vil miljøbedrifter bli morgendagens vinnere. Det viktigste generelle miljøvirkemiddelet Venstre vil ta i bruk, er overgang fra mindre skatt på arbeid til mer skatt på miljøskadelig atferd. Et grønt skatteskifte.

Venstre vil omstille Norge til et klimavennlig samfunn, samtidig som vi opprettholder en velfungerende og sikker energiforsyning. Skal vi løse de internasjonale klimautfordringene, kreves det at rike land som Norge tar en lederrolle i arbeidet med å vise fattigere land at det er mulig å kombinere lave utslipp med et høyt velstands- og velferdsnivå. Norge har store muligheter til å legge om energibruken, ta i bruk ny miljøteknologi i energiforsyningen og industrien samtidig som dette kan bidra til å skape nye bedrifter og arbeidsplasser.

Venstre hadde store forventninger til regjeringens forslag til statsbudsjett for 2015 på miljø- og klimaområdet. Samarbeidsavtalen har klare forpliktende formuleringer om å styrke klimaforliket og satse mer på kollektivtransport i byene. Begge deler er fraværende i forslaget i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2015. Det er rett og slett ikke godt nok.

Vi vet at det er mulig å løse klimautfordringene. Både den internasjonale klimarapporten [The New Climate Economy](#) som kom i september og Miljødirektoratets rapport [Kunnskapsgrunnlag for lavutslippsutvikling](#) viser at det er mulig, men at det kreves både politisk vilje og politisk mot for å få det til. En bedre miljø- og klimapolitikk koster.

Regjeringens avventende holdning til det meste innenfor miljø- og klimaområdet inkl. om Norge vil følge EUs nye mål for reduksjon i klimautslippene er skuffende. En avgjørende faktor for Venstre for å få til et regjeringsskifte etter valget 2013 var behovet for en langt mer offensiv klima- og miljøpolitikk. Det budsjettet regjeringen har lagt fram, kunne like gjerne vært lagt fram av den forrige regjering. For Venstre holder det ikke å være bittelitt bedre enn den rødgrønne regjeringen. Vi har en forpliktelse – både overfor velgere og kommende generasjoner til å gjøre et krafttak for et bedre livsmiljø. Derfor foreslår Venstre en samlet klima- og miljøinnsats på 4 mrd. kroner i vårt forslag til statsbudsjett for 2015. I tillegg foreslår vi et kraftfullt grønt skatteskifte på over 13 mrd. kroner.

Miljøvennlig samferdsel

Venstre vil at Norge skal utvikle verdens mest miljøvennlige transportsektor. Fremtidig trafikkvekst i og rundt de store byene må tas av jernbane, kollektiv, sykkel og gange. Godstransport må overføres fra vei til sjø og bane. Fossilt drivstoff må erstattes av elektrisitet og andre rene energiformer. Tettsteder og byer må bygges omkring kollektivknutepunktene slik at behovet for å eie og kjøre bil reduseres, og slik at flere kan benytte seg av fleksible, klimavennlige transportløsninger.

Det er bra at regjeringen foreslår økte bevilgninger til jernbane (selv om det er behov for ytterligere økning), men det er direkte skuffende at regjeringen i realiteten kutter i bevilgningene til kollektivtransport i de store byene og ikke følger opp Stortingets klare ambisjoner når det gjelder gang- og sykkelveier.

Derfor vil Venstre sørge for bevilgninger til:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Gang- og sykkelvei (inkl. 200 mill. til belønningsordning)	500,0
Kollektivfelt og holdeplasser	300,0
Miljø- og servicetiltak	40,0
Belønningsordning for bedre kollektivtransport	1 000,0
Planleggingsmidler Førnebubanen og Ahus-banen	35,0
Jernbane, drift og vedlikehold	400,0
Investeringer, jernbane	240,0
Kapasitetsøkning Bodø-Rognan	0,3
Opprettholde drift av Bratsbergbanen	18,0
SUM MILJØVENNLIG SAMFERDSEL:	2 533,3

Teknologiutvikling og forskning

Norsk industri er basert på bærekraftig fornybar energi, og norske metallurgiske og prosessindustrielle forskningsmiljøer er verdensledende. Venstre vil legge til rette for å videreutvikle disse verdensledende kunnskapsmiljøer for bærekraftig industriproduksjon. En offensiv klimapolitikk kan gjøre norsk næringsliv mer konkurransedyktig. I tett samspill med industrien vil Venstre forsterke innsatsen for å redusere og fjerne utslippene. Skal vi lykkes med dette er det viktig å styrke de ordningene som bidrar til teknologiutvikling, som f.eks. miljøteknologiordningen under Innovasjon Norge, sikre tilgang på kapital til store innovative prosjekter innen fornybar energi og sats tungt på forskning innenfor miljø, klima og miljøvennlig energi.

Venstre vil derfor prioritere:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Innovasjon Norge, miljøteknologiordningen	100,0
Norsk Fornybar AS, driftskostnader	25,0
Nytt såkornfond TTO-er/ inkubatorer, fornybar energi 200 mill. kr.	90,0
EUs romprogram/Copernicus (miljøovervåking m.m.)	167,0
Forskning og utvikling (tilskudd til INTPOW) (OEDs budsjett)	16,5
Miljøforskning, Antarktisk	10,0
Energiex og Transport2025 (forskning på miljøvennlige transport-løsninger) (SDs budsjett).	25,0
Forskning, klima, miljø og miljøvennlig energi (KDs budsjett)	75,0
Tilskudd til Norwegian Blue Forest Network	2,5
Tilskudd til nytt bygg, Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning	25,0
SUM TEKNOLOGIUTVIKLING OG FORSKNING:	536,0

Naturvern og biologisk mangfold

Naturmangfold er den store variasjonen av arter og naturtyper som danner brikkene i det som utgjør livsviktige økosystemer. Det er dramatisk at mangfoldet av arter utryddes i et tempo som er mye raskere enn det som er naturlig. Venstre vil stanse utryddingen av arter og ta hensyn til miljøet i all planlegging og utbygging. For å sikre det biologiske mangfoldet, er det nødvendig å redusere inngrepene i naturen gjennom god forvaltning og økt vern, og ved å stanse utbredelsen av fremmede arter på land og til havs.

Venstre vil derfor prioritere:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Mareno	10,0
Miljøovervåking	50,0
Kalking, villaks og Vanndirektivet	150,0
Tiltak i verneområder	10,0
Nytt skogvern (inkl. reversering av kutt 210 mill.)	300,0
Opprydningstiltak	35,0
Friluftstiltak	20,0
Tiltak mot marin forsøpling	25,0
Truede naturtyper (inkl. reversering av kutt 7,5 mill.)	57,5
Villakssentre (6 mill.) og Runde miljøsentre (2 mill.)	8,0
SUM NATURVERN, BIOLOGISK MANGFOLD M.M.:	665,5

Kulturminnevern

Venstre vil ha en offensiv satsing på kulturvern og museer, som tar vare på mangfoldet, utfordrer samtiden og sikrer viktige kulturminner for fremtidige generasjoner. Venstre vil utvikle ordninger som motiverer til bevaring av kulturminner og ivaretaking av nye funn.

Venstre foreslår derfor økte bevilgninger til:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Fartøyvern	5,0
Riksantikvaren	2,5
Fredede private kulturminner	10,0
Tekniske og industrielle kulturminner	9,6
Verdensarv	8,0
Kulturminnetiltak	50,0
SUM KULTURMINNEVERN:	85,1

Internasjonale miljøtiltak

Som et land som har tjent seg rikt på å eksportere fossil energi, må Norge gå foran med egne utslippskutt og klimastøtte til fattige land. Norge skal være en pådriver i arbeidet for å sette en internasjonal pris på CO₂ og utvikle internasjonale karbonmarkeder. Internasjonale satsinger og finansieringsløsninger som for eksempel Norges arbeid for redusert avskoging i utviklingsland, skal komme i tillegg til, ikke istedenfor, egne utslippskutt. For Venstre er det viktig at er en positiv bidragsyter i alle internasjonale sammenheng og at Norge har minst like ambisiøse mål for samlede klimautslipp som f.eks. EU.

Venstre vil derfor prioritere:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Klimatilpasning, FN	5,0
Det grønne klimafondet	200,0
Internasjonale miljøorganisasjoner	11,0
Deltakelse i EUs miljøprogram Life fra 2016 ¹ .	0,0
Omprioritere/øremerke 100 mill. til bevaring av Mangrove-skog innenfor den samlede skogsatsingen.	0,0

¹ Koster anslagsvis 94 mill. kroner. Kan generere det mangedobbelte i støtte til miljøtiltak i Norge. Se: <http://ec.europa.eu/environment/life/index.htm>

Andre miljøtiltak

Venstre forslår også en del andre miljø- og klimatiltak i vårt budsjettforslag for 2015. Det burde være unødvendig, men ett av tiltakene er dessverre å reversere regjeringens mange kutt på budsjettene til klima- og miljøverndepartementet og olje- og energidepartementet. Særlig klima- og miljøverndepartementet har kuttet over en lav sko og svarer på spørsmål fra Venstre² om konsekvensene av kuttene at de ikke har oversikt over hva de faktisk vil bety for iverksatte eller planlagte miljø- og klimatiltak i 2015.

Venstre vil videre gjøre Norge til et foregangsland innen grønn byutvikling og mener en videreføring av eller et nytt program som «Framtidens byer» er et viktig tiltak. Norge må også planlegge for en framtidig avvikling og nedlegging av atomreaktoren i Halden. Det er kostnadskrevende og Venstre foreslår å sette av penger til utredning og forberedelser av dette allerede i 2015.

Venstre vil derfor prioritere:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Reversering av kutt på KLDs budsjett (i tillegg til skogvern og truede arter)	45,2
Bærekraftig bolig- og byggkvalitet	2,2
Videreføring av «Framtidens byer»	10,0
Reversering av kutt på OEDs budsjett (NVE energimerking og sikrings- og miljøtiltak)	10,2
CO ₂ -lagring	20,0
Klimatilpasning	3,0
Biogass	20,0
Dekommisjonering, Haldenreaktoren	20,0
Atomavfall	10,0
Sogn jord- og hagebruksskule (landslinje for økologisk landbruk)	10,0
SUM ØVRIGE MILJØ- OG KLIMATILTAK:	150,6

Grønt skatteskifte

Venstres overordnede mål i skattepolitikken er et grønt skatteskifte, hvor skattesystemet brukes aktivt til å stimulere arbeid og arbeidsplasser, utvikling, investering og eierskap i norske bedrifter og til å premiere miljøvennlig adferd. Konkret betyr det lavere skatt på arbeid, eierskap og bedrifter, skattestimuli for å gjøre miljøvennlige valg og økte miljøavgifter. Skatter og avgifter er et viktig politisk virkemiddel for å styre adferd som etter Venstres syn i all for liten grad har blitt brukt de siste årene. I budsjettavtalen med Høyre og Frp for 2014 fikk Venstre gjennomslag for et grønt skatteskifte som i sum var like stort som det den forrige regjering klarte på 8 år. I årets budsjettforslag fra regjeringen er dette i prinsippet reversert og summen av skatte- og avgiftsopplegget går i feil retning. Det er uakseptabelt. Regjeringen har satt ned en grønn skattekommisjon. Det er i tråd med Venstres politikk og [tidligere forslag i Stortinget](#), selv om mandat og sammensetning ikke helt samsvarer med våre ønsker. Vi kan uansett ikke vente til skattekommisjonens anbefalinger kommer (desember 2015) før det gjøres nødvendige grep for å ta i bruk skatte- og avgiftssystemet i klima- og miljøpolitikken. I den forbindelse henvises det også til miljø- og klimaminister Tine Sundtoft som til Dagens Næringsliv fredag 31. oktober sier at «*det skal koste mer å forurense, og det skal lønne seg å ta miljøvennlige valg*».

² Svar på spørsmål nr. 337, 349, 350, 351, 352 og 353 fra Venstre vedr. statsbudsjettet 2015. Se: <http://www.statsbudsjettet.no/Statsbudsjettet-2015/Budsjettsporsmal/>

For Venstre handler et grønt skattesifte både om å gi skatte- og avgiftslettelser for å belønne miljøvennlig valg og det handler om skatte- og avgiftsskjerpelser for å sette en pris på utslipp og følge prinsippet som «alle» er enige om, nemlig at forurenseren skal betale.

Venstre foreslår derfor:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Skattefritak for arbeidsgiverfinansiert månedskort (kollektivtransport)	1800,0
Skattefradrag, energieffektiviseringstiltak i egen bolig, inntil 50 000 kr per bolig.	430,0
Halvering av firmabilbeskatning for ladbare hybridbiler	24,0
Øke avskrivningssatsen 5 pst under forutsetning av investeringen har påvist miljøeffekt og medfører økt energieffektivisering	50,0
Ekstra jordbruksfradrag på 20 000,- for bønder som driver eller legger om til økologisk produksjon	3,0
SkatteFUNN: Ekstra kriterium for fradrag for FoU knyttet til klima, miljø og energieffektivisering på hhv 2 mill. kroner for bedriftsintern støtte og 4 mill. kroner for bedriftsekstern støtte. *	0,0
Lettelser i engangsavgiften for ladbare hybridbiler (vekt og effekt)	805,0
Øke vektfradraget i engangsavgiften med 25 pst for biogasskjøretøy. *	0,0
Avgiftsfritak for biodiesel som tilfredsstiller EUs bærekraftsdirektiv	370,0
Fritak for el-avgift for elektrisitet brukt som drivstoff i ferger, skip, lastebiler, busser og landstrøm (for båter)	1,0
Reduksjon i landingsavgiften på 25 % for fly som går på biodrivstoff. *	0,0
SUM GRØNNE SKATTELETTELSER:	3 483,0
Videreføre skattefri kilometergodtgjørelse på 2012-nivå.	135,0
Heve engangsavgiften avgiftsgruppe C (campingbiler) m.m. til 40 pst av gruppe A (personbiler)	120,0
Gå mot regjeringens forslag om å redusere engangsavgiften for motorsykler og snøscootere med 30 pst.	90,0
Gå mot regjeringens forslag om å fjerne årsavgiften på campingvogner	70,0
Gå mot regjeringens forslag om å redusere vektårsavgiften for tyngre kjøretøy	200,0
Gå mot regjeringens forslag om å redusere omregistreringsavgiften	660,0
Gå mot regjeringens forslag om ikke å prisjustere bensinavgiften	100,0
Økt bensinavgift 50 øre/liter	440,0
Innføre samme veibruksavgift for fossil gass som for bensin	80,0
Gå mot regjeringens forslag om ikke å prisjustere autodieselavgiften	190,0
Økt autodieselavgift 50 øre/liter	1 200,0
Oppheve avgiftsfritak for diesel til båtmotorer	35,0
Økt el-avgift 2,5 øre/kWh og heve redusert sats i el-avgiften til 2,5 øre kWh. 0,5 øre øremerkes Enova.	1 390,0
Øke grunnavgiften på mineralolje med 50 øre/literen.	505,0
Økt CO ₂ -avgift på bensin og diesel med 25 øre literen.	820,0
Oppheve fritaket for CO ₂ -avgift på mineralske produkter som gir kvotepliktig utslipp etter klimavoteloven.	140,0
Samme CO ₂ -avgift på innenriks flytransport som for bilbensin.	165,0
Samme CO ₂ -avgift på gasskraftverket ved Mongstad som Snøhvit	210,0
Økt svovelavgift, 5 øre liter	26,0
Økt miljøavgift på HFK og PFK, ca. 10 pst	27,0
Økt NO _x -avgift, ca. 10 pst	3,0

Avvikle dagens grunnavgift på engangsemballasje og erstatte den med an avgift på all fossil plastemballasje. ³	0,0
Miljøavgift på plastposer, kr 1,00 pr pose	800,0
Ny miljøavgift på flyreiser etter tysk modell	2 000,0
Ny miljøavgift på deponi av gruveavfall	400,0
SUM GRØNNE SKATTESKJERPELSER:	9 806,0
SUM GRØNT SKATTESKIFTE	13 289,0

* Det henvises til forklarende tekst i skattetabellene på side 66-68 for forslag som ikke har direkte kostnader over statsbudsjettet i 2015.

Vi henviser for øvrig til tabeller på side 44-73 hvor alle Venstres forslag til endringer på statsbudsjettet for 2015 framgår. Bl.a. foreslår Venstre også å opprette et nytt statlig investeringsselskap Norsk Fornybar AS med en investeringskapital på 3 mrd. kroner for å investere i fornybare energiløsninger og å øke innskuddskapitalen i Energifondet (Fornybarfondet) med 5 mrd. kroner.

³ Forslaget krever en nærmere utredning. Det fremmes derfor et anmodningsforslag om at regjeringen iverksetter dette så raskt som mulig.

3. Færre fattige barn

Norge er et av verdens rikeste land, og de fleste av oss har hatt en god inntektsutvikling de siste årene. Noen har likevel så lav inntekt og levestandard at de har begrensede muligheter til å delta fullt ut i samfunnet.

I dag er det 78.200 barn og unge som lever i fattigdom i Norge. For noen handler det ikke å ha mulighet til delta på ulike fritidsaktiviteter, dra på ferie, eller gå på kino og kafé. Mens for andre handler det om muligheten til å kunne ha ordentlige boforhold, kjøpe sunn mat, klær, leker, samt mulighet til å gå i barnehage eller delta på skolefritidsordningen/aktivitetsskolen. Fattigdom i Norge handler ikke bare om å ha en lavere levestandard, men at man blir stående på utsiden av samfunnet og fratatt mulighet til å delta på fellesskapets ulike arenaer.

Mens pensjonister var en del av de største gruppene innenfor lavinntektsgruppen tidligere, er det i dag ungdom, unge voksne, enslige forsørgere og særlig barnefamilier med innvandrerbakgrunn som utgjør en større andel. I 2012 hadde halvparten av barna i lavinntektsfamilier i Norge innvandrerbakgrunn.

Den viktigste årsaken til lavinntekt er manglende yrkesdeltakelse. Arbeidsmarkedet er og blir den viktigste arenaen for fordeling av inntekter og beskyttelse mot fattigdom. Selv om det er et overordnet mål at flest mulig skal kunne forsørge seg gjennom arbeid, vil det alltid finnes personer som av ulike grunner ikke kan stå i ordinært arbeid. Da må vi sørge for å ha gode ordninger for personer som ikke kan forsørge seg selv.

Årsakene til fattigdom er sammensatte. Lav inntekt har gjerne sammenheng med manglende tilknytning til arbeidslivet, men kan også skyldes en krevende omsorgssituasjon med mange barn, eller at flere lever på en inntekt. Samtidig vet vi at den som utsettes for vold eller seksuelle overgrep, eller rammes av psykiske lidelser eller rusproblemer, også har stor risiko for å bli fattig. Arbeid er en viktig vei ut av langvarig fattigdom. Utdanning og god helse er imidlertid en forutsetning for arbeid, på linje med en stabil boligsituasjon og opplevelsen av å være inkludert i samfunnet.

Venstre ønsker å løfte flere av dagens fattige ut av fattigdom og samtidig forebygge fremtidig fattigdom. Vi er derfor nødt til å iverksette tiltak på flere områder. For kort tid siden la Venstre fram en tiltakspakke på [75 ulike tiltak](#) for å løfte barn ut av fattigdom. De fleste av tiltakene følges opp i Venstres forslag til statsbudsjett for 2015. Samlet foreslår Venstre en samlet satsing på tiltak for å bekjempe fattigdom på 2,5 mrd. kroner. I tillegg kommer forslag om å øke minstepensjonen og skattefradraget for enslige forsørgere i vårt skatteopplegg noe som vil hjelpe lavinntektsfamilier og enslige forsørgere og stimulere til økt arbeidsdeltakelse og innsats.

Flere i arbeid

Det aller viktigste virkemidlet for å hindre fattigdom er å sørge for at folk kommer i arbeid eller beholder arbeid. Arbeid gir den enkelte økonomisk selvstendighet og er samtidig den viktigste arenaen for sosial inkludering. Personer mellom 25 og 65 år som bor i en husholdning uten personer med varig yrkestilknytning, har fem ganger høyere sannsynlighet for å ha vedvarende lavinntekt enn alle andre i samme aldersgruppe.

Venstre foreslår derfor:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
200 ekstra traineeplasser for funksjonshemmede i statsforvaltningen.	10,0
Omfordeling av 1 000 plasser fra «ordinære» til «varig tilrettelagt arbeid».	105,0
Dobling (+500) av antall i forsøkene med lønnstilskudd til arbeidsgivere	53,5

som ansetter personer med rett til arbeidsavklaringspenger.	
Tiltak for vanskeligstilte grupper på arbeidsmarkedet.	20,0
Sosialt entreprenørskap m.m.	10,0
Caritas (informasjons- og veiledningssenter for arbeidsinnvandrere)	1,0
Forsøk, utviklingstiltak: Bla tilretteleggingstilskudd for rekruttering av arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne.	25,0
Styrke ordningen (500 ekstra plasser) med tidsubestemt lønnstilskudd.	60,6
TILTAK FOR Å FÅ FLERE I ARBEID:	285,1

Reell omfordeling og målrettet fattigdomssatsing.

Skal vi lykkes med å bekjempe fattigdom er vi nødt til å vise vilje til reell omfordeling, målrettet satsing og til å prioritere de som trenger fellesskapets hjelp aller mest på bekostning av å smøre tynt utover og gi det samme til alle. Venstre har i flere år hvert de eneste som har tatt til orde for å omfordele ytelser som barnetrygd og differensiere oppholdsbetaling i barnehage og SFO. Vi har også foreslått – slik [Fordelingutvalget](#) nedsatt av den forrige regjering gjorde – å innføre gratis kjernetid i barnehager for lavinntektsfamilier. Venstre er glad for å ha fått med regjeringen et stykke på vei når det gjelder differensiering av barnehagepriser, men er undrende til at regjeringen har valgt først å sette opp prisen for alle et halvt år, før de med laves inntekt får reduksjon. Venstre foreslår at moderasjonen iverksettes fra 1.1., at regjeringens foreslåtte prisøkning reduseres og at alle 4 og 5-åringer i den samme gruppen samtidig får gratis kjernetid i barnehagene. For lavinntektsfamilier med 4 eller 5-åringer vil dette kunne medføre en reduksjon i barnehageprisen på inntil (basert på satsene i de barnehager som er med i [forsøksordningen med gratis kjernetid i Oslo](#)) med 1.350 kroner i måneden eller 14.850 per år.

Konkret foreslår Venstre:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Provenynøytral omlegging/omfordeling av barnetrygden.*	0,0
Gratis kjernetid i barnehager for alle 4-5 åringer i lavinntekts-familier.	51,0
Innføre regjeringens modell for redusert oppholdsbetaling for lavinntektsfamilier fra 1.1.2015.	136,0
Redusert økning av oppholdsbetaling i barnehager ut over justering for pris- og lønnsvekst med 50 kroner.	155,5
Differensiert foreldrebetaling i SFO.	75,0
Styrking av tilskuddsordningen mot barnefattigdom.	50,0
Tilskudd til Forandringsfabrikken.	3,0
Nasjonal minstenorm for sosialhjelp og heving av dagens veiledende sats med 10 pst.	450,0
TILTAK FOR REELL OMFORDELING	920,5

* Venstres modell for omlegging av barnetrygden er foreslått utformet som følger:

Inntektsgrense	Antall barn	Barnetrygd Regjeringens modell per barn (gj.snitt per måned)	Barnetrygd Venstres modell per barn (per måned)	Differanse per måned
Under 300.000,-	374 562	1082	1624	+542
300.000,- til 450.000,-	383 577	1057	1057	0
Over 450.000,-	378 257	1072	536	-536

Kilde: Regjeringen/Venstres budsjettspørsmål nr. 142/2014

Integrering, flyktninger og asylsøkere

Av de 78. 200 barna i Norge som vokser opp i en lavinntektsfamilie, har 47 prosent innvandrerbakgrunn. Mens bare 11 % av alle barn i Norge har innvandrerbakgrunn, utgjør de nå halvparten av fattige under 18 år. Det er store forskjeller blant ulike nasjonalitetsgrupper, men felles for fattige innvandrerfamilier er ofte at de har mange barn å forsørge, og at det ofte er lav yrkesaktivitet. Skal vi lykkes med å løse denne utfordringene er det viktig med tidlig innsats og en målrettet integreringspolitikk. Familier som har fått oppholdstillatelse i Norge blir sittende alt for lang tid på mottak og regjeringens forslag om å fjerne tilskuddet til vertskommuner for barnehageplass for barn på asylmottak er det motsatte av god integrering. Vi trenger en helt annen, bedre og mer målrettet politikk for å bedre integrering og for å bekjempe fattigdom i barnefamilier med innvandrerbakgrunn.

Venstre foreslår derfor:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Reversering av regjeringens kutt til bl.a. helsehjelp (14,3), mottaksplasser mindreårige (4,7), stønadssatser (45,0).	64,0
Tilskudd til vertskommuner for asylmottak – barnehage.	42,2
Rett til gratis barnehageplass for alle 4-5 åringer i asylmottak.	75,0
Tilskudd til NOAS for å informere familier med lengeværende barn om regelendringer og rettshjelpsmuligheter.	3,0
Fri rettshjelp til familier i mottak med lengeværende barn.	3,0
Groruddalsatsing (reversering av nedtrapping).	8,0
Områdesatsingen i Fjell i Drammen.	7,0
Utvidet forsøk med gratis deltids plass i SFO/AKS.	25,0
Mira-senteret.	0,5
Tilskudd til innvandrerorganisasjoner og annen frivillig virksomhet.	1,7
Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.	50,0
Tilskudd til overnattingstilbud for arbeidssøkere/tiggere	10,0
TILTAK INTEGRERING/ASYLSØKERE:	289,4

Bolig

En trygg og stabil boligsituasjon er avgjørende for å kunne komme seg ut av fattigdom. Gode støtteordninger og målrettet innsats mot de som trenger det mest må stå sentralt. Det er viktig å sikre et tilpasset boligtilbud til barnefamilier, særlig barnerike familier med innvandrerbakgrunn, i tillegg til unge voksne med barnevernserfaring, unge og voksne som har problemer med rus eller psykiske lidelser og mindreårige flyktninger. I dag er det for lite kontinuitet i den sosiale boligbyggingen og den kommunale boligmassen er for konsentrert.

Venstre foreslår derfor:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Tilskudd til etablering i egen bolig.	25,0
Boligsosialt kompetansetilskudd (reversering av kutt).	3,3
Tilskudd til 300 flere utleieboliger.	75,0
SUM TILTAK BOLIG:	103,3

Familie- og barnevern

Barn har rett til god omsorg. Når foreldre og deres nettverk ikke makter omsorgsoppgaven på tilstrekkelig vis, må samfunnet trå til. Barnevernet er viktig for barns rettssikkerhet og for å sikre at alle får like muligheter. Derfor er også et godt familie- og barnevern svært viktig for tidlig innsats for å forebygge og bekjempe fattigdom.

Barnevernet har store utfordringer både når det gjelder ressurser og samhandling. Venstre vil ha mindre statlig byråkrati og et langt sterkere kommunalt barnevern med nok ressurser og kompetanse.

Venstre foreslår derfor:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Styrket ettervern i barnevernet og generell styrking av tiltaksutvikling i kommunalt barnevern.	100,0
Opptrapping for familievernet.	10,0
Styrke fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker.	10,0
Tiltak for samarbeid barnevern og skole.	15,0
Styrking av det kommunale barnevernet (100 nye fagstillinger).	68,0
SUM TILTAK FAMILIEVERN/BARNEVERN:	203,0

Rus, psykiatri og forebyggende helse

En god helse er kanskje det viktigste tiltaket for å forebygge fattigdom, ved at man kommer i arbeid og blir i stand til å forsørge seg selv. Utfordringene på det psykiske helseområdet er særlig store, og andelen unge som står utenfor arbeidsmarkedet på grunn av psykiske helseplager øker. En sterk satsing på et godt psykisk helsetilbud, hvor barn og unge får tilbud om behandling tidlig i sykdomsforløpet er viktig for å forhindre at unge med psykiske helseproblemer faller ut av utdanning og arbeidsliv. Dette forutsetter god samhandling mellom helsesektoren, kunnskapssektoren og arbeids- og velferdsforvaltningen.

Venstre foreslår derfor:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Forsknings- og utviklingsprosjekt knyttet til fysisk aktivitet i rehabilitering av rusavhengige og psykisk syke.	3,0
Tilskudd til frivillige organisasjon som driver forebyggende psykisk helsearbeid i kommunene.	20,0
Kompasset Blå Kors. Tilskudd til etablering av fire nye senter.	10,0
Fontenehus: Styrking av økonomien i eksisterende og etablering av 4 nye.	20,0
Styrket ettervern for pasienter med dobbeltdiagnose rus og psykiatri. Flere forsknings- og samhandlingsprosjekter.	5,0
Tiltak for å bedre psykisk helse for studenter.	15,0
250 nye helsesøstre i skolehelsetjenesten.	163,0
250 nye stillinger på helsestasjonene.	163,0
SUM RUS, PSYKIATRI OG FOREBYGGENDE HELSE:	399,0

Reversering av usosiale kutt

Budsjettforslaget fra regjeringen er dessverre preget av flere usosiale kuttforslag som vil få den direkte konsekvens at det blir flere fattige barn og fattige barnefamilier i årene som kommer. Venstre kan ikke støtte noen av forslagene regjeringen har kommet med knyttet til å redusere overgangsstonaden for enslige forsørgere, barnetillegget for uføre og å øke inntektsgrunnlaget for foreldrepenger, sykepenger, opplæringspenger og pleiepenger.

Når det gjelder barnetillegget for uføre viser også tall fra [NAV/Arbeids- og sosialdepartementet](#) at «problemet» med at enkelte vil kunne «tjene» på å velge trygd framfor arbeid gjelder forsvinnende få. Venstre deler regjeringens syn på arbeidslinjen og at arbeid er avgjørende for å komme ut av fattigdom, men Venstre tror på stimulerings tiltak som gratis kjernetid i barnehage, skattelette for de med lavest inntekt og målrettede tiltak for å få vanskeligstilte inn i arbeid er veien å gå, ikke å gjøre det verst mulig for dem som står utenfor det ordinære arbeidslivet.

Venstre vil derfor:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Gå mot regjeringens forslag om å avvikle forsørgingstillegget til mottakere av supplerende stønad som forsørger ektefelle under 67 år og/eller barn under 18 år.	7,6
Gå mot regjeringens forslag om å redusere stønadsperioden i overgangstønaden for enslige foreldre fra 3 til 1 år med virkning fra 1.1.2016.	0,0
Gå mot regjeringens forslag om å øke inntektsgrunnlaget for å opparbeide rett til foreldrepenger, sykepenger, opplæringspenger og pleiepenger ved pleie av nære pårørende i livets slutfase fra 0,5 G til 1 G fra 1. juli 2015.	17,0
Gå mot regjeringens forslag om omlegging av barnetillegget i uføretrygd fra en behovsprøvd ordning til en sjablongordning fra 2016.	0,0
Videreføring av takster for behandling av periodontitt, erosjoner/atrisjoner og munntørrhet.	11,6
SUM REVERSERING USOSIALE KUTT:	36,2

Vi henviser for øvrig til tabeller på side 44-73 hvor alle Venstres forslag til endringer på statsbudsjettet for 2015 framgår. Bl.a. foreslår Venstre å starte det arbeidet som alle partier har forpliktet seg til med å gjøre alle undervisningsbygg universelt tilgjengelige innen 2025. Venstre foreslår en bevilgning på 247 mill. kroner til dette i 2015.

4. Et løft for skole, utdanning og forskning

Venstres mål er å utvikle Norge til et kunnskapssamfunn. Kunnskap og kompetanse vil være avgjørende for den framtidige verdiskapingen i Norge. Ny kunnskap fører til nye bedrifter som igjen er med på å sikre velferden også for kommende generasjoner.

Framtida begynner i klasserommet. Venstre vil derfor ha en storstilt satsing på skole, kunnskap og forskning, og dette er en av hovedprioritering i vårt statsbudsjettforslag for 2015.

Forskning og utdanning er viktige forutsetninger for framtidens arbeidsplasser og velferd. Samfunnet må gi rom for menneskets skapende evner både i skoleverk, forskning, kultur og næringsliv.

En av de viktigste oppgavene vi har som samfunn er å sørge for at norsk ungdom kan gå ut i arbeidslivet med solide kunnskaper og ferdigheter, men også med en nysgjerrighet og en kreativitet som kan bidra til nyskaping både i privat og offentlig sektor.

Forskning, internasjonale undersøkelser og nasjonale kartlegginger viser oss både styrkene og svakhetene i norsk skole. Vi er gode på demokratiforståelse, men ikke gode nok på grunnleggende ferdigheter og realfag i norsk skole. For å lykkes med å oppnå bedre resultater hos elevene innenfor disse områdene, vil Venstre sørge for at lærerne har den fagkompetansen de trenger.

Venstre er tilfreds med at den regjeringen har realiseringen av kunnskapssamfunnet som en av sine hovedprioriteringer i sin regjeringsplattform og at vektleggingen av å satse på kunnskap er forpliktende formulert ut i samarbeidsavtalen mellom regjeringspartiene og Venstre og Kristelig Folkeparti. På flere områder er dette fulgt opp av regjeringen i forslaget til statsbudsjett, men Venstre mener at det er behov for en ytterligere satsing en den regjeringen legger opp til. Dessuten er det fra regjeringens side foreslått flere helt unødvendige kutt når det gjelder, voksenopplæring, folkehøgskoler og ikke minst omkamp om innføring av studieavgift for utenlandske studenter. Venstre foreslår å reversere disse kuttene og samtidig ha en samlet satsing på skole, utdanning og forskning som er vel 3 mrd. ut over regjeringens forslag og hvor det viktigste er en økt satsing på forskning og høyere utdanning med nær 2 mrd. kroner.

Lærere og grunnopplæring

En offentlig skole av høyest mulig kvalitet er Venstres førsteprioritet på veien mot kunnskapssamfunnet. Hovedoppgaven i norsk skole er å forbedre kvaliteten i kunnskapsformidlingen. En skole for kunnskap og like muligheter krever faglig sterke lærere. Derfor vil Venstre gi alle lærere tid og ressurser til faglig påfyll gjennom systematisk etter- og videreutdanning. Vi vil ha en god skole for elevene. Derfor må vi satse på læreren.

Venstre ønsker en skole for kunnskap og like muligheter. En liberal skolepolitikk legger til grunn at ingen elever er like, samtidig som vi har ambisjoner for hver eneste elev. Vi vil gi skolene stor frihet til å legge til rette undervisningen slik at alle elever får den samme muligheten til å utnytte sine evner uavhengig av bosted og sosial og kulturell bakgrunn.

Venstre vil derfor prioritere:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Samarbeid barnevern og skole	15,0
Utvidet forsøk med gratis deltids plass i SFO/AKS	25,0
Reduksjon i gebyr, lydbokordning for barn med lesevansker	4,8
Nettveiledning	6,5
Tilskudd for tiltak mot mobbing	15,0
Videreutdanning av lærere i engelsk	220,0
Videreutdanningsløft, ikke-kvalifiserte	200,0
Tilskudd til forsøksordninger i grunnopplæringen	15,0
Tilskudd til First Scandinavia, Bodø	5,0

Kapitaltilskudd til friskoler	10,0
Lærerutdanning	25,0
250 nye helsesøstre i skolehelsetjenesten	163,0
Universell utforming av alle skoler.	247,0
SUM GRUNNSKOLE OG LÆRERE:	951,6

Videregående utdanning, voksenopplæring og folkehøgskole

Venstre vil gjøre yrkesopplæringen mer attraktiv. Det er nødvendig med en rekke tiltak: forsterket rådgivning i ungdomsskolen, tilrettelegging for at flere ungdommer kan få et realistisk møte med arbeidslivet, stimulere arbeidslivet til å ta inn flere lærlinger og lærekandidater, samt sørge for at en yrkesfaglig utdanning gir studiekompetanse til flere studier. Utdanning og arbeid er samfunnets viktigste tiltak for å forebygge fattigdom og utvikling av nye sosiale skillelinjer i befolkningen. Venstre vil derfor ha et bredt tilbud til voksne mennesker som trenger grunnutdanning, omskolering og/eller relevant arbeidstrening. Livslang læring må bli en realitet.

Venstre vil derfor prioritere:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Tilskudd til Sogn jord- og hagebruksskule	10,0
Støtte til skoler som driver opplæring i små og verneverdige fag for voksne uten ungdomsrett	5,0
Voksenopplæring	47,2
Nettskoler	15,7
Studiesenter	6,3
Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	6,2
Folkehøgskoler	19,3
Økt lærlingtilskudd, 15.000,- per kontrakt.	80,0
Flytte bygg- og anleggsteknikk opp en kategori for utstyrsstipend	11,3
Videreføre lån til folkehøgskoleelever	11,5
SUM VIDEREGÅENDE UTDANNING, VOKSENOPPLÆRING, FOLKEHØGSKOLER m.m.	212,5

Studenter

Venstre vil legge til rette for en bedre hverdag for studentene. Det må være mulig å være student på heltid og det er samfunnsøkonomisk lønnsomt at flest mulig av de som ønsker det får plass på høyskoler og universitet – og gjennomfører studieløpet på tilnærmet normert tid. Venstre mener videre at det er bra om norske studenter velger å studere i andre land og vil legge til rette for at det er mulig for flere. Det er også viktig at det er gode velferdsordninger og at bygges nok studentboliger i de største universitets- og høyskolebyene.

I forbindelse med avtalen om statsbudsjettet for 2014 fikk Venstre gjennomslag for at regjeringen skal utrede studentenes levekårssituasjon med sikte på å realisere heltidsstudenten. En slik utredning skal også innebære en plan for økning av studiestøtten og studiestøttens lengde. Studentenes organisasjoner skal involveres i dette arbeidet. I [budsjettdokumentene](#) fra kunnskapsdepartementet sier regjeringen nå i klartekst at det er noe de allikevel ikke vil gjøre. Det er verken god studentpolitikk eller god samarbeidspolitikk.

Venstre vil derfor prioritere:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Bedre studentvelferd	10,0
Forsøk med etablering av Sex og Samfunn-sentre i samarbeid med	

Helsestasjon for ungdom og studentsamskipnader i 3 byer; Alta, Stavanger og Lillehammer/Gjøvik	
Tiltak for å bedre psykisk helse for studenter	15,0
1000 flere studentboliger	56,0
11 måneder studiestøtte ⁴	0,0
SUM STUDENTER	81,0

Forskning og høyere utdanning

Venstre kan ikke understreke nok betydningen av det å prioritere forskning og høyere utdanning. Dette innebærer blant annet at norske forskningsmiljøer må settes i stand til å møte internasjonal konkurranse og holde et høyt internasjonalt nivå. Forskning og høyere utdanning er sektorovergripende og av stor samfunnsmessig betydning, og må prioriteres deretter. For Venstre er det å satse på forskning og høyere utdanning å investere i framtida – på vei inn i kunnskaps- og lavutslippssamfunnet.

Venstre foreslår derfor en satsing på forskning og høyere utdanning som ligger om lag 2 mrd. kroner over forslaget til regjeringen. Det er nødvendig for å ruste Norge for framtiden.

Venstre vil derfor prioritere:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Økt basisbevilgning, universiteter og høyskoler (inkl. reversering av studieavgift)	516,7
Museumsbygg, UiB	15,0
500 nye stipendiatstillinger, fra høst 2015 (hvorav 100 øremerkes til UiS, UiN og UiA)	204,0
Læremidler til fagskoler	5,0
SUM UH-SEKTOREN	740,7
Styrking av SkatteFUNN-ordningen ⁵	0,0
Generelt skattefritak for forskningsinstitutter	0,0
Tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats, SkatteFUNN	40,0
EUs romprogram/Copernicus	167,0
Tilskudd til INTPOW	16,5
Miljøforskning, Antarktisk	10,0
Tilskudd til nytt bygg, Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning	25,0
Styrke forskning på muskel- og skjelettlidelser og psykiske lidelser	15,0
Tilskudd til forskningsbygg ved Høgskolen i Lillehammer	20,0
Vitenparken – Campus Ås	5,0
Grunnforskning	400,0
Klima, miljø og miljøvennlig energi – forskning	75,0
Sentre for fremragende forskning	25,0
Utstyrsetterslep, forskning	50,0
Regionale forskningsfond	15,0
Næringsrettet forskning (Maroff, BiA, Forny 2020/TTO m.m.)	204,4
Havforskningsinstituttet	30,0
Tilskudd til Norwegian Blue Forest Network	2,5

⁴ Har ingen økonomiske konsekvenser før i 2016 pga. at den 11. måneden blir på sommeren 2016. Koster 642,4 mill. på årsbasis fullt innfasat.

⁵ Har heller ingen økonomiske konsekvenser før i 2016 pga. etterskuddsvis skatteoppgjør. Koster 285 mill. på årsbasis fullt innfasat. Gjelder følgende ordninger: Fjerne maksimal timesats på 600 kroner, fjerne begrensning på antall timer egne ansatte kan godskrive og innføre et ekstra kriterium for fradrag for FoU knyttet til miljø, klima og energieffektivisering.

Landbruksforskning	30,0
Energiex og Transport2025	25,0
SUM FORSKNING:	1 155,4

Vi henviser for øvrig til tabeller på side 44-73 hvor alle Venstres forslag til endringer på statsbudsjettet for 2015 framgår.

5. En næringspolitikk som tar Norge inn i framtiden

Venstre er bekymret over de utviklingstrekk vi ser til en fortsatt tiltagende todeling av norsk økonomi og norsk næringsliv. Investeringsnivået utenom petroleumsnæringen er lavt. Det skyldes delvis internasjonal nedgangskonjunktur i mange av landene rundt oss, men også strukturelle endringer som gjør det stadig mindre attraktivt å investere i Norge. Investeringstørken vil påvirke økonomien på en langsiktig negativ måte. Selv med en viss nedgang i investeringene i petroleumsnæringen og synkende oljepriser er dette en utfordring vi må ta på alvor. Derfor er det synd at regjeringen ikke bruker denne muligheten, tvert i mot skriver regjeringen i svar på spørsmål⁶ fra Venstre at det ikke fremmes ett nytt tiltak for å motvirke en slik utvikling i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2015.

Derfor er det nødvendig med målrettede tiltak for å motvirke en økende todeling av norsk økonomi og norsk næringsliv. Skal vi snu utviklingen er det en rekke virkemidler som må iverksettes samtidig: Det gjelder en målrettet bruk av offentlig virkemiddelapparat, økt tilgang på kapital, målrettede skattelettelser, økte bevilgninger til infrastruktur, vei og bane, forenkling for næringslivet, en storstilt satsing på forskning og innovasjon og en reell vilje til å gjøre Norge mindre oljeavhengig. Den viljen har Venstre. I tillegg er det svært viktig med en økonomisk ansvarlig politikk. Det er en utfordring Venstre tar på største alvor.

For å skape og sikre arbeidsplasser er det avgjørende med generelle gode rammevilkår for alle deler av næringslivet, kombinert med en målrettet innsats for å sikre underveksten av ufødte bedrifter og utvikling av flere og bedre kunnskapsbedrifter. Vår offentlige velferd er helt avhengig av verdiskapingen i det private næringsliv og at initiativrike personer satser, tar risiko og omsetter ideer til handlinger. For Venstre handler det om å sette de som satser og tar en risiko først, og hensynet til systemet, fagbevegelse og byråkrati i andre rekke.

Norge trenger en ny næringspolitikk som stimulerer mer til nyskaping og som legger forholdene til rette for gründere og et mangfold av verdiskapende og innovative bedrifter i hele landet.

Venstre foreslår derfor tiltak for å styrke norsk næringsliv og fastlandsindustri og motvirke todeling av økonomien med til sammen 6,37 mrd. kroner.

Venstre foreslår:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Skattelettelser for næringslivet (eks. formuesskatt) ⁷ (se egen tabell under)	2 154,0
Økt satsing på jernbane, kollektivtransport og vei (netto)	1 268,3
Innovasjons-, teknologi- og utviklingstiltak i helsesektoren	108,0
Nye såkornfond (et nytt landsdekkende og et eget for TTO og inkubatorer)	201,9
Næringsrettet forskning (Maroff, BiA, Forny 2020/TTO m.m.)	204,4
Forsknings- og utviklingskontrakter, Innovasjon Norge	50,0
EUs romprogram/Copernicus	167,0
Tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats, SkatteFUNN	40,0
Øvrig satsing på forskning og UH-sektoren	1 499,7
Innovasjon Norge, ny tilskuddsordning for innovative offentlige anskaffelser	40,0
Øke rammene for landsdekkende innovasjonslåneordning med 300 mill. kr.	100,0

⁶ Svar på spørsmål nr. 132 fra Venstre. Se <http://www.statsbudsjettet.no/Statsbudsjettet-2015/Budsjettsporsmal/>

⁷ Påløpt beløp (full årseffekt) av skattelettelsene for næringslivet er 4,2 mrd. kroner

Innovasjon Norge, reiseliv	40,0
Innovasjon Norge, marint verdiskapingsprogram	20,0
Innovasjon Norge, miljøteknologiordningen	100,0
Norsk Fornybar AS, driftskostnader	25,0
Center of High North Logistics (CHNL)	2,1
Bredbåndsutbygging i distriktene	110,0
Styrke selvstendig næringsdrivendes sosiale rettigheter	200,5
Økte programmidler, SIVA	25,0
Næringstiltak i fiskeriene (føringstilskudd og tilskudd til selfangst)	15,0
SUM STYRKING AV NORSK NÆRINGSLIV	6 370,9

En skattepolitikk for innovasjon og gründerskap

I tillegg til endringene og forbedringene når det gjelder formuesskatt som definitivt vil komme norsk næringsliv til gode (spesielt de minste bedriftene), foreslår Venstre en rekke lettelser i beskatningen av norsk næringsliv og for de selvstendig næringsdrivende og de minste bedriftene. Venstre er spesielt opptatt av å bruke skattesystemet aktivt til tre ting når det gjelder beskatning av næringsliv. Det er

- 1) å stimulere til forskning og utvikling generelt, og FoU innenfor miljø- og klima spesielt. Derfor foreslår vi flere tiltak som målrettet gir skattelette dersom det har en miljø- og klimaeffekt.
- 2) å bidra gjennom skattesystemet til at mer risikovillig kapital stilles til rådighet for gründere og bedrifter i oppstarts-/kapitaltørkefasen. Derfor foreslår vi bl.a. en ordning med KapitalFunn som innebærer skattefradrag for investorer som investerer og blir i en oppstartsbedrift i minst 3 år.
- 3) i større grad å likestille selvstendig næringsdrivende med «vanlige» arbeidstakere i skattesystemet. Derfor foreslår vi å innføre et minstefradrag for næringsdrivende til erstatning for utgiftsføring/fradrag for faktiske kostnader på 75.000 kroner (det vil også ha en betydelig forenklingseffekt) og vi foreslår å bedre skattereglene for sparing til egen pensjon (slik det er for «vanlige» arbeidstakere)

Konkret foreslår Venstre:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.	Beløp påløpt mill. kr
Økte avskrivningssatser saldogruppe c til 25 pst. Saldogruppe c gjelder lastebiler, vogntog, varebiler, busser mv.	160,0	380,0
Økte avskrivningssatser saldogruppe d til 25 pst. Saldogruppe d gjelder inventar, maskiner, personbiler mv.	470,0	1 200,0
Øke avskrivningssatsen for maskiner med 5 pst under forutsetning av investeringen har påvist miljøeffekt og medfører økt energieffektivisering	50,0	100,0
KapitalFUNN-ordning (business angels)	0,0	600,0
Innføre rett til minstefradrag for selvstendig næringsdrivende som alternativ til fradrag for kostnader	1 100,0	1 100,0
Ekstra jordbruksfradrag på 20 000,- for bønder som driver eller legger om til økologisk produksjon	3,0	3,0
Øke fiskerfradraget til 175 000 kr.	21,0	26,0
Innføre fondsordning for å likebehandle/likebeskatte enkeltpersonforetak og as *	0,0	0,0
SkatteFUNN: Fjerne ordningen om maksimal timesats på 600 kroner	0,0	270,0
SkatteFUNN: Fjerne begrensningen på antall timer egne ansatte kan godskrive ordningen	0,0	5,0
SkatteFUNN: Ekstra kriterium for fradrag for FoU knyttet til klima, miljø og energieffektivisering på hhv 2 mill. kroner for bedriftsintern støtte og 4 mill. kroner for bedriftsekstern støtte	0,0	10,0

Generelt skattefritak for forskningsinstitutter	0,0	20,0
Skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner fra bedrifter inntil 100 000 kr.	10,0	40,0
Ingen arbeidsgiveravgift for de første tre årene for foretak med færre enn 5 ansatte	140,0	165,0
Heve maksimalt sparebeløp i OTP for enkeltpersonforetak til 6 pst	200,0	200,0
Endre regler for forskuddsskattinnbetaling for selvstendig næringsdrivende (gjøres etterskuddspliktig som for «vanlige» arbeidstakere) *	0,0	0,0
Innføre en helsemyggordning *	0,0	0,0
SUM SKATTELETTE NÆRINGSLIV	2 154,0	4 119,0

* Det henvises til forklarende tekst i skattetabellene på side 65-66 for forslag som ikke har direkte kostnader over statsbudsjettet i 2015.

Vi henviser for øvrig til tabeller på side 44-73 hvor alle Venstres forslag til endringer på statsbudsjettet for 2015 framgår.

6. Øvrige satsinger

I tillegg til de overordnede satsingene på klima- og miljøtiltak, fattigdomsbekjempelse, skole, utdanning og forskning og tiltak for norsk næringsliv, innovasjon og gründerskap er det enkelte andre områder hvor Venstre foreslår betydelige påplusninger i vårt forslag til statsbudsjett for 2015.

Dette gjelder bl.a. følgende:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Kompetanseløft/videreutdanning av barnehagepedagoger	177,0
Svømmeopplæring i barnehager	10,0
1750 flere barnehageplasser	156,0
Universell utforming, skolebygg	247,0
Økt adopsjonsstøtte (1G)	8,8
500 flere kvoteflyktninger (netto kostnad)	62,3
Dagligvareportal	5,0
Diverse satsinger på idrett og kultur (inkl. oppretting av kutt)	259,4
Økt bistand (netto)	465,0
Kriminalomsorg/alternativer til glattcelle	12,0
Lakselus	20,0
Nasjonal institusjon for menneskerettigheter	5,7
Forebygging og folkehelse (en rekke ulike tiltak)	250,0
Utbedring av Stavanger og Bergen domkirker	40,0
Rassikring, fylkesveier	70,0
Planmidler E39 Sogn og Fjordane (Byrkjelo-Sandane, 35 mill.) og RV70 Møre og Romsdal (Tingvoll-Meisingset, 30 mill.)	65,0
Tapskompensasjonsordning, fylkeskommuner	60,0

Barnehager og kontantstøtte

Venstre foreslår i vårt forslag til statsbudsjett for 2015 å avvikle kontantstøtten og innføre en ventestønad på 6.000 kroner per måned for foreldre med barn over ett år og som har søkt, men fått avslag på barnehageplass. Samtidig foreslår Venstre 1.750 nye barnehageplasser.

Venstre foreslår videre å bedre kvaliteten i barnehagene gjennom et kompetanseløft og videreutdanning av barnehagepedagoger. Konkret betyr det bl.a. at alle barnehager som i dag har dispensasjon for regelverket om pedagoger vil ha dette på plass i løpet av fire år.

Venstre foreslår også å redusere regjeringens forslag om å øke barnehageprisene ut over prisstigning, innføre gratis kjernetid for alle 4-5-åringer i lavinntektsfamilier (under 405.000 i husstandsinnkomst) og rett til gratis barnehage for alle 4 og 5 åringer i asylmottak.

Venstre foreslår følgende:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
1750 flere barnehageplasser	156,0
Kompetanseløft/videreutdanning av barnehagepedagoger	177,0
Gratis kjernetid i barnehager for alle 4-5 åringer i lavinntekts-familier.	51,0
Innføre regjeringens modell for redusert oppholdsbetaling for lavinntektsfamilier fra 1.1.2015	136,0
Redusert økning av oppholdsbetaling i barnehager ut over justering for pris- og lønnsvekst med 50 kroner.	155,5
Differensiert foreldrebetaling i SFO	75,0
Tilskudd til vertskommuner for asylmottak - barnehage	42,2

Rett til gratis barnehageplass for alle 4-5 åringer i asylmottak	75,0
Innføre en ventestøtte på 6.000 kroner per måned for foreldre som har fått avslag på barnehagesøknad for barn over ett år.	119,0
SUM BARNEHAGER m.m.	986,7

Kommuneøkonomi

Venstres forslag til statsbudsjett for 2015 medfører en betydelig økning i kommunenes frie inntekter på til sammen rundt 1,6 mrd. kroner for å ruste kommunene til å yte bedre sosiale tjenester og et bedre barnehagetilbud til sine innbyggere. I tillegg foreslår Venstre å reversere økningen ut over prisstigning som regjeringen legger opp til knyttet til toppfinansiering av ressurskrevende tjenester med 220 mill. kroner slik at den samlede kommuneøkonomien styrkes med 1,8 mill. kroner. Ut over dette foreslår Venstre økte bevilgninger til bibliotek, bredbånd, kompensasjon for barnehageutgifter i vertskommuner til asyl- og flyktningmottak og rassikring av fylkesveier som alle vil være med på å bedre det kommunale tilbudet.

Venstre foreslår også å styrke tapskompensasjonsordningen til fylkeskommuner med 60 mill. kroner.

Konkret foreslår Venstre at økte bevilgninger til kommunesektoren brukes som følger:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
1750 flere barnehageplasser	156,0
250 nye helsesøstre i skolehelsetjenesten	163,0
250 nye stillinger på helsestasjonene	163,0
Styrket ettervern i barnevernet og generell styrking av tiltaksutvikling i kommunalt barnevern	100,0
Nasjonal minstenorm for sosialhjelp og heving av dagens veiledende sats med 10 pst.	450,0
Gratis kjernetid i barnehager for alle 4-5 åringer i lavinntekts-familier.	51,0
Innføre regjeringens modell for redusert oppholdsbetaling for lavinntektsfamilier fra 1.1.2015	136,0
Redusert økning av oppholdsbetaling i barnehager ut over justering for pris- og lønnsvekst med 50 kroner.	155,5
Differensiert foreldrebetaling i SFO	75,0
Universell utforming av alle skoler, kommuner	165,0
Ressurskrevende tjenester. Reversere forslag om økt innslagspunkt med 37 000 utover lønns- og prisjustering.	220,0
Bibliotekløft	42,0
Tilskudd til vertskommuner for asylmottak - barnehage	42,2
Rett til gratis barnehageplass for alle 4-5 åringer i asylmottak	75,0
Tilskudd til bredbåndsutbygging	110,0
Rassikring	70,0
Universell utforming av alle skoler, fylkeskommuner	82,0
Tapskompensasjonsordning, fylkeskommuner	60,0
SUM KOMMUNER OG FYLKESKOMMUNER m.m.	2 315,7

Folkehelse og forebygging

I Venstres forslag til statsbudsjett foreslås det en betydelig innsats for bedre folkehelse og forebygging både gjennom målrettede bevilgninger over statsbudsjettets utgiftsside og gjennom skatte- og avgiftssystemet. Dette under den erkjennelsen av at muskel- og skjelettlidelser og psykiske lidelser beslaglegger flest sengeplasser og er en hovedårsak til et stort sykefravær og uførhet. Samlet «koster» disse lidelsene oss 70 mrd. årlig. Bedre folkehelse og bedre forebygging kan på sikt redusere disse kostnadene betydelig og frigjøre midler som kan brukes til andre gode formål både innenfor helse og andre områder.

Venstre foreslår bl.a.:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Styrking av helsenorge.no-portalen og etablering av Nasjonal Helse Service, NHS24 (etter modell fra Skottland) for å styrke informasjonen til pasientene.	50,0
Velferdsteknologi – 2 store nasjonale prosjekter med minst 500 pasienter i hver rettet særlig mot kronikere og hjemmeboende.	50,0
Tilskudd til lokale folkehelseinitiativ	10,0
Tilskudd til utvikling av ny teknologi som stimulerer folkehelse arbeid.	5,0
Styrke forskning på muskel- og skjelettlidelser, psykiske lidelser og legge til rette for kiropraktorutdanning i Norge.	15,0
Pilotprosjekt: Muskel/skjelett-poliklinikker	15,0
Bedre studentvelferd	10,0
Forsøk med etablering av Sex og Samfunn-sentre i samarbeid med Helsestasjon for ungdom og studentsamskipnader i 3 byer; Alta, Stavanger og Lillehammer/Gjøvik (felles studentsamskipnad for Oppland).	
Forsknings- og utviklingsprosjekt knyttet til fysisk aktivitet i rehabilitering av rusavhengige og psykisk syke.	3,0
Tilskudd til frivillige organisasjon som driver forebyggende psykisk helsearbeid i kommunene	20,0
Kompasset Blå Kors	10,0
Tilskudd til etablering av fire nye senter.	
Fontenehus: Styrking av økonomien i eksisterende og etablering av 4 nye.	20,0
Styrket ettervern for pasienter med dobbeltdiagnose rus og psykiatri. Flere forsknings- og samhandlingsprosjekter.	5,0
Mva-kompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	27,4
Tilskudd til gang- og sykkelveier	500,0
250 nye helsesøstre i skolehelsetjenesten	163,0
250 nye stillinger på helsestasjonene	163,0
<i>Omlegging av momssystemet. Null moms på økologisk mat, fersk frukt og grønt.</i>	
<i>Økte tobakksavgifter</i>	
SUM FOLKEHELSE OG FOREBYGGING (eks skatteforslag)	1 066,4

Bistand

Venstre foreslår å øke bistandsrammen til 1 pst av BNI. Det gjøres gjennom en kombinasjon av økt bistand knyttet til fattigdom og miljø/klima og 500 flere kvoteflyktninger. Totalt øker Venstres bistandsinnsatsen med 493,6 mill. kroner netto. En økning til 1 pst av BNI innebærer en økning på 451,7 mill. kroner ut over den rammen som er foreslått av regjeringen.

Venstre foreslår følgende påplusninger:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Regionbevilgning Afrika	85,0
Sivilt samfunn	65,0
Nødhjelp og humanitær bistand	175,0
Fisk for utvikling	10,0

Klimatilpasning	5,0
Det grønne klimafondet	200,0
Kvinner og likestilling	20,0
Funksjonshemmede	5,0
500 flere kvoteflyktninger	54,6

Mediepolitikk

Mediebransjen er i en voldsom utvikling og mange står overfor store utfordringer. I en slik situasjon synes Venstre det ikke er riktig å kutte i pressestøtten. Venstre mener heller ikke at det er riktig å innføre en teknologinøytral lav mva-sats på 8 prosent slik regjeringen legger opp til, men at det innføres et teknologinøytralt momsfritak slik de trykte aviser har i dag.

Venstre foreslår følgende forbedringer for mediebedriftene:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Teknologinøytralt momsfritak for aviser og tidsskrift fra hhv. 1.7.2015 og 1.1.2016	60,0
Nordiske mediedager (reversering av kutt)	0,4
Produksjonstilskudd, presse (reversering av kutt)	50,0
Institutt for journalistikk (reversering av kutt)	1,0
Nynorsk avissenter	2,2
Tilskudd til samiske aviser (reversering av kutt)	4,1
Tilskudd til minoritetsspråklige publikasjoner	0,9
SUM MEDIER:	118,6

Flyktninge- og asylpolitikken

Folk flytter på seg mer enn før, også over landegrensene. Vi lever i en global tidsalder og retten til å søke lykken bør ikke begrenses av hvor man er født. Det er en menneskerett å kunne søke og få asyl for den som trenger beskyttelse. Venstre vil effektivisere identitetsavklaringer hos asylsøkere og sette en tidsfrist på saksbehandlingstiden, men uansett hvor effektiv saksbehandlingen blir, kommer en del mennesker til å tilbringe tid i mottak. Venstre vil at mottakene drives ut fra prinsippet om «integrering fra første dag» med mulighet for å jobbe, lære språk og å bli en del av lokalsamfunnet. Skal vi lykkes med å løse denne utfordringen er det viktig med tidlig innsats og en målrettet integreringspolitikk. Familier som har fått oppholdstillatelse i Norge blir sittende alt for lang tid på mottak og regjeringens forslag om å fjerne tilskuddet til vertskommuner for barnehageplass for barn på asylmottak er det motsatte av god integrering. Vi trenger en helt annen, bedre og mer målrettet politikk for å bedre integrering og Norge må ta sin andel av flyktninger i en svært urolig verden rundt oss.

Derfor foreslår Venstre:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.
Reversering av regjeringens kutt til bl.a. helsehjelp (14,3), mottaksplasser mindreårige (4,7), stønadssatser (45,0).	64,0
Tilskudd til vertskommuner for asylmottak – barnehage.	42,2
Rett til gratis barnehageplass for alle 4-5 åringer i asylmottak.	75,0
Tilskudd til NOAS for å informere familier med lengeværende barn om regelendringer og rettshjelpsmuligheter.	3,0
Fri rettshjelp til familier i mottak med lengeværende barn.	3,0
Groruddalsatsing (reversering av nedtrapping).	8,0
Områdesatsingen i Fjell i Drammen.	7,0

Utvidet forsøk med gratis deltids plass i SFO/AKS.	25,0
Mira-senteret.	0,5
Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet.	1,7
Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.	50,0
Svømmeopplæring i barnehager	10,0
Flerkulturelle kultur-tiltak	5,0
Tilskudd til minoritetsspråklige publikasjoner	0,9
Raskere saksbehandling UDI	25,0
500 flere kvoteflyktninger (netto kostnad)	62,3
Tilskudd til overnattingstilbud for arbeidssøkere/tiggere	10,0
TILTAK INTEGRERING/FLYKTNINGER	392,6

Reversering av kutt

Selv om regjeringen bruker rekordmye oljepenger foreslår de også kutt på en rekke områder. Det er prisverdig, særlig dersom det er substansielle kutt som sikrer en mer effektiv offentlig sektor og som er med på å sikre gode velferdsordninger. Dessverre er merparten av regjeringens kuttforslag mer av kategorien eller smått og uforståelig eller direkte usosialt. Mange av kuttene rammer kultur, frivillige organisasjoner, flyktninger og asylsøkere, klima- og miljøinnsatsen på en for Venstre meningsløs måte. I Venstres forslag til statsbudsjett for 2015 har vi derfor foreslått å reversere kutt i regjeringens forslag på til sammen 1,4 mrd. kroner slik det framgår av tabellen under.

Dep.	Post. Kap.	Tekst	Bokført mill. kroner
BLD	846.21	Forsknings- og utviklingsmidler, likestillingsarbeid	4,5
BLD	846.70	Tilskudd til likestillingsarbeid	1,9
BLD	2530.70	Gå mot regjeringens forslag om å øke opptjeningskravet for foreldrepenger fra 0,5 G til 1 G fra 1. juli 2015	0,0
KUD	323.78	Rock City, Namsos	4,2
KUD	326.78	Landsamanslutninga for nynorsk kommunar	1,1
KUD	326.80	Ny norsk skjønnlitteratur, barn	1,2
		Ny norsk faglitteratur, barn	1,4
		Nynorsk litteratur	1,1
		Ny norsk sakprosa	0,9
		Periodiske tidsskrift	1,5
KUD	334.73	Opprettholde støtten til Sørnorsk (0,4), Rogaland (0,1) og Østnorsk filmsenter (0,3)	0,8
KUD	334.78	Nordiske mediedager	0,4
KUD	334.78	New Nordic Films	0,4
KUD	335.71	Produksjonstilskudd, presse	50,0
KUD	335.73	Institutt for journalistikk	1,0
KUD	335.75	Tilskudd til samiske aviser	4,1
KUD	335.76	Tilskudd til minoritetsspråklige publikasjoner	0,9
DU	115.70	Tilskudd til næringsfremme-, kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål, UD	20,0
DU	160.70	Sivilt samfunn (infostøtte)	31,0
JD	400.23	Center for Cyber and Information Security, Høgskolen i Gjøvik	4,0
JD	440.70	Politidirektoratet: Midler for humanitære tiltak rettet mot EØS-borgere (overnattingstilbud mv).	10,0
JD	472.01	Kontoret for voldsoffererstatning/	5,0

Rådgivningskontorene for kriminalitetsofre (delvis reversering)			
JD	490.21	Helsehjelp m.m. asylmottak	14,3
JD	490.21	Mottaksplasser enslige mindreårige	4,7
JD	490.60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak - barnehage	42,2
JD	490.70	Stønader til beboere i asylmottak (reduerte satser)	45,0
KMD	575.60	Ressurskrevende tjenester (økt innslagspunkt med 37 000 ut over prisjustering).	220,0
KMD	581.74	Groruddalsatsing	4,0
	590.65		4,0
KMD	581.77	Bærekraftig bolig- og byggkvalitet	2,2
KMD	581.78	Boligsosialt kompetansetilskudd, kan overføres	3,3
KMD	590.61	Videreføring av «Framtidens byer»	10,0
NHD	2426.70	SIVA	8,8
ASD	667.70	Gå mot regjeringens forslag om å avvikle forsørgingstillegget til mottakere av supplerende stønad som forsørger ektefelle under 67 år og/eller barn under 18 år	7,6
ASD	2620.70	Gå mot regjeringens forslag om å redusere stønadperioden i overgangstønaden for enslige foreldre fra 3 til 1 år med virkning fra 1.1.2016.	0,0
ASD	2650.70	Gå mot regjeringens forslag om å øke inntektsgrunnlaget for å opparbeide rett til sykepenger, opplæringspenger og pleiepenger ved pleie av nære pårørende i livets slutfase fra 0,5 G til 1 G fra 1. juli 2015.	17,0
ASD	2655.73	Gå mot regjeringens forslag om omlegging av barnetillegget i uføretrygd fra en behovsprøvd ordning til en sjablongordning fra 2016.	0,0
FD	1719.71	Det frivillige skyttervesen	1,6
NFD	922.73	EUs romprogram/Copernicus	167,0
NFD	2421.74	Innovasjon Norge, reiseliv	40,0
NFD	2421.75	Innovasjon Norge, marint verdiskapingsprogram	20,0
NFD	919.75	Tilskudd til nærings tiltak i fiskeriene (delvis reversering av kutt)	6,0
LMD	1137.50	Landbruksforskning	18,0
LMD	1138.70	Støtte til organisasjoner	4,8
OED	1820.21	Energimerking av boliger og bygninger	2,0
OED	1820.22	Sikrings- og miljøtiltak	8,2
KLD	1400.21	Spesiell driftsutgifter, KLD	13,0
KLD	1400.62	Den naturlige skolesekken	1,0
KLD	1400.70	Frivillige miljøorganisasjoner	3,0
KLD	1400.76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	2,5
KLD	1420.01	Miljødirektoratet	4,0
KLD	1420.21	Spesielle driftsutgifter, Miljødirektoratet	12,7
KLD	1420.30	Båndlegging av friluftsområder	9,0
KLD	1420.35	Nytt skogvern	210,0
KLD	1420.82	Truede naturtyper	7,5
KLD	1429.72	Tekniske og industrielle kulturminner	8,4
KLD	1429.79	Verdensarv	5,0
HOD	763.71	Pårørendesenteret i Stavanger	3,0
HOD	770.70	Videreføring av takster for behandling av	11,6

		periodontitt, erosjoner/attrisjoner og munntørret.	
KD	225.74	Støtte til frivillige organisasjoner	3,5
KD	253.70	Folkehøgskoler	19,3
KD	254.70	Voksenopplæring	40,0
KD	254.71	Nettskoler	15,7
KD	254.72	Studiesenter	6,3
KD	254.73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	6,2
KD	260.50	Studentavgift	80,5
KD	2410.70	Videreføre lån til folkehøgskoleelever	11,5
SD	1380.71	Tilskudd til bredbåndsutbygging	110,0
SUM REVERSERING AV KUTT:			1 379,8

7. Skatter og avgifter

Venstres overordnede mål i skattepolitikken er et grønt skattesifte, hvor skattesystemet brukes aktivt til å stimulere arbeid og arbeidsplasser, utvikling, investering og eierskap i norske bedrifter og til å premiere miljøvennlig adferd. Konkret betyr det lavere skatt på arbeid, eierskap og bedrifter, skattestimuli for å gjøre miljøvennlige valg og økte miljøavgifter. Skatter og avgifter er et viktig politisk virkemiddel for å styre adferd som etter Venstres syn i all for liten grad har blitt brukt de siste årene.

Venstre hovedprioriteringer i skatteopplegget for 2015 er et grønt skattesifte og at skattesystemet aktivt brukes til å stimulere arbeid og arbeidsplasser, utvikling, investering og eierskap i norske bedrifter. Vi viser i så måte til tabeller under hhv. kap. 2, side 7-8 og kap. 5, side 21-22 for detaljene i skatteopplegget knyttet til grønt skattesifte og lettelser i næringsbeskatningen. Vi viser også til oppsummerende tabeller til slutt i dette kapittel og vedlegg bakerst som viser og omtaler alle Venstres forslag til endringer i skatte- og avgiftsopplegget for 2015.

Samlet foreslår Venstre et skatte- og avgiftsopplegg som innebærer en netto skatteskjerpelse på vel 3,7 mrd. bokført og 1,5 påløpt i forhold til regjeringens forslag. Det innebærer samtidig en betydelig skattelettelse i forhold til 2014.

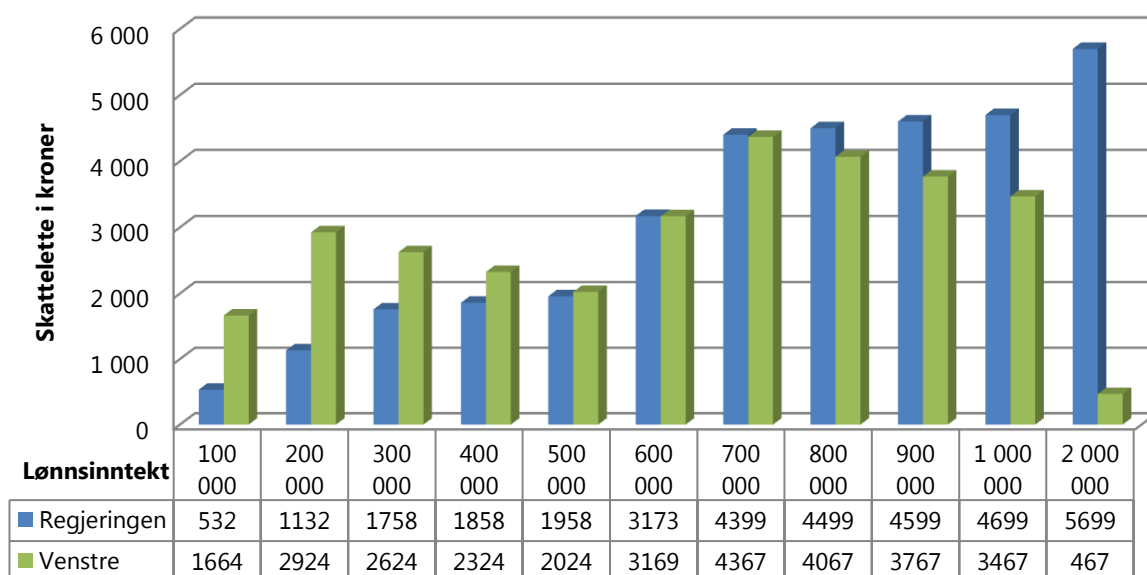
Skatt på lønn og pensjon

Skatter og avgifter bringer inntekter til stat og kommune for å løse offentlige oppgaver og finansiere gode velferdstilbud. Dette skal skje samtidig som man i minst mulig grad bremser verdiskaping. I tillegg er skatt et politisk virkemiddel for å påvirke atferd og utjevne inntekt. Skatte- og avgiftssystemet skal belønne arbeid. Venstre vil gi mest skattelette til dem som har de laveste inntektene. Den enkleste måten å gjøre dette på er å ha et fradrag i bunn av inntekten som kommer alle til gode, men som har størst effekt for dem med lave og moderate inntekter. Skattepolitikken må stimulere arbeidslinjen. Regjeringen har valgt en modell som gir mest skattelette til de med de høyeste inntektene. Dette – ikke minst sammenlignet med regjeringens modell for lettelser i formuesskatten – gir en usosial profil. Som det framgår av tabellene under har Venstre i vårt forslag til statsbudsjett for 2015 foreslått en modell som gir en helt annen og langt bedre sosial profil.

Samlet foreslår Venstre en skattelette i lønns- og pensjonsinntekt på om lag 3 mrd. bokført, og 3,7 mrd. påløpt.

Brutto årslønn	Trygdeavgift		Sats, minstefradrag		Beløp minstefradrag		Beløp personfradrag		Innslagsp. toppskatt		Sum skatteendring	
	2014 = 8,2 pst		2014 = 43 pst		2014 = 84 150,-		2014 = 48 800,-		2014 = 527 400,-			
	Regj.	Venstre	Regj.	Venstre	Regj.	Venstre	Regj.	Venstre	Regj. 552	Venstre 560	Regj.	Venstre
	8,1 pst	8,5 pst	43 pst	47 pst	87 950,-	94 000,-	50 400,-	52 000,-	300,-	000,-		
100 000	-100	300	0	-1 080	0	0	-432	-864	0	0	-532	-1 644
200 000	-200	600	0	0	-500	-2 660	-432	-864	0	0	-1 132	-2 924
300 000	-300	900	0	0	-1 026	-2 660	-432	-864	0	0	-1 758	-2 624
400 000	-400	1 200	0	0	-1 026	-2 660	-432	-864	0	0	-1 858	-2 324
500 000	-500	1 500	0	0	-1 026	-2 660	-432	-864	0	0	-1 958	-2 024
600 000	-600	1 800	0	0	-1 026	-2 660	-432	-864	-1 115	-1 445	-3 173	-3 169
700 000	-700	2 100	0	0	-1 026	-2 660	-432	-864	-2 241	-2 943	-4 399	-4 367
800 000	-800	2 400	0	0	-1 026	-2 660	-432	-864	-2 241	-2 943	-4 499	-4 067
900 000	-900	2 700	0	0	-1 026	-2 660	-432	-864	-2 241	-2 943	-4 599	-3 767
1 000 000	-1 000	3 000	0	0	-1 026	-2 660	-432	-864	-2 241	-2 943	-4 699	-3 467
2 000 000	-2 000	6 000	0	0	-1 026	-2 660	-432	-864	-2 241	-2 943	-5 699	-467

Skattelette lønnsinntekt Regjeringen vs Venstre

Konkret foreslår Venstre følgende endringer når det gjelder skatt på inntekt og pensjon (negative tall = skattelette):

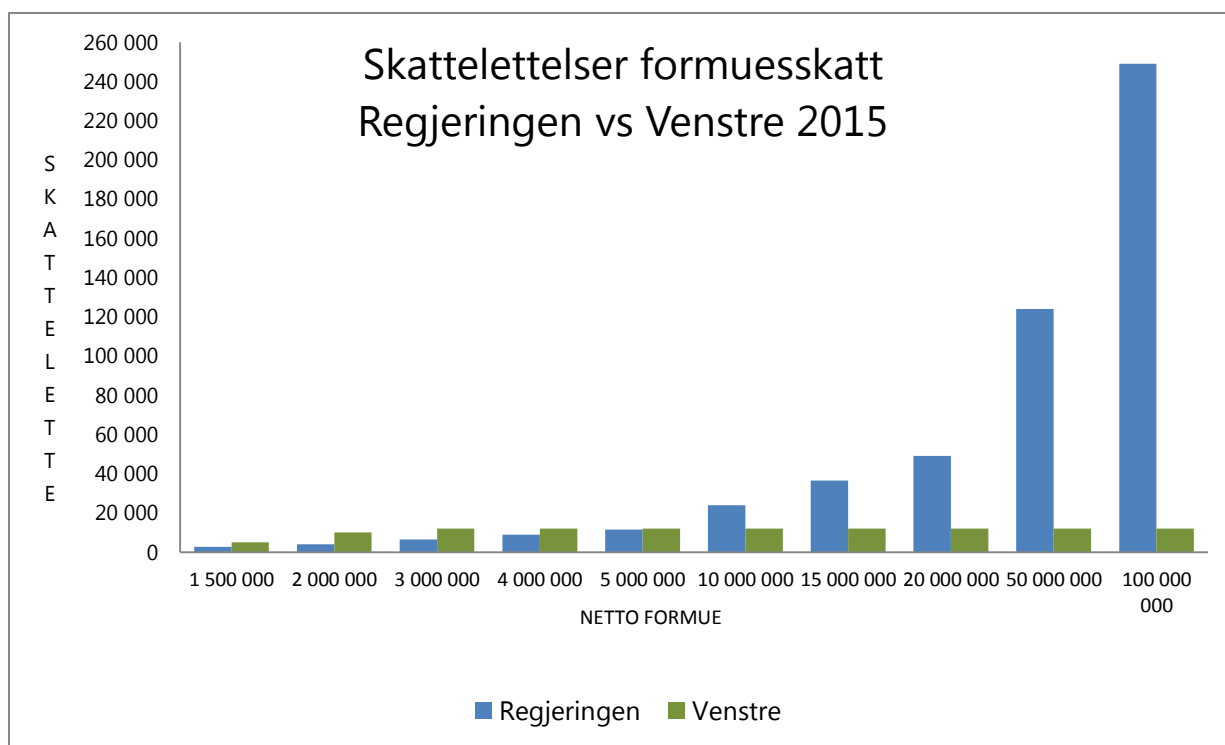
TILTAK	Beløp bokført mill. kr.	Beløp påløpt mill. kr.
Økt minstefradrag lønnsinntekt til 94 000 kr og økt prosentsats til 47 pst.	-3 790,0	-4 740,0
Økt minstefradrag i pensjonsinntekt til 74 000 kr og økt prosentsats til 30 pst.	-235,0	-300,0
Øke personfradraget i skatteklasse 1 til 52 000 kr	-1 225,0	-1 535,0
Øke fradraget for enslige forsørgere tilsvarende personfradraget i skatteklasse 1	-70,0	-85,0
Økt innslagspunkt i toppskatten til 560 000 kr. Gir om lag 35 400 færre toppskattebetalere.	-495,0	-620,0
Økt maksimalt skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner til 25 000 kr.	-10,0	-30,0
Øke skattepliktig fordel av kjøp av aksjer i egen bedrift til 5 000 kr.	-45,0	-55,0
Heve samlet sparebeløp i BSU-ordningen til 300 000 kr.	-40,0	-50,0
Eget skattefradrag på 6 000,- for aldersgruppen 62-67 år som bare mottar lønnsinntekt (ikke pensjon eller trygd)	-290,0	-365,0
Øke beløpsgrensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner til 8 000 kr.	-6,0	-8,0
Øke beløpsgrensen for arbeidsgiveravgiftsplikt til 60 000 kr per ansatte/600 000 kr per frivillig organisasjon	-24,0	-30,0
Øke beløpsgrensen for skattefri inntekt (lønnsoppgaveplikt) til 3 000 kr.	-60,0	-75,0
Skattefradrag, energieffektiviseringstiltak i egen bolig, inntil 50 000 kr per bolig.	-430,0	-540,0
Skattefritak for arbeidsgiverfinansiert månedskort (kollektivtransport)	-1 800,0	-2 300,0

Fagforeningskontingent reduseres til 2005-nivå.	490,0	610,0
Øke nedre grense for fradrag for reise mellom hjem og arbeid til 16 000 kr.	90,0	110,0
Videreføre skattefri kilometergodtgjørelse på 2012-nivå.	135,0	170,0
Flatt foreldrefradrag 20 000 kr.	55,0	70,0
Økte skatteinntekter som følge av 2 000 færre AFP-pensjonister	200,0	250,0
Økte skatteinntekter som følge av 3 000 flere fra dagpenger til arbeid	200,0	250,0
Halvering av firmabilbeskatning for ladbare hybridbiler	-24,0	-30,0
Gå mot regjeringens forslag om redusert trygdeavgift.	1 090,0	1 360,0
Hevet trygdeavgift, lønnsinntakere til 8,5 prosent	3 285,0	4 110,0
Økt trygdeavgift AFP fra 5,1 til 6,0 pst.	70,0	90,0
SUM SKATTELETTE LØNNS- OG PENSJONSINNTEKT	-2 929,0	-3 743,0

Formuesskatt

Formuesskatten er en belastning for deler av næringslivet. «Alle» er enige om at dagens formuesskatt har negative konsekvenser. I tider med økonomisk uro er det viktig at bedrifter har bygget opp egenkapital, noe norske private eiere i dag blir straffet for gjennom formuesskatten. Nordmenn som vil investere og eie i Norge skal ikke ha dårligere vilkår enn utenlandske eller statlige eiere. Derfor vil Venstre at formuesskatten reduseres ved en gradvis økning av bunnfradraget. På sikt bør hele formuesskatten fjernes. Venstre er altså enig med regjeringen at formuesskatten bør redusere, men sterkt uenig med regjeringen i innretning på hvordan dette skjer. Venstre er ikke tilhenger av å redusere satsen i formuesskatten, men å bruke reduksjonen til å heve innslagspunktet. Med Venstres forslag slipper anslagsvis 300.000 som i dag betaler formuesskatt å betale i 2015. Dessuten har Venstres forslag som det framgår av tabellene under en helt annen og langt bedre sosial profil. Alle med formuer under 5 mill. kroner vil få en økt skattelettelse i forhold til regjeringens opplegg, mens alle med formuer over 5 mill. kroner vil få redusert skattelettelsen sin betydelig. Med Venstres opplegg vil ingen – uavhengig av størrelsen på formuen få en skattelettelse på mer enn 12.000 kroner knyttet til formuesskatten i 2015.

Formue	Skattelette Regjeringen Innslagspunkt heves fra 1 mill. til 1,2 mill. Sats reduseres med 0,25 pst fra 1 pst til 0,75 pst	Skattelette Venstre Innslagspunkt heves fra 1 mill. til 2,2 mill. Sats uendret.
1 500 000	2 750	5 000
2 000 000	4 000	10 000
3 000 000	6 500	12 000
4 000 000	9 000	12 000
5 000 000	11 500	12 000
10 000 000	24 000	12 000
15 000 000	36 500	12 000
20 000 000	49 000	12 000
50 000 000	124 000	12 000
100 000 000	249 000	12 000

Moms

Venstre foreslår i vårt forslag til statsbudsjett for 2015 en omlegging, fornying og forenkling av momssystemet. Konkret foreslår Venstre at økologiske produkter, frukt og grønt fritas for moms. Det betyr en kraftig stimulans mot et sunnere kosthold og et mer miljøvennlig landbruk. Videre innebærer endringen at redusert sats på matvarer (i dag 15 pst) oppheves og at den generelle moms-satsen reduseres med ett prosentpoeng til 24 prosent. Samlet vil dette innebære en avgiftslette for privatpersoner, organisasjoner og virksomheter som ikke er mva-registrert på ca. 1,7 mrd. kroner bokført og 2 mrd. påløpt.

Aviser og tidsskrifter

Venstre foreslår også at det innføres et teknologinøytralt momsfritak for aviser og tidsskrifter. For aviser innføres dette fra 1.7.2015 og for tidsskrifter fra 1.12.2015. Dette er endringer som må notiseres og godkjennes hos ESA og med tanke på regjeringens ikke akkurat imponerende framdrift når det gjelder å få godkjent momsfritaket for batterier til el-biler (som ble vedtatt i forbindelse med statsbudsjettet for 2014) hos ESA, er nok dette det tidligste det er mulig å få gjennomført.

Grenser for mva-registrering og årlig oppgaveplikt

Venstre foreslår videre to endringer i momssystemet i forhold til regjeringens opplegg som er gunstig for de små næringsdrivende. Det ene er å gå mot regjeringens forslag til å heve omsetningsgrensen fra 50.000 til 100.000 for å komme inn i momsregisteret, det andre er å heve omsetningsgrensen fra 1 mill. til 3 mill. for å få rett til årlige oppgavetermin ved innrapportering – og betaling av moms. Det siste er en betydelig forenkling.

Avgiftsfri import – 200kronersgrensen

Venstre har i alle alternative budsjettforslag de siste 8 årene foreslått å heve grensen for avgiftsfri import fra utlandet. Vi har også klare forpliktelser i vårt stortingsvalgprogram om å heve grensen. Venstre har selvfølgelig registret den debatten som har vært knyttet til forslaget fra regjeringen om å heve grensen til 500 kroner og de ulike kostnadsanslag og effekter dette hevdes å ha fra regjeringen på den ene side og næringen på den andre side.

Venstre foreslår derfor at grensen for tollfri import i første omgang heves til 350 kroner i 2015. Før ytterligere heving er aktuelt evalueres konsekvensene av en økning til 350 kroner. Samtidig foreslår Venstre at det bevilges 10 mill. kroner til Skatteetaten slik at etaten kan etablere en Nettbasert løsning for selvfortolling og innbetaling av moms og eventuell toll for forsendelser over 350 kroner. Dette vil medføre at Postens gebyr (som fra Postens side er satt til 140 kroner i 2015 for forsendelser med en verdi mellom 200 og 1000 kroner) i realiteten blir overflødiggjort.

Konkret foreslår Venstre følgende endringer i momssystemet (negative tall = avgiftslette):

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.	Beløp påløpt mill. kr.
Omlegging av matmomsen: Null moms på frukt og grønt og økologiske matvarer. Full moms på all øvrig mat, men den generelle momssatsen reduseres fra 25 til 24 prosent.	- 1 700,0	-2 000,0
Teknologinøytralt momsfritak for aviser og tidsskrift.	-60,0	-150,0
Grensen for moms- og tollfri import heves til 350 kroner	70,0	90,0
Heve omsetningsgrensen til 3 mill. kroner for rett til årlig oppgavetermin vedr mva. *	0,0	0,0
Gå mot regjeringens forslag om å heve omsetningsgrensen til 150 000 kr for å komme inn i mva-registeret.	-100,0	-125,0
Oppheve regler i mva.-loven om bruk av egen kompetanse på fritiden til egen eiendom for enkeltpersonforetak *	0,0	0,0
SUM ENDRINGER MOMSSYSTEMET	-1 790,0	-2185,0

* Det henvises til forklarende tekst i skattetabellene på side 69 for forslag som ikke har direkte kostnader over statsbudsjettet i 2015.

Under følger samtlige av Venstres forslag til endringer i skatte- og avgiftsopplegget for 2015. Det henvises også til vedlegg på side 63-69 hvor det framgår mer i detalj hvilke skatte- og avgiftsatser Venstre foreslår på de ulike områder i 2015 (negative tall = skatte- og avgiftslettelser).

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.	Beløp påløpt mill. kr.
Økt minstefradrag lønnsinntekt til 94 000 kr og økt proSENTSATS til 47 pst.	-3 790,0	-4 740,0
Økt minstefradrag i pensjonsinntekt til 74 000 kr og økt proSENTSATS til 30 pst.	-235,0	-300,0
Øke personfradraget i skatteklasse 1 til 52 000 kr	-1 225,0	-1 535,0
Øke fradraget for enslige forsørgere tilsvarende personfradraget i skatteklasse 1	-70,0	-85,0
Økt innslagspunkt i toppskatten til 560 000 kr. Gir om lag 35 400 færre toppskattebetalere.	-495,0	-620,0
Økt maksimalt skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner til 25 000 kr.	-10,0	-30,0
Øke skattepliktig fordel av kjøp av aksjer i egen bedrift til 5 000 kr.	-45,0	-55,0
Heve samlet sparebeløp i BSU-ordningen til 300 000 kr.	-40,0	-50,0
Eget skattefradrag på 6 000,- for aldersgruppen 62-67 år som bare mottar lønnsinntekt (ikke pensjon eller trygd)	-290,0	-365,0
Øke beløpsgrensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner til 8 000 kr.	-6,0	-8,0

Øke beløpsgrensen for arbeidsgiveravgiftsplikt til 60 000 kr per ansatte/600 000 kr per frivillig organisasjon	-24,0	-30,0
Øke beløpsgrensen for skattefri inntekt (lønsoppgaveplikt) til 3 000 kr.	-60,0	-75,0
Skattefradrag, energieffektiviseringstiltak i egen bolig, inntil 50 000 kr per bolig.	-430,0	-540,0
Skattefritak for arbeidsgiverfinansiert månedskort (kollektivtransport)	-1 800,0	-2 300,0
Fagforeningskontingent reduseres til 2005-nivå.	490,0	610,0
Øke nedre grense for fradrag for reise mellom hjem og arbeid til 16 000 kr.	90,0	110,0
Videreføre skattefri kilometergodtgjørelse på 2012-nivå.	135,0	170,0
Medfører at km-satsene settes til 3,90 (inntil 10 000 km) og 3,25 (over 10 000 km)		
Flatt foreldrefradrag 20 000 kr.	55,0	70,0
Økte skatteinntekter som følge av 2 000 færre AFP-pensjonister	200,0	250,0
Økte skatteinntekter som følge av 3 000 flere fra dagpenger til arbeid	200,0	250,0
Halvering av firmabilbeskatning for ladbare hybridbiler	-24,0	-30,0
Gå mot regjeringens forslag om redusert trygdeavgift.	1 090,0	1 360,0
Hevet trygdeavgift, lønsmottakere til 8,5 prosent	3 285,0	4 110,0
Økt trygdeavgift AFP fra 5,1 til 6,0 pst.	70,0	90,0
SUM SKATTELETTE LØNNS- OG PENSJONSINNTEKT	-2 929,0	-3 743,0
Gå mot regjeringens forslag om å redusere satsen i formuesskatten	2 950,0	3 690,0
Øke innslagspunktet/bunnfradraget i formuesskatten til 2,2 mill. kroner.	-2 450,0	-3 075,0
Medfører at om lag 300.000 færre betaler formuesskatt i 2015.		
SUM ENDRINGER I FORMUESSKATTEN	500,0	615,0
Økte avskrivningssatser saldogruppe c til 25 pst.	-160,0	-380,0
Saldogruppe c gjelder lastebiler, vogntog, varebiler, busser mv.		
Økte avskrivningssatser saldogruppe d til 25 pst.	-470,0	-1 200,0
Saldogruppe d gjelder inventar, maskiner, personbiler mv.		
Øke avskrivningssatsen for maskiner med 5 pst under forutsetning av investeringen har påvist miljøeffekt og medfører økt energieffektivisering	-50,0	-100,0
KapitalFUNN-ordning (business angels)	0,0	-600,0
Innføre rett til minstefradrag for selvstendig næringsdrivende som alternativ til fradrag for kostnader	-1 100,0	-1 100,0
Ekstra jordbruksfradrag på 20 000,- for bønder som driver eller legger om til økologisk produksjon	-3,0	-3,0
Øke fiskerfradraget til 175 000 kr.	-21,0	-26,0
Innføre fondsordning for å likebehandle/likebeskatte enkeltpersonforetak og as	0,0	0,0
SkatteFUNN: Fjerne ordningen om maksimal timesats på 600 kroner	0,0	-270,0
SkatteFUNN: Fjerne begrensningen på antall timer egne ansatte kan godskrive ordningen	0,0	-5,0
SkatteFUNN: Ekstra kriterium for fradrag for FoU knyttet til klima, miljø og energieffektivisering på hhv 2 mill. kroner for bedriftsintern støtte og 4 mill. kroner for bedriftsekstern støtte	0,0	-10,0
Generelt skattefritak for forskningsinstitutter	0,0	-20,0
Skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner fra bedrifter inntil 100 000 kr.	-10,0	-40,0
Ingen arbeidsgiveravgift for de første tre årene for foretak med færre enn 5 ansatte	-140,0	-165,0
Heve maksimalt sparebeløp i OTP for enkeltpersonforetak til 6 pst	-200,0	-200,0

Endre regler for forskuddsskatt-innbetaling for selvstendig næringsdrivende.	0,0	0,0
Innføre en helsemyggordning	0,0	0,0
SUM SKATTELETTE NÆRINGSLIV	-2 154,0	-4 119,0
Heve engangsavgiften avgiftsgruppe C (campingbiler) m.m. til 40 pst av gruppe A (personbiler)	120,0	130,0
Innføre fritak for effektavgift i engangsavgiften for alle biler med CO2-utslipp under 50 g/km	-325,0	-350,0
Øke vektfradraget i engangsavgiften med 25 pst for biogasskjøretøy	0,0	0,0
Øke vektfradraget i engangsavgiften med 25 pst for ladbare hybridbiler	-480,0	-525,0
Gå mot regjeringens forslag om å redusere engangsavgiften for motorsyklar og snøscootere med 30 pst.	90,0	100,0
Gå mot regjeringens forslag om å fjerne årsavgiften på campingvogner	70,0	70,0
Gå mot regjeringens forslag om å redusere vektårsavgiften for tyngre kjøretøy	200,0	200,0
Gå mot regjeringens forslag om å redusere omregistreringsavgiften	660,0	660,0
SUM ENDRINGER BILAVGIFTER	335,0	285,0
Gå mot regjeringens forslag om å ikke prisjustere bensinavgiften	100,0	110,0
Økt bensinavgift	440,0	480,0
Innføre samme veibruksavgift for fossil gass som for bensin	80,0	90,0
Gå mot regjeringens forslag om å ikke prisjustere autodieselavgiften	190,0	200,0
Økt autodieselavgift	1 200,0	1 310,0
Reversering av økt autodieselavgift for biodiesel	-370,0	-400,0
Oppheve avgiftsfritak for diesel til båtmotorer	35,0	40,0
Økt el-avgift 2,5 øre/kWh	1 185,0	1 590,0
Heve redusert sats i el-avgiften til 2,5 øre kWh	205,0	270,0
Innføre fritak for el-avgift for elektrisitet brukt som drivstoff i ferger, skip, lastebiler, busser og landstrøm (for båter)	-1,0	-1,0
Øke grunnavgiften på mineralolje med 0,5 kr literen.	505,0	550,0
Gå mot regjeringens forslag om å oppheve avgiftsfritaket på spillolje/øke smøreoljeavgiften	-65,0	-70,0
Økt CO ₂ -avgift på bensin og diesel med 25 øre literen.	820,0	900,0
Oppheve fritaket for CO ₂ -avgift på mineralske produkter som gir kvotepliktig utslipp etter klimavoteloven.	140,0	150,0
Samme CO ₂ -avgift på innenriks flytransport som for bilbensin.	165,0	180,0
Samme CO ₂ -avgift på gasskraftverket ved Mongstad som Snøhvit	210,0	230,0
Økt svovelavgift, 5 øre liter	26,0	28,0
Økt miljøavgift på HFK og PFK, ca. 10 pst	27,0	30,0
Økt NO _x -avgift, ca. 10 pst	3,0	3,0
Avvikle dagens grunnavgift på engangsemballasje og erstatte den med en avgift på all fossil plastemballasje.	0,0	0,0
Miljøavgift på plastposer, kr 1,00 pr pose	800,0	800,0
Ny miljøavgift på flyreiser etter tysk modell	2 000,0	2 000,0
Reduksjon i landingsavgiften på 25 % for fly som går på biodrivstoff	0,0	0,0
Ny miljøavgift på deponi av gruveavfall	400,0	400,0
SUM ØKTE MILJØAVGIFTER	8 095,0	8 890,0
Omlegging av matmomsen: Null moms på frukt og grønt og økologiske matvarer. Full moms på all øvrig mat, men den generelle momssatsen reduseres fra 25 til 24 prosent.	- 1 700,0	-2 000,0

Teknologinøytralt momsfratak for aviser og tidsskrift.	-60,0	-150,0
Grensen for moms- og tollfri import heves til 350 kroner	70,0	90,0
Heve omsetningsgrensen til 3 mill. kroner for rett til årlig oppgavetermin vedr mva.	0,0	0,0
Gå mot regjeringens forslag om å heve omsetningsgrensen til 150 000 kr for å komme inn i mva-registeret.	-100,0	-125,0
Oppheve regler i mva.-loven om bruk av egen kompetanse på fritiden til egen eiendom for enkeltpersonforetak	0,0	0,0
SUM ENDRINGER MOMSSYSTEMET	-1 790,0	-2185,0
Heve alle tobakksavgifter med 10 pst	460,0	500,0
Avvikle taxfree-ordningen for tobakksvarer	1 200,0	1 300,0
SUM ØVRIGE SKATTE- OG AVGIFTSFORSLAG	1 660,0	1 800,0
SUM ALLE SKATTE- OG AVGIFTSFORSLAG	3 717,0	1 543,0
Stramme inn friinntekten i petroleumsskatten med 1 prosentpoeng	1 350,0	2 700,0
Økt CO ₂ -avgiften på petroleumsvirksomhet med 50 øre per standard kubikkmeter (netto)	280,0	280,0
SUM SKATTESKJERPELSER, PETROLEUMSSEKTOREN	1 630,0	2 980,0
= ØKT OVERFØRING TIL STATENS PENSJONSFOND UTLAND		

8. Kutt, omprioriteringer og økte inntekter

I Venstres forslag til statsbudsjett for 2015 foreslås det ulike innsparingstiltak/omprioriteringer på om lag 10,5 mrd. kroner. I tillegg foreslår Venstre samlet 618 mill. kroner i økte inntekter gjennom økte gebyr, økt utbytte og salg av eiendom. Venstre er spesielt opptatt av å omprioritere innenfor velferdsområdet og modernisere offentlig forvaltning. Det er bare på denne måten vi kan sikre et bærekraftig velferdssamfunn også i framtiden.

Derfor foreslår Venstre å kutte kontantstøtten, gradvis avvikle de statlige bidragene til AFP-ordningen (6 år) og avvikle nettolønnsordningen for sjøfolk. Kontantstøtten og AFP er ordninger som direkte motvirker erklærte og nødvendige mål om økt yrkesdeltakelse og behov for å stå lenger i arbeid, mens nettolønnsordningen er en subsidie til en spesiell yrkesgruppe under begrunnelsen «nødvendig fordi alle andre land har det». I så måte viser Venstre til Arbeiderpartiets stortingsvalgprogram side 31, hvor det står at «Norge må ta initiativ til en global avtale slik at det ikke lenger gis særskilt skattelette til skipsfart». Dette er Venstre helt enig i.

Fullt gjennomført vil Venstres forslag om å avvikle disse ordningene gi en innsparing i offentlige utgifter på 8,3 mrd. kroner årlig.

En del av forslagene er rene omprioriteringer innenfor enkeltsektorer. Venstre foreslår f.eks. å omprioritere 250 mill. kroner fra den foreslåtte veksten i helseforetakene, til målrettede tiltak til forebygging og folkehelseiltak. Dette under den erkjennelsen av at muskel- og skjelettlidelser og psykiske lidelser beslaglegger flest sengeplasser og er en hovedårsak til et stort sykefravær og uførhet. Samlet «koster» disse lidelsene oss 70 mrd. årlig. Bedre folkehelse og bedre forebygging kan på sikt redusere disse kostnadene betydelig. Det foreslås også å omprioritere 200 mill. fra skogsatsing til det grønne klimafondet og vern av mangroveskog og det foreslås å omprioritere 1 250 mill. fra rene veiinvestering (hvorav det meste er å reversere forslag om framskynding og/eller bompengereduksjon) til kollektivtransport, gang- og sykkelveier og miljø- og sikkerhetstiltak.

Andre forslag er basert på erfaringer med langt mindre forbruk en faktisk budsjettert. Dette gjelder bl.a. forsvarsinvesteringer hvor de i snitt de siste årene har blitt brukt om lag 800 mill. kroner årlig en budsjettert og det gjelder kjøp av klimavoter hvor det fortsatt står igjen over 1 mrd. kroner som ikke er brukt fra tidligere års bevilgninger.

Konkret foreslår Venstre følgende omprioriterings- og innsparingstiltak:

TILTAK	Beløp bokført mill. kr.	Beløp påløpt mill. kr.
Nominell videreføring, fylkesmannsadm.	27,0	27,0
Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	125,0	125,0
Videreføring av ordinære byggeprosjekt, Statsbygg	150,0	150,0
Kjøp av eiendom Statsbygg	72,0	72,0
Kutte kontantstøtten fra 1.1.2015 og samtidig innføre en ventestøtte på 6.000 per måned for foreldre som har fått avslag på barnehageplass etter barnets fylte ett år.	1 777,5	1 777,5
Gå mot regjeringens forslag om en egen Talentiade	30,0	30,0
Ingen støtte til narkotikaprogram i Iran (via FN)	6,0	6,0
Bidrag andre FN-organisasjoner.	20,0	20,0
Reduksjon i ordningen med elektronisk soning	50,0	50,0
Redusert vekst, PST	20,0	20,0
Direktoratet for byggkvalitet	11,5	11,5
Kutte støtten til Human Right Service	1,0	1,0
2 000 færre ordinære tiltaksplasser	211,0	211,0
Omfordeling av 1 000 plasser fra «ordinære» til «varig tilrettelagt	92,0	92,0

arbeid»		
Gradvis avvikling av det statlige bidraget til AFP over 6 år	783,1	783,1
2 000 færre AFP-pensjonister som følge av skatte-stimuli.	235,1	235,1
Mindre dagpenger som følge av 3 000 flere arbeidsplasser	570,0	570,0
Utvide antall ventedager fra 3 til 4 i dagpengeordningen	70,0	70,0
Redusert utbetaling av arbeidsavklaringspenger som følge av økt antall personer i ordningen med lønnstilskudd til arbeidsgivere	53,5	53,5
Nedlegging av Heimevernsungdommen	6,0	6,0
Rammekutt i nasjonal våpenutvikling, logistikk, logistikkutrustning og programmeringslaboratorium, nye kampfly	400,0	400,0
Avvikling av nettolønnsordningen for sjøfolk	1 502,0	1 802,0
Avvikling av støtte til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk	1,5	1,5
Reduksjon av tilskudd til bygging av skogsbilveier.	20,0	20,0
Eksportstøtte for bearbeidede landbruksvarer, Tilskott til råvareprisordninga	27,6	27,6
Fjerning av subsidier til avløserordning i pelsdyrnæringen og frakttilskudd til pelsdyrfôr	29,8	29,8
Kartlegging, petroleumsaktivitet	78,5	78,5
Administrasjonsutgiftene knyttes til Petoro AS flyttes «under streken» og blir en del av SDØEs kontantstrøm.	325,5	325,5
Petroleumsforskning i arktiske strøk	5,0	5,0
Tilskudd til granplanting, KLD	3,0	3,0
Mindre kjøp av klimakvoter	306,3	306,3
Omfordele 100 mill. fra skogsatsing til det grønne klimafondet	100,0	100,0
Apanasje og drift Det kongelige hoff og kronprinsfamilien	6,7	6,7
Driftsutgifter, Stortinget	20,5	20,5
Rammekutt, regionale helseforetak (omfordeles til forebygging og folkehelse)	250,0	250,0
Redusert apotekavanse 1 prosentpoeng	75,0	75,0
Økning i egenandelstak 1 med 200 kr for alle.	210,0	210,0
Økning i egenandelstak 1 med ytterligere 400 kr for personer med inntekt over 500 000 kr.	40,0	40,0
Riksveginvesteringer	1 250,0	1 250,0
E16 Filefjell	250,0	250,0
Kjøp av «ulønnsomme» posttjenester	300,0	300,0
Erstatte dagens ordning med et ikkebehovsprøvd stipend (gratis læremidler) i videregående skole med et behovsprøvd stipend på inntil 750 kr. måneden, men samtidig beholde og øke det ikkebehovsprøvede stipendet for elever på bygg- og anleggsteknikk	166,0	385,9
Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform settes til 0,75 pst	600,0	600,0
Avvikle ordningen med eksportstøtte til osteproduksjon	132,4	132,4
Ubrukte/overførte midler i jordbruksavtalen	40,0	40,0
SUM KUTT/OMFORDELING	10 450,5	10 970,4
Økt gebyr for førsteleddsomsetning av petroleumsprodukter og løsningsmidler m.m. samt førsteledds-omsetning av sprengstoff og krutt	10,0	10,0
500 flere kvoteflyktninger (netto kostnad på 62,3 mill. kr)	54,6	54,6
Salg av statlig eiendom (inkl. økt salg av forsvarseiendom).	300,0	300,0
Redusert utbytte Avinor > -4 pst. Regjeringen foreslår 39 pst utbytte.	-51,2	-51,2
Økt utbytte Statkraft > 5 pst.	305,0	305,0
SUM ØKTE INNTEKTER	618,4	618,4
SUM KUTT OMPRIORITERINGER OG ØKTE INNTEKTER	11 068,8	11 588,8

Østfold

- Videreføring av framtidens byer, Sarpsborg og Fredrikstad (Samlet 10 mill. til samarbeidsprosjekt mellom de 13 største byene i Norge om å redusere klimagassutslippene – og gjøre byene bedre å bo i.)
- Dekommisjonering og atomavfall, Haldenreaktoren (30 mill.)
- Haldenkanalen, Halden (samlet 9,6 mill. til 14 tekniske og industrielle kulturminner)
- Dobling av belønningsordningen for kollektivtransport. = 50 mill. mer til Nedre Glommaregionen (Østfold fylkeskommune og kommunene Fredrikstad og Sarpsborg)
- Tilskudd til litteraturhus i Fredrikstad (7 mill. på deling mellom Oslo, Bergen og Fredrikstad)

Akershus

- Videreføring av framtidens byer, Bærum (Samlet 10 mill. til samarbeidsprosjekt mellom de 13 største byene i Norge om å redusere klimagassutslippene – og gjøre byene bedre å bo i.)
- Fetsund Lenser, Fet (samlet 9,6 mill. til 14 tekniske og industrielle kulturminner)
- Romeriksløftet, folkehelseinitiativ i regi av 6 kommuner på Øvre Romerike (2,5 mill.)
- Vitenparken – Campus Ås (5 mill.)
- Bioforsk, Ås og norsk institutt for skog og landskap (Samlet styrking av Bioforsk, NILF og norsk institutt for skog og landskap med 30 mill.).
- Planleggingsmidler Fornebubanen og Ahus-banen (35 mill.)
- Sørumsand, Rånåfoss og Skarnes stasjoner (innenfor en samlet jernbaneramme på 240 mill.)
- Dobling av belønningsordningen for kollektivtransport. = 280 mill. mer til Oslo/Akershus

Oslo

- Oslo Kirkemusikkfestival (2 mill.)
- Groruddalssatsing (8 mill.)
- Videreføring av framtidens byer, Oslo (Samlet 10 mill. til samarbeidsprosjekt mellom de 13 største byene i Norge om å redusere klimagassutslippene – og gjøre byene bedre å bo i.)
- Utvidelse av forsøk med gratis deltids plass på SFO (gjelder for områder med stor innvandrer tetthet i Oslo, Drammen og Bergen) (Totalt 25 mill.)
- Tilskudd til litteraturhus i Oslo (7 mill. på deling mellom Oslo, Bergen og Fredrikstad)
- Planleggingsmidler Fornebubanen og Ahus-banen (35 mill.)
- Tiltak for Økt Robusthet i Osloregionen og elektrifisering av Oslo Havn (innenfor en samlet jernbaneramme på 240 mill.)
- Dobling av belønningsordningen for kollektivtransport. = 280 mill. mer til Oslo/Akershus

Hedmark

- Atlungstad Brenneri, Stange, Folldal Gruver, Folldal og Klevfos Cellulose- & Papirfabrikk, Løten (samlet 9,6 mill. til 14 tekniske og industrielle kulturminner)
- Sørumsand, Rånåfoss og Skarnes stasjoner (innenfor en samlet jernbaneramme på 240 mill.)
- Helsearkiv, Tynset (4 mill.)

Oppland

- Lillehammer/Hunderfossen nasjonalanlegg i bob/aking (5 mill.)
- Valdres Sommersymfoni (1 mill.)
- Østnorsk filmsenter, Lillehammer (0,3 mill.)
- Kistefos Træsliberi, Jevnaker (samlet 9,6 mill. til 14 tekniske og industrielle kulturminner)
- Beitostølen Helsesportssenter, Øystre Slidre (del av totalpott på 3 mill. til forsknings- og utviklingsprosjekt knyttet til fysisk aktivitet i rehabilitering av rusavhengige og psykisk syke)

- Etablering av Sex og Samfunn-sentre i samarbeid med Helsestasjon for ungdom og studentsamskipnader i 3 byer; Alta, Stavanger og Lillehammer/Gjøvik (felles studentsamskipnad for Oppland) (Samlet 10 mill.)
- Tilskudd til forskningsbygg og nødetat pilotprosjekt ved Høgskolen i Lillehammer (20 mill.)
- Center for Cyber and Information Security, Høgskolen i Gjøvik (4,0)

Buskerud

- Vikersund nasjonalanlegg for skiflygning (5 mill.)
- Områdesatsing Fjell, Drammen (7 mill.)
- Videreføring av framtidens byer, Drammen. (Samlet 10 mill. til samarbeidsprosjekt mellom de 13 største byene i Norge om å redusere klimagassutslippene – og gjøre byene bedre å bo i.)
- Utvidelse av forsøk med gratis deltids plass på SFO (gjelder for områder med stor innvandreretetthet i Oslo, Drammen og Bergen) (Totalt 25 mill.)
- Videreføring av norsk deltakelse i romprogrammet Copernicus. Viktig for Kongsberg og Tromsø spesielt (167 mill.)
- Planleggingsarbeid, dobbeltspor Drammen-Hokksund (innenfor en samlet jernbaneramme på 240 mill.)

Telemark

- Grenland friteater og Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival (2 mill.)
- Videreføring av framtidens byer, Porsgrunn og Skien (Samlet 10 mill. til samarbeidsprosjekt mellom de 13 største byene i Norge om å redusere klimagassutslippene – og gjøre byene bedre å bo i.)
- Rjukanbanen, Rjukan (samlet 9,6 mill. til 14 tekniske og industrielle kulturminner)
- Elektrifisering av Bratsbergbanen (innenfor en samlet jernbaneramme på 240 mill.)
- Opprettholde drift av Bratsbergbanen (18 mill.)
- Dobbling av belønningsordningen for kollektivtransport. = 60 mill. mer til Grenland (Telemark fylkeskommune og kommunene Skien, Porsgrunn og Siljan)

Aust-Agder

- Næs Jernverksmuseum, Tvedestrand (samlet 9,6 mill. til 14 tekniske og industrielle kulturminner)
- Stipendiatstillinger UiA, Grimstad og Arendal (100 stipendiater fordeles mellom UiS, UiA og UiN) (34 mill.)
- Norwegian Blue Forest Network. Samarbeid mellom Havforskningsinstituttet, Grid Arendal og NIVA (2,5 mill.)

Vest-Agder

- Sørnorsk filmsenter, Kristiansand (0,4 mill.)
- Videreføring av framtidens byer, Kristiansand (Samlet 10 mill. til samarbeidsprosjekt mellom de 13 største byene i Norge om å redusere klimagassutslippene – og gjøre byene bedre å bo i.)
- Sjølingstad Uldvarefabrik, Lindesnes (samlet 9,6 mill. til 14 tekniske og industrielle kulturminner)
- Stipendiatstillinger UiA, Kristiansand (100 stipendiater fordeles mellom UiS, UiA og UiN) (34 mill.)
- Dobbling av belønningsordningen for kollektivtransport. = 80 mill. mer til Kristiansandsregionen.
- Stiftelsen Norsk Laksesenter (NLS) (6 mill. totalt). Senteret skal etableres med fire enheter; Tana, Namsos, Lærdal og Mandal/Agder.

Rogaland

- Rogaland Filmsenter (0,1 mill.)
- New Nordic Films, Filmfestivalen i Haugesund (0,4 mill.)

- KVU Stavanger Tinghus (3,5 mill.)
- Videreføring av framtidens byer, Sandnes og Stavanger (Samlet 10 mill. til samarbeidsprosjekt mellom de 13 største byene i Norge om å redusere klimagassutslippene – og gjøre byene bedre å bo i.)
- Etablering av Sex og Samfunn-sentre i samarbeid med Helsestasjon for ungdom og studentsamskipnader i 3 byer; Alta, Stavanger og Lillehammer/Gjøvik (felles studentsamskipnad for Oppland) (Samlet 10 mill.)
- Pårørendesenteret i Stavanger (3 mill.)
- Stipendiatstillinger UiS, Stavanger (100 stipendiater fordeles mellom UiS, UiA og UiN) (34 mill.)
- Stavanger Domkirke (20 mill.)
- Dobling av belønningsordningen for kollektivtransport. = 60 mill. mer til Stavangerregionen (Rogaland fylkeskommune og kommunene Stavanger, Sandnes og Sola)

Hordaland

- Tilskudd til litteraturhus i Bergen (7 mill. på deling mellom Oslo, Bergen og Fredrikstad)
- Videreføring av framtidens byer, Bergen (Samlet 10 mill. til samarbeidsprosjekt mellom de 13 største byene i Norge om å redusere klimagassutslippene – og gjøre byene bedre å bo i.)
- Utvidelse av forsøk med gratis deltids plass på SFO (gjelder for områder med stor innvandreretthet i Oslo, Drammen og Bergen) (Totalt 25 mill.)
- Opprettelse av Norsk Fornybar AS, Nytt statlig investeringsselskap for fornybare energiløsninger. Legges til Bergen.
- Fartøyvernssenter, Norheimsund (850.000)
- Odda smelteverk og Tyssedal kraftverk, Odda og Salhus Tricotagefabrik, Bergen (samlet 9,6 mill. til 14 tekniske og industrielle kulturminner)
- Bergen Museum UiB, Bergen (15 mill.)
- Raftostiftelsen, Bergen (2 mill.)
- Bergen Domkirke (20 mill.)
- Dobling av belønningsordningen for kollektivtransport. = 140 mill. mer til Bergenregionen (Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune)

Sogn og Fjordane

- Nynorsk avissenter, Førde (2,2 mill.)
- Norsk Fjordhestsenter, Nordfjordeid (0,75 mill.)
- Sogn jord- og hagebruksskule, Aurland (10 mill.)
- E39: Byggestart Bjørsvik-Skei og planoppstart Byrkjelo-Sandane i 2015 (35 mill.)
- Stiftelsen Norsk Laksesenter (NLS) (6 mill. totalt). Senteret skal etableres med fire enheter; Tana, Namsos, Lærdal og Mandal/Agder.

Møre og Romsdal

- Runde miljøsender, Herøy (2 mill.)
- Bioforsk, Tingvoll (Samlet styrking av Bioforsk, NILF og norsk institutt for skog og landskap med 30 mill.)
- RV 70 Tingvoll-Meisingset (30 mill.)

Sør-Trøndelag

- Teaterhuset Avant Garden, Trondheim (2 mill.)
- Videreføring av framtidens byer, Trondheim (Samlet 10 mill. til samarbeidsprosjekt mellom de 13 største byene i Norge om å redusere klimagassutslippene – og gjøre byene bedre å bo i.)
- Planleggingsmidler: Dobbelspor Melhus-Værnes (innenfor en samlet jernbaneramme på 240 mill.)
- Dobling av belønningsordningen for kollektivtransport. = 170 mill. mer til Trondheimsregionen.

Nord-Trøndelag

- Rock City, Namsos (4,2 mill.)
- Saemien Sitje, Snåsa (10 mill.)
- Spillum dampsgag og høvleri, Namsos (samlet 9,6 mill. til 14 tekniske og industrielle kulturminner)
- Gjenreisningsbyen Steinkjer (0,5 mill.)
- Planleggingsmidler: Dobbelspor Melhus-Værnes (innenfor en samlet jernbaneramme på 240 mill.)
- Stiftelsen Norsk Laksesenter (NLS) (6 mill. totalt). Senteret skal etableres med fire enheter; Tana, Namsos, Lærdal og Mandal/Agder.

Nordland

- Utvidelse av kapasitet/rullebaner ved flyplasser i Nordland gjennom reduksjon i utbytte fra Avinor
- Neptun sildeoljefabrikk, Melbu (samlet 9,6 mill. til 14 tekniske og industrielle kulturminner)
- Verdensarvsentere, Vega (5 mill.)
- First Scandinavia, Bodø (5 mill.)
- Stipendiatstillinger UiN, Bodø (100 stipendiater fordeles mellom UiS, UiA og UiN) (34 mill.)
- Kapasitetsøkning Bodø-Rognan (0,3 mill.)

Troms

- Videreføring av framtidens byer, Tromsø (Samlet 10 mill. til samarbeidsprosjekt mellom de 13 største byene i Norge om å redusere klimagassutslippene – og gjøre byene bedre å bo i.)
- Videreføring av norsk deltakelse i romprogrammet Copernicus. Viktig for Kongsberg og Tromsø spesielt (167 mill.)
- Nord-norsk hestesenter, Målselv (0,75 mill.)
- Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning (nytt bygg), Tromsø (10 mill.)
- Masterutdanning i jordmorfag, Pilotprosjekt ved Universitetet i Tromsø (1 mill.)

Finnmark

- Utvidelse av kapasitet/rullebaner ved flyplassen i Alta gjennom reduksjon i utbytte fra Avinor
- Prosjektering og oppstart nytt teaterbygg Det samiske nasjonalteateret Beaivváš (10 mill.)
- Tilskudd til samiske avviser (4,1 mill.)
- Center of High North Logistics, Kirkenes (2,1 mill.)
- Etablering av Sex og Samfunn-sentre i samarbeid med Helsestasjon for ungdom og studentsamskipnader i 3 byer; Alta, Stavanger og Lillehammer/Gjøvik (felles studentsamskipnad for Oppland) (Samlet 10 mill.)
- Stiftelsen Norsk Laksesenter (NLS) (6 mill. totalt). Senteret skal etableres med fire enheter; Tana, Namsos, Lærdal og Mandal/Agder.

VEDLEGG 2: DETALJERT OVERSIKT OVER VENSTRES ALTERNATIVE STATSBUJSJETT MED POSTER OG BOKFØRT OG PÅLØPTE STØRRELSER OG UTDYPENDE FORKLARINGER. (Henvisningen til spørsmål i høyre kolonne er svar fra finansdepartementet på spørsmål av provenyberegninger mv fra ulike partier i forbindelse med statsbudsjettbehandlingen for 2015. Se: <http://www.statsbudsjettet.no/Statsbudsjettet-2015/Budsjettsporsmal/>)

I: ØKTE UTGIFTER/PRIORITERINGER, RAMMEVIS

Ram me	Post. Kap.	Tekst	Bokført (mill. kr)	Påløpt (mill. kr)	Merknad	Spm
1	540.01	200 ekstra trainee plasser for funksjonshemmede i statsforvaltningen	10,0	10,0	Kun 37 plasser i 2014, hvorav bare 26 ble benyttet.	V 133
1	540.01	Miljøvennlige innkjøp	10,0	10,0	Gjeninnføring av ordning under gamle MD som ble avskaffet i 2014	
SUM RAMME 1: STATSFORVALTNINGEN			20,0	20,0		
2	231.22 (ny post)	Videreutdanning av barnehagelærere	177,0	353,0	Forutsetter en såkalt ABLU (arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning) over 4 år for alle (3 589 personer) som i dag har dispensasjon for utdanningskravet. For å sikre at det er kvalifiserte pedagogiske ledere og øke kvaliteten i barnehagene.	V276
2	231.64 (ny post)	Tiltak for svømming i barnehagene	10,0	10,0	Oppfølging av svømmeinitiativ. Tilskuddsordning i regi av kommuner og frivillige org.	
2	840.70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak	5,0	5,0	Alternativ til Vold, NKVTS, RVTS osv., viktige aktører i arbeidet for å redusere vold i samfunnet, særlig den i nære relasjoner	
2	842.01	Opptapping for familievernet	10,0	10,0	Familievernkantorene har mekling som en lovpålagt oppgave, i tillegg skal de drive forebygging ved samlivskonflikter. Økte oppgaver har ikke ført til tilstrekkelig bevilgninger over flere år.	V 153
2	844.71 (ny post)	Ventestøtte for foreldre som har fått avslag på barnehagesøknad for barn over ett år.	119,0	119,0	Innføres som følge av avvikling av kontantstøtten. Støtten blir lik dagens kontantstøtte > 6.000 kr mnd.	V 144
2	845.70	Provenynøytral omlegging/omfordeling av barnetrygden	0,0	0,0	Basert på følgende modell: G1. Inntekt under 300.000,- (375 000 barn) får økt barnetrygd med 542 kr/mnd. G2. Inntekt under 450.000,- (385 000 barn)	V 142

					beholder samme barnetrygd som i dag. G3.inntekt over 450.000,- (380 000 barn) får redusert barnetrygd med 536 kr/mnd. = Mer til dem som trenger det mest.	
2	846.21	Styrket likestillingsarbeid	4,5	4,5	Reversering av kutt. Regjeringen kutter i det meste på likestilling også mindre forskningsprosjekter, og enkelt prosjekter. Viktig å markere litt på likestilling jmf. eget forslag.	
2	846.70	Tilskudd til likestillingsarbeid	2,0	2,0	Reversering av kutt i tilskuddsordning	
2	852.70	Økt adopsjonsstøtte 1 G	8,8	8,8		V 139
2	853.01	Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker	10,0	10,0	Få ned antall saker og saksbehandlingstiden	
2	854.21	Samarbeid barnevern og skole	15,0	15,0	Styrking. Riksrevisjonen har påpekt at barn under barnevernets omsorg ikke får tilstrekkelig oppfølging i skolen eller i institusjon, og at de har et dårligere utdanningsløp enn andre.	
2	854.60	Styrking av det kommunale barnevernet	68,0	68,0	Øremerking av 100 nye fagstillinger i det kommunale barnevernet.	V 152
2	854.65	500 flere kvoteflyktninger	3,0	3,0	Samlet nettokostnad 62,3 mill. Se nærmere omtale ramme 6.	V 179
2	857.61	Styrking av tilskuddsordningen mot barnefattigdom	50,0	50,0	Inkluderer særskilt tilskudd til frivillige organisasjon som driver forebyggende psykisk helsearbeid rettet mot barn, unge og deres foreldre.	
2	857.71	Tilskudd til Forandringsfabrikken	3,0	3,0	Viktig demokratiserings- og empowermentprosjekt for marginaliserte ungdom, med svært gode resultater	
2	860.51	Opprettelse av dagligvareportal	5,0	5,0	Budsjettoppfølging av eget forslag	
2	2530.70	Gå mot regjeringens forslag om å øke opptjeningskravet for foreldrepenger fra 0,5 G til 1 G fra 1. juli 2015	0,0	42,0	Har ikke provenyeffekt det første året fordi flere kommer inn under ordningen med rett til engangsstønning.	
SUM RAMME 2: FAMILIE OG FORBRUKER			481,3	708,3		
3	315.82	Mva-kompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	27,4	27,4	Rammen økes til 100 mill. kroner. I 2014 var det totalt søknader for 114 mill., mens rammen på ordningen var 62,3 mill. Foreslått økt til 72,6 mill. i 2015.	V 158

					+ verbalforslag om å gjøre om ordningen til en rettighetsbasert ordning.
3	315.83 (ny post)	Tilskudd til nasjonalanlegg for idrett	10,0	10,0	Går i denne omgang til Vikersund (skiflygning) og Lillehammer/Hunderfossen (bob/aking). 5 mill. kr til hver.
3	320.73	Saemien Sitje	10,0	10,0	Oppstartsbevilgning nye lokaler.
3	320.73	Helsearkiv Tynset	4,0	4,0	Nødvendig framdrift.
3	320.73	Det Samiske Nasjonalteatret Beaivváš	10,0	10,0	Prosjekter og oppstart, nytt teaterbygg
3	320.79	Flerkulturelle kultur-tiltak	5,0	5,0	Egen satsing.
3	323.78	Rock City, Namsos	4,2	4,2	Reversering av kutt
3	323.78	Valdres sommersymfoni	1,0	1,0	
3	323.78	Oslo kirkemusikkfestival	2,0	2,0	
3	323.78	Grenland friteater og Porsgrunn internasjonale Teaterfestival	2,0	2,0	
3	323.78	Teaterhuset Avant Garden, Trondheim	2,0	2,0	
3	324.70	Samme relative vekst for Det Norske Teatret som for Nationaltheateret	0,0	0,0	I statsbudsjettforslaget foreslår regjeringen å øke tilskuddet til Det Norske Teatret med 2,21 %, mens Nationaltheateret økes med 3,32 %. Samme relative vekst innenfor en provenynøytral ramme medfører en vekst på 2,8 % på begge institusjoner tilsvarende ca. 950 000 kr mindre til Nationaltheateret og ca. 950 000 kr mer til Det Norske Teatret.
3	326.78	Landssamanslutninga for nynorsk kommunar	1,1	1,1	Reversering av kutt. Blant annet til Framtida.no og utsending av nynorske tidsskrift og blader til skoler
3	326.78	Bibliotekløft	42,0	42,0	Dobling av regjeringens forslag.
3	326.78	Tilskudd til Litteraturhus	7,0	7,0	Tilskudd til litteraturhus i Oslo, Bergen og Fredrikstad
3	326.80	Ny norsk skjønnlitteratur, barn	6,2	6,2	Reversering av kutt + egen satsing på skjønnlitteratur (5,0) og faglitteratur (5,0).
		Ny norsk faglitteratur, barn	6,4	6,4	
		Nynorsk litteratur	1,1	1,1	
		Ny norsk sakprosa	0,9	0,9	
		Periodika (tidsskrift)	1,5	1,5	
3	328.78	Kulturbygg	30,3	30,3	Museum og kulturvernformål (forskning og utvikling) flytte tilbake fra spilleoverskuddet til norsk tipping, og øke bevilgningen til kulturbygg tilsvarende overskuddet.
3	328.78	Gjenreisningsbyen, Steinkjer	0,5	0,5	
3	334.50	Film	25,0	25,0	Reversering av kutt

3	334.73	Opprettholde støtten til Sørnorsk, Rogaland og Østnorsk filmsenter	0,8	0,8	Reversering av kutt. Sørnorsk (0,4), Rogaland (0,1) og Østnorsk filmsenter (0,3).
3	334.78	New Nordic Films	0,4	0,4	Reversering av kutt.
3	334.78	Nordiske mediedager	0,4	0,4	Reversering av kutt.
3	335.71	Produksjonstilskudd, presse	50,0	50,0	Reversering av kutt Mulig vi bør legge inn et verbalforslag om at produksjonstilskudd ikke utbetales til aviser som eies av konsern som betalte utbytte over en viss sum foregående år.
3	335.73	Institutt for journalistikk	1,0	1,0	Reversering av kutt.
3	335.73	Nynorsk avissenter	2,2	2,2	Avissenteret er et nasjonalt opplærings- og kompetansesenter med base i avisa Firda i Førde.
3	335.75	Tilskudd til samiske aviser	4,1	4,1	Reversering av kutt.
3	335.76	Tilskudd til minoritetsspråklige publikasjoner	0,9	0,9	Reversering av kutt.
SUM RAMME 3: KULTUR			259,4	259,4	
4	115.70	Tilskudd til næringsfremme-, kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål, UD	20,0	20,0	Reversering av kutt.
4	150.78	Regionbevilgning Afrika	85,0	85,0	Prioritere de fattigste.
4	160.70	Sivilt samfunn	65,0	65,0	Inkludert reversert infostøtte og funksjonshemmede.
4	163.70	Nødhjelp og humanitær bistand	175,0	175,0	Ebolaepidemien i Vest-Afrika og konfliktene i Syria, Sør-Sudan og Den sentralafrikanske republikk.
4	165.71	Fisk for utvikling	10,0	10,0	Styrket satsing.
4	166.72	Klimatilpasning	5,0	5,0	Styrket satsing.
4	166.72	Det grønne klimafondet	200,0	200,0	Styrket satsing.
4	168.70	Kvinner og likestilling	20,0	20,0	Styrket satsing.
4	169.73	Funksjonshemmede	5,0	5,0	Utdanning og inkludering.
SUM RAMME 4: UTENRIKS			585,0	585,0	Medfører sammen med forslag om 500 flere kvoteflyktninger at bistandsandelen økes til 1 pst av BNI
5	400.23	Center for Cyber and Information Security, Høgskolen i Gjøvik	4,0	4,0	Reversering av kutt.
5	410.01	KVU Stavanger Tinghus	3,5	3,5	Regjeringen har kun prioritert Bergen tinghus.
5	430.70	Kriminalomsorgen. Tilskudd til frivillige organisasjoner som støtter opp om kriminalomsorgens mål, med vekt på tilbakeføring til samfunnet.	2,0	2,0	Økning av tilskudd til Foreningen for fangers pårørende (øremerket til tiltak for fangers barn) og til Nettverk etter soning.
5	430.70	Tilskudd til pilotprosjekt/prøveordninger med alternativ til glattcelle	10,0	10,0	Teste ut alternativer ved ett eller flere politidistrikt.
5	440.01	500 flere kvoteflyktninger	1,8	1,8	Samlet nettokostnad 62,3 mill. Se nærmere omtale ramme 6.
	444.01		0,5	0,5	
5	440.70	Politidirektoratet: Midler for	10,0	10,0	Reversering av kutt.

		humanitære tiltak rettet mot EØS- borgere.			Tilskuddsordning til overnattingstilbud og humanitære tilbud for tiggere/arbeidssøkere fra Sør-Europa.	
5	466.01	Økning av advokatsalæret med 20	19,8	19,8	Økes fra 965 til 985	V 359
	470.01	kroner	17,2	17,2	kroner i 2015	
5	470.72	Fri rettshjelp til familier i mottak med lengeværende barn	3,0	3,0		
5	472.01	Kontoret for voldsoffererstatning/ Rådgivningskontorene for kriminalitetsofre,	5,0	5,0	Delvis reversering av kutt etter innspill fra bl.a. advokatforeningen.	
SUM RAMME 5: JUSTIS			76,8	76,8		
6	490.01	Raskere saksbehandling UDI	25,0	25,0	Nedbygging av saksbehandlingsresistans er i UDI	
6	490.01	500 flere kvoteflyktninger	6,7	6,7	Samlet nettokostnad 62,3	V 179
	490.73		3,6	3,6	mill. Krever også mindre	
	490.75		3,1	3,1	bevilgninger under	
	820.01		4,1	4,1	ramme 2 (barnevern) og	
	821.60		87,5	87,5	ramme 5 (politi)	
	821.61		0,6	0,6		
	822.60		6,0	6,0		
6	490.21	Helsehjelp m.m. asylmottak	14,3	14,3	Reversering av kutt i nødvendig helsehjelp, opplæringstiltak, tilrettelegging, barnebaser reverseres.	
6	490.21	Mottaksplasser enslige mindreårige	4,7	4,7	Reversere kutt i bevilgninger til mottaksplasser tilpasset enslige mindreårige.	
6	490.60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak - barnehage	42,2	42,2	Reversere kutt i tilskudd for barnehager for 4- 5åringer i asylmottak.	
6	490.60	Rett til gratis barnehageplass for alle 4-5 åringer i asylmottak	75,0	75,0	Anslag. Legges teknisk på vertskommunetilskuddet.	V 185
6	490.70	Stønader til beboere i asylmottak	45,0	45,0	Reversere reduksjon i satsene for voksne beboere uten vedtak i asylsaken og med oppholdstillatelse.	
6	490.71	Tilskudd til NOAS for å informere familier med lengeværende barn om regelendringer og rettshjelpsmuligheter	3,0	3,0		
6	491.01	Generell styrking av saksbehandlingskapasitet hos UNE	25,0	25,0	Fortsatt behov for å bygge ned restanser og ellers styrke rettssikkerheten.	
6	581.74	Groruddalsatsing	4,0	4,0	Reversering av	
	590.65		4,0	4,0	nedtrapping i Groruddalsatsingen.	
6	581.75	Tilskudd til etablering i egen bolig	25,0	25,0	Etableringstilskudd for vanskeligstilte. Behovsprøvd ordning.	
6	581.76	Tilskudd til 300 flere utleieboliger	75,0	75,0	Tilskudd til egnede boliger til vanskeligstilte. Regjeringen øker fra 1000 til 1200. Vi foreslår å øke rammen til 1500 totalt.	
6	581.77	Bærekraftig bolig- og byggkvalitet	2,2	2,2	Reversere kutt i tilskudd	

					til flere miljø- og energivennlige og universelt utformede boliger, bygg og uteområder. Passivhus m.m. Posten kuttes med 2,2, og tilsagnsrammen reduseres med 13 mill.
6	581.78	Boligsosialt kompetansetilskudd, kan overføres	3,3	3,3	Reversering av kutt Tilskuddet finansierer mye av kommunenes boligsosiale satsing. Post reduseres med 3,3 og tilsagnsrammen reduseres med 45,9.
6	590.65	Områdesatsingen i Fjell i Drammen.	7,0	7,0	Bevilgningen dobles.
6	590.61	Videreføring av «Framtidens byer»	10,0	10,0	Programmet foreslås avvirket etter 2014. Samarbeidsprosjekt mellom de 13 største byene i Norge om å redusere klimagassutslippene – og gjøre byene bedre å bo i.
6	821.60	Utvidet forsøk med gratis deltids plass i SFO/AKS	25,0	25,0	Forsøkene gjelder bare 2 skoler i Oslo i dag. Foreslås utvidet til å gjelde enkelte skoler i Oslo, Drammen og Bergen.
6	821.71	Mira-senteret	0,5	0,5	Tilskudd til drift, nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet. Tiltak for å øke minoritetskvinnens deltakelse i arbeidslivet. Fattigdomsbekjempelse blant utsatte innvandregrupper
6	821.71	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	1,7	1,7	Øremerket tilskudd til tidsskriftet Samora.
6	822.60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	50,0	50,0	Et mindre løft for språkopplæringen iht fattigdomstiltakene
6	2426.70	SIVA	25,0	25,0	Reversere kutt og øke tilskudd til programmidler.
SUM RAMME 6: INNVANDRING, REGIONAL UTVIKLING OG BOLIG			578,5	578,5	
7	605.01	Omfordeling av 1 000 plasser fra «ordinære» til «varig tilrettelagt arbeid»	13,0	13,0	V 188
	634.76		92,0	92,0	
7	605.01	Dobling av antall i forsøkene med lønnstilskudd til arbeidsgivere som ansetter personer med rett til arbeidsavklaringspenger.	7,5	7,5	Økes med 500 plasser til totalt 1000 plasser. Medfører en tilsvarende innsparing på kap. 2651.70 arbeidsavklaringspenger.
	634.76		46,0	46,0	V 190
7	621.63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte grupper på arbeidsmarkedet.	20,0	20,0	Øke tilskudd for å stimulere til tiltak i kommunen for å

					forebygge og redusere fattigdom blant barn og unge.	
7	621.70	Sosialt entreprenørskap m.m.	10,0	10,0	Økt tilskudd til frivillige organisasjoner og private stiftelser som utfører arbeid for vanskeligstilte, bla sosialt entreprenørskap (Regjeringen har foreslått en økning på 1 mill. kr.)	
7	621.70	Caritas	1,0	1,0	Støtte til Caritas informasjonscenter for arbeidsinnvandrere.	
7	634.21	Forsøk, utviklingstiltak: Bla tilretteleggingstilskudd for rekruttering av arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne	25,0	25,0	Styrke tilretteleggingstilskuddet for arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne.	V 192
7	605.01	Styrke ordningen med tidsubestemt	13,2	13,2	500 ekstra plasser i	V 191
	634.76	lønnstilskudd	47,4	47,4	ordningen. Hjelper vanskeligstilte inn i ordinært arbeidsmarked.	
7	667.70	Gå mot regjeringens forslag om å avvikle forsørgingstillegget til mottakere av supplerende stønad som forsørger ektefelle under 67 år og/eller barn under 18 år	7,6	15,0	Gjelder for alle som påbegynner en ny stønadsperiode fra og med 1. januar 2015.	
7	2620.70	Gå mot regjeringens forslag om å redusere stønadsperioden i overgangsstøtten for enslige foreldre fra 3 til 1 år med virkning fra 1.1.2016.	0,0	255,0	Feil medisin på en rekke viktige parameter: Likestilling, fattigdomsbekjempelse m.m.	
7	2650.70	Gå mot regjeringens forslag om å øke inntektsgrunnlaget for å opparbeide rett til sykepenger, opplæringspenger og pleiepenger ved pleie av nære pårørende i livets slutfase fra 0,5 G til 1 G fra 1. juli 2015.	17,0	34,0	Delvis varslet (sykepenger) trukket av regjeringen	
7	2650.71	Styrking av sykelønnsordning for selvstendig næringsdrivende	191,0	191,0	Opptrapping av næringsdrivendes rett til sykepenger fra 65 % til 80 % kompensasjon fra 17. dag.	V 199
7	2650.72	Likestille selvstendig næringsdrivendes rettigheter knyttet til omsorgspenger og pleie- og opplæringspenger med «vanlige» arbeidstakere.	9,5	9,5		V 198
7	2655.73	Gå mot regjeringens forslag om omlegging av barnetillegget i uføretrygd fra en behovsprøvd ordning til en sjablongordning fra 2016.	0,0	590,0	Har ingen provenyvirkning i 2015. Innføres/fases inn fra 2016. Innsparing 2016 = 45 mill. kroner.	V 197
SUM RAMME 7: ARBEID OG SOSIAL			500,2	1369,6		
8	1719.71	Det frivillige skyttervesen	1,6	1,6	Reversering av kutt. Videreføre støtte på 2014-nivå (nominelt)	
SUM RAMME 8: FORSVAR			1,6	1,6		
9	921.70	Tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats, SkatteFUNN	40,0	40,0		
9	922.73	EUs romprogram/Copernicus	167,0	167,0	Reversere kutt. Dekker	

					medlemskontingent til Copernicus som bl.a. driver miljøovervåking. Regjeringen har kun prioritert deltakelse i Galileo og EGNOS.	
9	940.21	Center of High North Logistics (CHNL)	2,1	2,1	Formidler og utvikler kunnskap om arktisk logistikk og maritim transport.	
9	2421.50	Innovasjon Norge, ny tilskuddsordning for innovative offentlige anskaffelser	40,0	40,0	Tilskuddsordning der offentlige virksomheter kan søke om midler for å foreta særlig krevende innovative innkjøp.	
9	2421.50	Øke rammene for landsdekkende innovasjonslånordning med 300 mill. kr.	100,0	100,0	Tapsavsetning.	V 223
9	2421.51	Nytt landsdekkende såkornfond på 500 mill. kr.	74,4	74,4	Statens andel blir 250 mill. kroner. 74,4 mill. må avsettes i tapsfond og 37,5 mill. i risikoavlastning.	
	2421.53		37,5	37,5		
9	2421.74	Innovasjon Norge, reiseliv	40,0	40,0	Reversere kutt.	
9	2421.75	Innovasjon Norge, marint verdiskapingsprogram	20,0	20,0	Reversere kutt.	
9	2421.76	Innovasjon Norge, miljøteknologiordningen	100,0	100,0	Ytterligere økning. (Regjeringen har styrket ordningen med 50 mill. kr fra i fjor, men søknadsmassen tilsier kraftig økning.)	
9	2421.72	Forsknings- og utviklingskontrakter	50,0	50,0	Økning.	
9	2421.51	Nytt såkornfond TTO-er/ inkubatorer, fornybar energi 200 mill. kr.	60,0	60,0	Tapsavsetning og risikoavlastning. Fondskapital = 200 mill.	V 224
	2421.53		30,0	30,0		
9	2425.01	Norsk Fornybar AS, driftskostnader	25,0	25,0	Nytt statlig investeringsselskap i fornybare energiløsninger.	
SUM RAMME 9: NÆRING			786,0	786,0		
10	917.01	Fiskeridirektoratet	10,0	10,0	Økt kontroll av oppdrettsnæringen (lus)	
10	919.75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene	6,0	6,0	Delvis reversering av kutt: Støtte til selfangst.	
10	919.75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene	9,0	9,0	Føringsmidler.	
SUM RAMME 10: FISKERI			25,0	25,0		
11	1115.01	Styrking av mattilsynet	10,0	10,0	Økt kontroll av oppdrettsnæringen. (lus)	
11	1138.70	Støtte til organisasjoner	4,8	4,8	Reversering av kutt på 4,8 mill. som går utover 4H, NOAH og Oikos spesielt.	
11	1139.71	Tilskudd til Nordnorsk Hestesenter og Norsk Fjordhestesenter	1,5	1,5	Bevaring av artsmangfold. Nordnorsk Hestesenter ligger i Målselv og Norsk Fjordhestesenter ligger i Nordfjordeid. + 750 000 til hvert senter.	
11	1161.75	Fjellstyrer	1,8	1,8	Reversering av kutt	
SUM RAMME 11: LANDBRUK			18,1	18,1		

12	1820.21	Energimerking av boliger og bygninger	2,0	2,0	Reversering av kutt.
12	1820.22	Sikrings- og miljøtiltak	8,2	8,2	Reversering av kutt.
12	1830.73	Forskning og utvikling	16,5	16,5	Tilskudd til INTPOW
12	1840.73 (ny post)	CO ₂ -lagring	20,0	20,0	Igangsette prosjekt for lagring av CO ₂ i Nordsjøen.
SUM RAMMEOMRÅDE 12: OLJE- OG ENERGI			46,7	46,7	
13	1400.21	Spesiell driftsutgifter, KLD	13,0	13,0	Reversere kutt
13	1400.21	Biogass	20,0	20,0	
13	1400.62	Den naturlige skolesekken	1,0	1,0	Reversere kutt
13	1400.70	Frivillige miljøorganisasjoner	3,0	3,0	Reversere kutt/opprettholde totalramme med godta kutt i Norges Miljøforbund og Grønn Hverdag
13	1400.71	Internasjonale miljøorganisasjoner	11,0	11,0	
13	1400.76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	2,5	2,5	Reversere kutt
13	1400.76	Deltakelse i EUs miljøprogram Life	0,0	0,0	Ikke mulig med medlemskap før i 2016 jfr svar på spm. Koster 94 mill. dersom vi hadde vært medlem i 2015. Verbalforslag. V 246
13	1400.77 (ny post)	Dekommisjonering, Haldenreaktoren	20,0	20,0	
13	1400.78 (ny post)	Atomavfall	10,0	10,0	
13	1409.21	Mareno	10,0	10,0	
13	1410.21	Miljøovervåking	50,0	50,0	Økologisk grunnkart (40,0), rovdata (5,0) og maritime verneplaner (5,0).
13	1420.01	Miljødirektoratet	4,0	4,0	Reversere kutt
13	1420.21	Spesielle driftsutgifter, Miljødirektoratet	12,7	12,7	Reversere kutt
13	1420.22	Kalking, villaks og Vanndirektivet	150,0	150,0	
13	1420.30	Båndlegging av friluftsområder	9,0	9,0	Reversere kutt
13	1420.31	Tiltak i verneområder	10,0	10,0	
13	1420.35	Nytt skogvern	300,0	300,0	Reversere kutt (210 mill.) + styrking
13	1420.39	Opprydningstiltak	35,0	35,0	
13	1420.61	Klimatilpasning	3,0	3,0	
13	1420.78	Friluftstiltak	20,0	20,0	
13	1420.71 (ny post)	Tiltak mot marin forsøpling	25,0	25,0	
13	1420.82	Truede naturtyper	57,5	57,5	Reversere kutt (7,5 mill.) + styrking
13	1420.85	Villakssenter + Runde miljøsenter	8,0	8,0	2 mill. til Runde miljøsenter, og 6 mill. til Stiftelsen Norsk Laksesenter (NLS). Senteret skal etableres med fire enheter; Tana, Namsos, Lærdal og Mandal/Agder.
13	1429.01	Riksantikvaren	2,5	2,5	
13	1429.71	Fredede private kulturminner	10,0	10,0	
13	1429.72	Tekniske og industrielle kulturminner	9,6	9,6	Reversere kutt (8,4) +

					kompensering av flere anlegg fra 11 til 14. Gjelder bl.a. Atlungstad Brenneri
13	1429.74	Fartøyvern	5,0	5,0	Hvorav 850 000 til Fartøyvernssenter Norheimsund
13	1429.79	Verdensarv	8,0	8,0	Reversere kutt + 5 mill. til verdensarvsenteret på Vega.
13	1432.50	Kulturminnetiltak	50,0	50,0	
13	1471.01	Miljøforskning, Antarktisk	10,0	10,0	
13	1474.60 (ny post)	Tilskudd til nytt bygg, Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning	25,0	25,0	
13	1482.73	Omprioritere/øremerke 100 mill. til Mangrove-skog	0,0	0,0	Intern omprioritering i den samlede skogsatsingen
SUM RAMMEOMRÅDE 13: MILJØ			894,8	894,8	
14	45.01	Nasjonal institusjon for menneskerettigheter	5,7	5,7	Nyopprettet institusjon under Stortinget etter initiativ fra bl.a. Venstre. Generell styrking slik at samlede bevilgninger blir på 15,0 mill. kroner i oppstartsåret.
SUM RAMMEOMRÅDE 14: KONSTITUSJONELLE INSTITUSJONER			5,7	5,7	
15	701.21	Styrking av helsenorge.no-portalen og etablering av Nasjonal Helse Service, NHS24 (etter modell fra Skottland) for å styrke informasjonen til pasientene.	50,0	50,0	Nasjonal døgnåpen førstelinjetjeneste som betjener hele befolkningen. Telefon, nett og chat-funksjon, samt utvikling av nye kommunikasjonsformer og standardisering av helseinformasjon. Samordning av et svært stort antall telefonnumre som brukes til pasient-, pårørende- og hjelpetelefoner som i dag får støtte over statsbudsjettet og er lite kvalitetssikret.
15	701.21	Velferdsteknologi – 2 store nasjonale prosjekter med minst 500 pasienter i hver rettet særlig mot kronikere og hjemmeboende.	50,0	50,0	Mange små utviklingsprosjekter i kommunene er gjennomført. Nå er det behov for større nasjonale prosjekter med følgeforskning og systematisk læring. Miljøene rund Oslo Medtech, Universitet i Agder/Grimstad og Høgskolen i Buskerud og Vestfold/Papirbredden peker seg ut som kompetansemiljøer som

					har kapasitet til å kjøre slike nasjonale prosjekter.
15	719.79	Tilskudd til lokale folkehelseinitiativ	10,0	10,0	Hvorav 2,5 mill. til Romeriksløftet
15	719.79	Tilskudd til utvikling av ny teknologi som stimulerer folkehelse arbeid.	5,0	5,0	Tilskuddspost hvor ideelle aktører kan søke, i samarbeid med FoU-aktører og høyskoler med profesjonsutdanning. Ny teknologi knyttet til smarttelefoner, digitale kart, spillteknologi og filmer med på å engasjere og motivere til fysisk aktivitet på en helt ny måte. Stolpejakten.no er ett av eksemplene på dette.
15	732.70	Økt rekruttering av blodgivere	1,0	1,0	
15	732.78	Styrke forskning på muskel- og skjelelittidelser, psykiske lidelser og legge til rette for kiropraktorutdanning i Norge.	15,0	15,0	Muskel- og skjelelittidelser og psykiske lidelser beslaglegger flest sengeplasser og er hovedårsak til et stort sykefravær og uførhet. «Koster» 70 mrd. årlig Det må satses mer på kunnskap. Tverrfaglighet og målrettet kompetanse for å bedre muskel-skjelethelsen og økt arbeidsevne er viktig.
15	732.78	Pilotprosjekt: Muskel/skjeletpoliklinikker	15,0	15,0	Ved inngangen til 2012 var om lag 130 000 personer uføretrygdet pga. ME/CFS, fibromyalgi, nakkesmerte, muskel- og skjelelittidelser, uspesifiserte ryggsmarter og uspesifisert sykdom i kjeve. Pilotprosjekt for utvikling og drift av tverrfaglige muskel/skjeletpoliklinikker i et samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten, kiropraktorer/manuelle terapeuter og NAV for pasienter med relativt likeartede symptomer knyttet til muskel og skjelett etter modell av liknende forsøk i Vestfold.
15	734.21	Bedre studentvelferd	5,0	5,0	Prosjektet evalueres med tanke på implementering
	762.73	Forsøk med etablering av Sex og	4,0	4,0	i alle universitets- og høyskolebyer.
	765.72	Samfunn-sentre i samarbeid med Helsestasjon for ungdom og studentsamskipnader i 3 byer; Alta, Stavanger og Lillehammer/Gjøvik (felles studentsamskipnad for	1,0	1,0	

		Oppland).			
15	734.72	Forsknings- og utviklingsprosjekt knyttet til fysisk aktivitet i rehabilitering av rusavhengige og psykisk syke.	3,0	3,0	Bl.a. til Beitostølen Helseportssenter.
15	751.70	Pilot- og innovasjonsprosjekt knyttet til persontilpassede medisiner for personer med sjeldne lidelser, knyttet til nasjonale behandlingstjenester, Oslo Universitetssykehus, Ullevål.	3,0	3,0	Pasienter med sjeldne medfødte alvorlige livstruende sykdommer, som CF, har til nå ikke hatt tilgang på årsakskorrigerende og persontilpassede medisiner. Nå er disse i ferd med å komme på markedet, men er kostbare.
15	765.71	Pårørendesenteret i Stavanger	3,0	3,0	Reversering av kutt. Pårørendesenteret i Stavanger ble etablert i 2000 og er ett av få etablerte pårørendesentre i Norge. De har i mange år fått tilskudd fra Helsedirektoratet, men dette er foreslått kuttet fra 2015 med begrunnelse i at det skal bygges opp pårørendekompetanse i kommunene.
15	765.72	Tilskudd til frivillige organisasjon som driver forebyggende psykisk helsearbeid i kommunene	20,0	20,0	
15	765.72	Kompasset Blåkors Tilskudd til etablering av fire nye senter.	10,0	10,0	Gjennom Kompasset-sentre i Oslo, Bergen, Trondheim og Sandnes tilbyr Blå Kors terapi og rådgivning for barn av foreldre med alkohol- og rusproblemer. Kompasset er et lavtersktilbud for unge mellom 14 og 35 år, og det er gratis.
15	765.72	Fontenehus: Styrking av økonomien i eksisterende og etablering av 4 nye.	20,0	20,0	Langsiktig mål er Fontenehus i alle fylker. Fontenehus er et arbeidsfellesskap for personer som har eller har hatt psykiske lidelser.
15	769.70	Styrket ettervern for pasienter med dobbeltdiagnose rus og psykiatri. Flere forsknings- og samhandlingsprosjekter.	5,0	5,0	Behov for mer forskning, samt behov for økt samhandling mellom kompetanse i spesialiserte behandlingsinstitusjoner og pasientens bokommune. Også behov for å ta i bruk nye kartleggings- og oppfølgingsverktøy og kompetanseheving i

					primæromsorgen og utvikling av lokale polikliniske tilbud.	
15	769.70	Masterutdanning i jordmorfag, Pilotprosjekt ved UiT, Norges arktiske universitet.	1,0	1,0	Utarbeidelse av fagplan for 5-årig profesjonsmaster for jordmorfaget. I det forbyggende helsearbeidet har jordmødre en viktig rolle, nasjonalt og internasjonalt.	
15	770.70	Videreføring av takster for behandling av periodontitt, erosjoner/attrisjoner og munntørrhet.	11,6	11,6	Reversering av kutt. Tannhelsetiltak hvor kutt vil ramme de svakeste.	
15	781.21	Tilskudd til forskningsbygg og nødetat pilot ved Høgskolen i Lillehammer	20,0	20,0		
15	781.79	Økt tilskudd, Stiftelsen Organdonasjon	1,0	1,0	Behov for flere organdonorer gjennom økt informasjonsaktivitet.	
15	781.79	Videreutdanningstilbud i barnepalliasjon for sykepleiere og øvrig helsepersonell.	2,0	2,0	Barn med alvorlige eller uhelbredelige sykdommer kan i dag overleve i mange år. Behov for en spesialisert oppfølging av dødssyke barn og deres pårørende. Slik man har i andre land.	
SUM RAMME 15: HELSE			255,6	255,6		
16	3220.02	Reduksjon i gebyr, lydbokordning for barn med lesevansker	4,8	4,8	Gebyrene reduseres fra 160 kroner til 60 kroner.	V 121
16	224.21	Nettveiledning	6,5	6,5	Tiltak mot frafall: Ny karriereveiledningstjeneste på Internett. Pilot kjørt i Troms og Danmark. Koster 6,5 millioner å opprette, deretter 15,0 i videre drift.	
16	225.60	Sogn jord- og hagebruksskule	10,0	10,0	Videregående skole som underviser i økologisk landbruk, Aurland	
16	225.74	Støtte til frivillige organisasjoner	3,5	3,5	Reversering av kutt. Gjelder blant annet Noregs Mållag, Elevorganisasjonen, Skeiv Ungdom, MOT etc.. Det er gjort flere slike kutt, bl.a. 226.72 i tillegg, men denne er den viktigste.	
16	225.21	Tilskudd til First Scandinavia, Bodø	5,0	5,0	Står bl.a. bak Newtonrom m.m.	
16	225.75 (ny post)	Tilskudd for tiltak mot mobbing	15,0	15,0	Innspill fra bl.a. Mot, LLH, FFO m.fl. Vårt alternativ til mobbeombud.	
16	226.22	Videreutdanning av lærere i engelsk	220,0	220,0	Forutsetter et videreutdanningsløft der alle som underviser i engelsk oppnår minst 30 (1.-7.trinn) eller 60 (8.-10.	V 283 V 338

					trinn) studiepoeng i løpet av 10 år. Forutsetter videre at kommunene dekker kostnader knyttet til vikarer (300 mill. per år). Alternativ til denne modellen er statlig fullfinansiering over 20 år = 260 mill. i bevilgning.	
16	226.22	Videreutdanningsløft, ikke-kvalifiserte	200,0	200,0	Anslag. Departementet mangler data for å kunne beregne kostnader. Bare grunnskole/videregående, b) mangler pedagogikk.	V 284 V 285
16	226.71	Vitenparken – Campus Ås	5,0	5,0		
16	226.73 (ny post)	Tilskudd til forsøksordninger i grunnopplæringen	15,0	15,0	Deriblant X-class (11. skoleår)	
16	227.77 (ny post)	Støtte til skoler som driver opplæring i små og verneverdige fag for voksne uten ungdomsrett	5,0	5,0		
16	228.82	Kapitaltilskudd til friskoler	10,0	10,0	Kapital- og husleietilskudd	
16	253.70	Folkehøgskoler	19,3	19,3	Reversering av kutt. Kan diskutere innretningen. Mulig det er riktig å kutte i bevilgningen til kortkurs, men rammen for folkehøgskoler bør ikke reduseres.	
16	254.70	Voksenopplæring	40,0	40,0	Reversering av kutt. Ingen endringer i voksenopplæringstildelingene før evalueringen er gjennomført.	
16	254.70	Voksenopplæring	7,2	7,2	Behovet på grunn av økt antall studietimer siste året (først og fremst forbundene Kultur og tradisjon og funksjonshemmede). Vært med i tidligere innspill fra oss.	
16	254.71	Nettskoler	15,7	15,7	Reversering av kutt.	
16	254.72	Studiesenter	6,3	6,3	Reversering av kutt.	
16	254.73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	6,2	6,2	Reversering av kutt.	
16	255.76	Raftostiftelsen	2,0	2,0		
16	260.50	Økt basisbevilgning, universiteter og høgskoler	420,0	420,0	Økning av basisbevilgning, prioritere «nye universitet»	
			80,5	80,5	Ikke innføre studieavgift	
			15,0	15,0	Bergen Museum	
			136,0	408,0	400 stipendiater (fra høst 2015)	V 294
			34,0	102,0	100 stipendiater til UiS, UiN, UiA (fra høst 2015)	V 294
			34,0	102,0	100 nye postdoc (fra høst 2015.)	V 295
16	260.70	Private høgskoler	16,2	16,2	Som følge av økning over	
16	270.73	Tiltak for å bedre psykisk helse for	15,0	15,0	Oppfølging av SHOT-	

(ny post)	studenter					
						undersøkelsen og eget dok8. Hovedprioritet fra samskipnadsrådet og studentparlamentene i Oslo og Bergen.
16	270.75	Studentboliger	56,0	56,0		1000 ekstra. Oppfyller dermed målet om 2000 flere i året jfr. vårt stortingsvalgprogram.
16	276.72	Læremidler til fagskoler	5,0	5,0		Hovedvekt på maritim utdanning
16	281.01	Lærerutdanning	25,0	25,0		Utvikling av lærerutdanningen
16	285.52	Grunnforskning	400,0	400,0		Økning i antall søknader.
16	285.53	Klima, miljø og miljøvennlig energi – forskning	75,0	75,0		Oppfølging av Langtidsplanen og Venstres program
16	285.53	Sentre for fremragende forskning	25,0	25,0		Styrking av sentrene
16	285.54	Utstyrsetterslep, forskning	50,0	50,0		
16	287.60	Regionale forskningsfond	15,0	15,0		
16	2410.70	Videreføre lån til folkehøgskoleelever	11,5	11,5		Reversering av kutt
16	2410.70	Erstatte dagens ordning med et ikkebehovsprøvd stipend (gratis læremidler) i videregående skole med et behovsprøvd stipend på inntil 750 kr. måneden, men samtidig beholde og øke det ikkebehovsprøvdde stipendet for elever på bygg- og anleggsteknikk.	18,1	298,3		Dagens ordning innebærer at alle elever mottar et stipend på 2 095 kr årlig. Med Venstres ordning økes denne summen med inntil til 7 500. For elever på bygg- og anleggsteknikk økes stipendet til 7 000 årlig. Gjelder fra høsten 2015.
16	2410.70	Flytte bygg- og anleggsteknikk opp en kategori for utstyrstipend	11,3	11,3		Yrkesfagsatsing. (halvårseffekt). Det studieprogrammet der utgiftene for hver enkelt elev er høyest i forhold til kostnadene (får 4 190 kr, bruker 10 427, vil få 7 000 med dette forslaget)
16	2410.71	11 måneder studiestøtte	0,0	642,4		
16	342.70	Stavanger Domkirke	20,0	20,0		
		Bergen Domkirke	20,0	20,0		
16	920.50	Maroff	5,0	5,0		Forskning i næringslivet
		BiA	75,0	75,0		
		Forny 2020/ TTO	25,0	25,0		
		Teknisk-industrielle institutter	15,0	15,0		
		Næringsrettet forskning	75,0	75,0		
		50 nye næringsPhD	9,4	28,2		Fra høst 2015
16	925.01	Havforskningsinstituttet	20,0	20,0		Styrke bestandsforskningen.
16	925.01	Havforskningsinstituttet	10,0	10,0		Gjennomføre planlagt forskningstokt i Sørishavet og Sør- Atlanteren. Viktig for å bedre kunnskapsgrunnlaget om krillen.
16	925.21	Tilskudd til Norwegian Blue Forest Network	2,5	2,5		Samarbeid mellom Havforskningsinstituttet, Grid Arendal og NIVA. Bl.a. bevaring av mangrove-skog.
16	1137.50	Landbruksforskning	30,0	30,0		Reversere kutt på 18 mill.

					og styrke landbruksforskningen. (Bioforsk, NILF og norsk institutt for skog og landskap)
SUM RAMME 16: KIRKE, UTDANNING OG FORSKNING			2 275,0	3 704,0	
17	1301.50	Energiex og Transport2025	25,0	25,0	Forskning på miljøvennlig transport.
17	1320.30	Gang- og sykkelvei	300,0	300,0	Holde egen NTP-ramme
17	1320.30	Kollektivfelt og holdeplasser	300,0	300,0	Universell utforming m.m.. I tråd med egen NTP-ramme
17	1320.30	Miljø- og servicetiltak	40,0	40,0	Støyskjerming, biologisk mangfold m.m.
17	1320.30	E39: Byggestart Bjørsvik-Skei og planoppstart Byrkjelo-Sandane i 2015.	35,0	35,0	Planoppstart flaskehals og enkel breddeutviding Byrkjelo-Sandane med sikte på fortløpende gjennomføring neste budsjetår. Det skal også innføres 20- minuttsavganger på ferjesambandet Lote- Anda i ny anbudsperiode fra 1.1.2017.
17	1320.30	RV 70 Møre og Romsdal	30,0	30,0	Planmidler strekningen Tingvoll – Meisingset
17	1320.62	Skredsikring, fylkesveier	70,0	70,0	
17	1320.63	Tilskudd til gang- og sykkelveier	200,0	200,0	AKA Belønningsordningen for sykkel
17	1330.61	Belønningsordning for bedre kollektivtransport	1 000,0	1 000,0	
17	1330.63	Planleggingsmidler Fornebubanen og Ahus-banen	35,0	35,0	25 mill. til Fornebu, 10 mill. til Ahus. Posten endrer navn til: Særskilt tilskudd til Fornebubanen og Ahusbanen.
17	1350.23	Jernbane, drift og vedlikehold	400,0	400,0	Trenger 2,6 mrd. for å følge opp NTP, men dette er maks det er mulig å få brukt i følge Jernbaneverket.
17	1350.30	Investeringer, jernbane	240,0	240,0	Sørumsand, Rånåfoss og Skarnes stasjoner + Planleggingsarbeid, dobbeltspor Drammen- Hokksund, Planleggingsmidler: Dobbeltspor Melhus- Værnes, tiltak for økt Robusthet i Osloregionen, elektrifisering av Bratsbergbanen, elektrifisering av Oslo Havn.
17	1351.70	Kapasitetsøkning Bodø-Rognan	0,3	3,5	Ruteendring fra desember 2015
17	1351.70	Opprettholde drift av	18,0	18,0	V 313

Bratsbergbanen						
17	1380.71	Tilskudd til bredbåndsutbygging	110,0	110,0	Reversering av kutt.	V 313
SUM RAMMEOMRÅDE 17: TRANSPORT OG KOMMUNIKASJON			2 803,3	2 806,5		
18	571.60	1750 flere barnehageplasser	156,0	156,0	Behov for flere plasser som følge av avvikling av kontantstøtten.	V 154
18	571.60	250 nye helsesøstre i skolehelsetjenesten	163,0	163,0	Totalt 1000 nye i løpet av perioden	V 247
18	571.60	250 nye stillinger på helsestasjonene	163,0	163,0	Totalt 1000 nye i løpet av perioden	V 248
18	571.60	Styrket ettervern i barnevernet og generell styrking av tiltaksutvikling i kommunalt barnevern	100,0	100,0	Generell styrking	
18	571.60	Nasjonal minstenorm for sosialhjelp og heving av dagens veiledende sats med 10 pst.	450,0	450,0	Medfører en økning på ca. 850,- per måned for enslig sosialhjelpsmottaker med ett barn.	V 214 V 321
18	571.60	Gratis kjernetid i barnehager for alle 4-5 åringer i lavinntekts-familier.	51,0	51,0	Samme inntektsgrense som regjeringens modell for redusert oppholdsbetaling = 405.000,-. Undersøkelser viser at ca. 10-15 prosent av 3-5 åringer i lavinntektsfamilier ikke går i barnehage.	V 271 V 272 V 273
18	571.60	Innføre regjeringens modell for redusert oppholdsbetaling for lavinntektsfamilier fra 1.1.2015	136,0	136,0	Regjeringen foreslår å redusere oppholdsbetalingen med 500,- per måned fra 1.8.2015, og samtidig øke oppholdsbetalingen med 200,- per måned for alle fra 1.1.2015.	V 274
18	571.60	Redusert økning av oppholdsbetaling i barnehager ut over justering for pris- og lønnsvekst med 50 kroner.	155,5	155,5	Regjeringen foreslår å øke prisene med 100,- kroner ut over pris- og lønnsvekst.	V 265
18	571.60	Differensiert foreldrebetaling i SFO	75,0	75,0	Anslag. Bare 54 kommuner har i dag differensiert oppholdsbetaling i SFO.	V 278 V 279
18	571.60 572.60	Universell utforming av alle skoler.	165,0 82,0	165,0 82,0	Kostnadene ved at alle skoler/undervisningsbygg er universelt utformet innen 2025 = 1,8 mrd. kroner for kommunene og 900 mill. kroner for fylkeskommunene.	V 136
18	575.60	Ressurskrevende tjenester. Reversere forslag om økt innslagspunkt med 37 000 utover lønns- og prisjustering.	220,0	220,0	Innspill fra ordførernettverket med flere.	
18	572.60	Styrking av tapskompensasjonsordningen for fylkeskommunene som taper mest på nytt inntektssystem.	60,0	60,0	Fylkeskommunene som taper mest kommer enda dårligere ut enn det så ut til i kommuneprop. Vil få konsekvenser for tjenestetilbud i enkeltfylker - særlig skole. Ordningen bør rettes inn som foreslått i innspill fra	

					Fylkesrådmannen i Sogn og Fjordane, og være første del av en opptrappingsplan for årene 2016-19.	
18	572.60	Økt lærlingtilskudd, 15.000 kr per kontrakt.	80,0	80,0	Anslag. Vårt opplegg betyr ca. 7.500 kr mer per år og 15.000 kr mer over hele perioden.	V 323
SUM RAMME 18: RAMMETILSKUDD TIL KOMMUNESEKTOREN M.M.			2 056,5	2 056,5		
20	1618.01	Etablere en nettløsning for selvførtolling/momsinnbetaling under Skatteetaten.	10,0	10,0	Må sees i sammenheng med (forslag om) heving av 200-kronersgrensen for avgiftsfri import.	
20	1618.01	Gå mot regjeringens forslag om å statliggjøre skatteinnkrevingsfunksjonen.	0,0	0,0		
SUM RAMME 20: FINANSADMINISTRASJON			10,0	10,0		
SUM ALLE RAMMER:			11 759,5	14 196,3		

II: FOND/UTLÅNSRAMMER/AVDRAG MV («under streken»-bevilgninger)

Ramme	Post. Kap.	Tekst	Bokført (mill. kr)	Påløpt (mill. kr)	Merknad	Spm
6	2412.90	Utvide Husbankens låneramme med 5 mrd.	2 253,0	5 000,0		V 182
9	950.90	Dele og endre Argentums investeringsportefølje slik at selskapet splittes og halvparten av selskapets kapital investeres i selskapers tidligfase der hvor kapitaltørken er størst.	0,0	0,0	Verbalforslag. Verdien av Argentums investeringer er beregnet til 7,2 mrd. ved utgangen av 2013.	
9	2421.90	Øke den landsdekkende innovasjonslåneordningen med 300 mill.	300,0	300,0		V 223
9	2425.91	Norsk Fornybar AS, investeringskapital	3 000,0	3 000,0	Nytt statlig investeringselskap i fornybare energiløsninger. Lokaliseres i Bergen.	
9	2421.95	Egenkapital nytt såkornfond, TTO-er/inkubatorer	200,0	200,0	Viktig for å sikre risikovillig kapital.	V 224
9	2421.95	Nytt landsdekkende såkornfond på 500 mill.	212,5	212,5	Statens andel blir 250 hvorav 37,5 mill. i risikoavlastning «over streken».	
9	2421.96	Tilbakeføring av egenkapital, Investinor	-2 500,0	-2 500,0	Betyr at Investinor fortsatt har en egenkapital på 1,7 mrd. I følge Investinors nettsider er det pt investert ca. 1 mrd. (av 4,2 tilgjengelig).	V 226
12	1825.95	Energifondet (Fornybarfondet)	5 000,0	5 000,0		
12	2440.70	Petoro, Administrasjon	322,0	322,0	Flyttes til SDØE/under streken.	
	2440.72	(nye poster)	3,5	3,5		
16	2410.90	11 måneders studiestøtte	0,0	1 994,6		V 299
SUM FONDSAVSETNINGER MV			8 791,0	13 532,6		

III: KOMMUNEØKONOMI MV (omfordeling innenfor rammen)

Ramme	Post. Kap.	Tekst	Bokført (mill. kr)	Påløpt (mill. kr)	Merknad	Spm
18	571.69 (ny gammel)	Kommunal selskapskatt	11 000,0	11 000,0	4,25 prosent av selskapskatten omgjøres fra statlig til kommunal. Medfører mer til kommuner med et relativt sett høyere andel private arbeidsplasser.	V 322
18	571.60	Tilsvarende reduksjon, rammetilskudd til kommunene	-11 000,0	-11 000,0		V 322

IV: SKATTE- OG AVGIFTSOPPLEGGET

Ram me	Post. Kap.	Tekst	Bokført (mill. kr)	Påløpt (mill. kr)	Merknad	Spm
21	5501.72	Økt minstefradrag lønnsinntekt til 94 000 kr og økt proSENTSATS til 47 pst.	-3 790,0	-4 740,0	Regjeringens forslag er 87 950,-/43 pst. Må sees i sammenheng med forslag om økt trygdeavgift.	V 1 V 2 V 3
21	5501.72	Økt minstefradrag i pensjonsinntekt til 74 000 kr og økt proSENTSATS til 30 pst.	-235,0	-300,0	Regjeringens forslag er 72 200 kr/29 pst. Treffer dem med lavest pensjonsinntekt.	V 4 V 5 V 6
21	5501.72	Øke personfradraget i skatteklasser 1 til 52 000 kr	-1 225,0	-1 535,0	Regjeringens forslag er 50 400 kr	V 7
21	5501.72	Øke fradraget for enslige forsørgere tilsvarende personfradraget i skatteklasser 1	-70,0	-85,0	Økes til 52 000,-.	V 8
21	5501.72	Økt innslagspunkt i toppskatten til 560 000 kr. Gir om lag 35 400 færre toppskattebetalere.	-495,0	-620,0	Regjeringens forslag er 552 300 kr.	V 9 V 10
21	5501.72	Økt maksimalt skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner til 25 000 kr.	-10,0	-30,0	Dagens grenser er 16 800 kr.	V 16
21	5501.72	Øke skattepliktig fordel av kjøp av aksjer i egen bedrift til 5 000 kr.	-45,0	-55,0	Dagens grenser er på 1 500 kr.	V 18
21	5501.72	Heve samlet sparebeløp i BSU-ordningen til 300 000 kr.	-40,0	-50,0	Dagens beløpsgrenser er 25 000 kr årlig, maksimalt 200 000 kr.	V 21
21	5501.72	Eget skattefradrag på 6 000,- for aldersgruppen 62-67 år som bare mottar lønnsinntekt (ikke pensjon eller trygd)	-290,0	-365,0	For å stimulerer flere til å stå lenger i arbeid. Må sees i sammenheng med endringer i AFP etc.	V 15
21	5501.72	Øke beløpsgrensen for	-5,0	-6,5	Dagens grense er 6.000 kr	V 22
	5700.71	lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner til 8 000 kr.	-1,0	-1,5		
21	5700.72	Øke beløpsgrensen for arbeidsgiveravgiftsplikt til 60 000 kr per ansatte/600 000 kr per frivillig organisasjon	-24,0	-30,0	Dagens grense er 50.000/500.000.	V 24
21	5501.72	Øke beløpsgrensen for skattefri	-35,0	-43,0	Dagens generelle grense er 1 000 kr. For	V 25
	5700.71	inntekt (lønnsoppgaveplikt) til 3 000	-10,0	-12,0	lønnsutbetalinger for	
	5700.72	kr.	-15,0	-20,0	arbeid knyttet til hjemmet er den 6 000 kr.	
21	5501.72	Skattefradrag, energieffektiviseringstiltak i egen bolig, inntil 50 000 kr per bolig.	-430,0	-540,0	Beregnet 50 000 boliger med snittfradrag på 40 000 kr (og 27 % fradrag).	V 26
21	5501.70	Skattefritak for arbeidsgiverfinansiert	-300,0	-400,0	Medfører iflg. dept.	V 27
	5501.72	måneds kort (kollektivtransport)	-1 300,0	-1 650,0	165 000 flere solgte måneds kort og økte	
	5700.71		-200,0	-250,0	inntekter til kollektivselskapene med ca. 2 mrd. kroner. Dog vil nettoinntektene bli mindre pga. økte kostnader.	
21	5501.72	Fagforeningskontingent reduseres til 2005-nivå.	490,0	610,0	Maksimal grense settes til 1 800 kr mot foreslått 3 850 kr fra regjeringen.	V 28
21	5501.72	Øke nedre grense for fradrag for reise mellom hjem og arbeid til	90,0	110,0	Regjeringen foreslår å videreføre dagens grense	V 29

		16 000 kr.			på 15 000 kr.	
21	5501.72	Videreføre skattefri	63,0	80,0	Regjeringen foreslår å øke	V 30
	5700.71	kilometergodtgjørelse på 2012-nivå.	31,0	39,0	satsen under 10 000 km	
	5700.72	Medfører at km-satsene settes til 3,90 (inntil 10 000 km) og 3,25 (over 10 000 km)	41,0	51,0	fra 4,05 til 4,10 og videreføre satsen over 10 000 km på 3,45. Hverken økonomisk eller økologisk smart.	
21	5501.72	Flatt foreldrebetaling 20 000 kr.	55,0	70,0	I dag er fradraget 25 000 kr for første barn og 15 000 kr for påfølgende barn. Noe ulogisk at ikke dette skal være likt for alle barn, selv om det er søskenmoderasjon i barnehager. «Premierer» familier med mer enn 2 barn og er relevant i og med en utvikling mot billigere barnehage og dyrere SFO. Stimulerer samtidig til «arbeidslinja» for barnerike familier generelt og kvinner spesielt.	V 32
21	5501.72	Økte skatteinntekter som følge av	150,0	190,0	Må sees i sammenheng	V 33
	5700.71	2 000 færre AFP-pensjonister	50,0	60,0	med eget skattefradrag, økt trygdeavgift etc.	
21	5501.72	Økte skatteinntekter som følge av	80,0	100,0	Trolig er den reelle	V 34
	5700.71	3 000 flere fra dagpenger til arbeid	50,0	62,5	effekten langt mer enn	
	5700.72		70,0	87,5	3 000.	
21	5501.72	Halvering av firmabilbeskatning for ladbare hybridbiler	-24,0	-30,0	Samme regler som gjelder for el-biler	V62
21	5500.71	Gå mot regjeringens forslag om redusert trygdeavgift.	1 090,0	1 360,0	Dagens sats er 8,2 prosent. Regjeringen foreslår å redusere den til 8,1. Ble økt fra 7,8 til 8,2 av den samme regjering i fjor.	
21	5500.71	Hevet trygdeavgift, lønnsinntakere til 8,5 prosent	3 285,0	4 110,0	Dagens sats er 8,2 prosent. Regjeringen foreslår å redusere den til 8,1. Sees i sammenheng med kraftig økning i minstefradrag og utjamningseffekt.	V 35
21	5700.71	Økt trygdeavgift AFP fra 5,1 til 6,0 pst.	70,0	90,0	Må sees i sammenheng med en helhetlig politikk for å få flere til å stå lenger i arbeid.	V 35
SUM SKATTELETTE LØNNS- OG PENSJONSINNTEKT			-2 929,0	-3 743,0		
21	5501.70	Gå mot regjeringens forslag om å redusere satsen i formuesskatten	2 950,0	3 690,0	Regjeringens forslag er å redusere satsen med 0,25 prosentpoeng.	V 40
21	5501.70	Øke innslagspunktet/bunnfradraget i formuesskatten til 2,2 mill. kroner. Medfører at om lag 300.000 færre betaler formuesskatt i 2015.	-2 450,0	-3 075,0	Regjeringens forslag er å heve bunnfradraget fra 1 mill. til 1,2 mill. kr.	V 38 V 42
SUM ENDRINGER I FORMUESSKATTEN			500,0	615,0	I sum medfører vårt opplegg at alle med formue over 5 mill. kroner kommer bedre ut	

					enn Regjeringens forslag, mens alle med formue over 5 mill. kommer dårligere ut. Se egen tabell.	
21	5501.72	Økte avskrivningssatser saldogruppe c til 25 pst. Saldogruppe c gjelder lastebiler, vogntog, varebiler, busser mv.	-160,0	-380,0	Økes fra 20 pst. Delvis oppveiling for dyrere diesel/mineralolje. Bidrar også til å fornye bilparken for tyngre kjøretøy og er miljømessig langt bedre enn regjeringens forslag om å redusere avgiftene for denne type biler.	
21	5501.72	Økte avskrivningssatser saldogruppe d til 25 pst. Saldogruppe d gjelder inventar, maskiner, personbiler mv.	-470,0	-1 200,0	Økes fra 20 pst. Dvs. ekstra startavskrivning på 10 pst beholdes.	V 45
21	5501.72	Øke avskrivningssatsen for maskiner med 5 pst under forutsetning av investeringen har påvist miljøeffekt og medfører økt energieffektivisering	-50,0	-100,0	Ikke mulig å gi provenyanslag fra dept. Anslag.	V 46
21	5501.72	KapitalFUNN-ordning (business angels)	0,0	-600,0	Det innføres en ordning der det gis mulighet til 20 pst skattefradrag for investeringer i selskap gitt at investeringen holdes i minimum 3 år, og at man ikke er tilknyttet selskapet, maksimal fradragssum er 500 000,- og maksimal ramme er 2,5 mrd. kroner. Ingen bokført effekt første år.	V 47
21	5501.72	Innføre rett til minstefradrag for selvstendig næringsdrivende som alternativ til fradrag for kostnader	-1 100,0	-1 100,0	Grensen settes til 75 000 kr.	V 48
21	5501.72	Ekstra jordbruksfradrag på 20 000,- for bønder som driver eller legger om til økologisk produksjon	-3,0	-3,0	For å stimulere økt produksjon og nå Venstre mål om 8 prosent neste år.	V 49
21	5501.72	Øke fiskerfradraget til 175 000 kr.	-21,0	-26,0	Dagens grense er 150 000 kr.	V 50
21	5501.72	Innføre fondsordning for å likebehandle/likebeskatte enkeltpersonforetak og as	0,0	0,0	Ikke mulig å få svar på proveny. Det er uansett «bare» snakk om en skattekredittordning slik at inntektene kommer inn til statskassen, men over noe lenger tid. Verbalforslag.	V 51
21	5501.72	SkatteFUNN: Fjerne ordningen om maksimal timesats på 600 kroner	0,0	-270,0	Ingen bokført effekt før i 2016.	V 52 V 53
21	5501.72	SkatteFUNN: Fjerne begrensningen på antall timer egne ansatte kan godskrive ordningen	0,0	-5,0	Dagens regler er maks 1 850 timer pr år pr ansatt. Ingen bokført effekt før i 2016.	V 54
21	5501.72	SkatteFUNN: Ekstra kriterium for fradrag for FoU knyttet til klima, miljø og energieffektivisering på hhv 2 mill.	0,0	-10,0	Anslag. Belønning av forskning/innovasjon vi	V 55

		kroner for bedriftsintern støtte og 4 mill. kroner for bedriftsekstern støtte			vil ha mer av. Ingen bokført effekt før i 2016.	
21	5501.72	Generelt skattefritak for forskningsinstitutter	0,0	-20,0	Ingen bokført provenyvirkning før i 2016	V 57
21	5501.72	Skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner fra bedrifter inntil 100 000 kr.	-10,0	-40,0		V 17
21	5700.72	Ingen arbeidsgiveravgift for de første tre årene for foretak med færre enn 5 ansatte	-140,0	-165,0		V 59
21	5501.72	Heve maksimalt sparebeløp i OTP for enkeltpersonforetak til 6 pst	-200,0	-200,0	Dagens regler er 4 pst.	V 60
21	5501.72	Endre regler for forskuddsskatt-innbetaling for selvstendig næringsdrivende.	0,0	0,0	Ikke nevneverdig proveny annet en kortsiktig (tre mnd.) forskyvning av innbetalingstidspunkt for skatt.	V 61
21	5501.72	Innføre en helsemyggordning	0,0	0,0	Ikke mulig å beregne. Verbalforslag.	V 124
SUM SKATTELETTE NÆRINGS LIV			-2 154,0	-4 119,0		
21	5536.71	Heve engangsavgiften avgiftsgruppe C (campingbiler) m.m. til 40 pst av gruppe A (personbiler)	120,0	130,0	Campingbiler m.m. betaler i dag kun ca. 22 pst. av engangsavgiften tilsvarende personbiler	V 64
21	5536.71	Innføre fritak for effektavgift i engangsavgiften for alle biler med CO2-utslipp under 50 g/km	-325,0	-350,0	Belønning av miljøvennlig alternativ. Gjelder ladbare hybridbiler. Anslag beregnet på salg av 17.500 ladbare hybridbiler i 2015. Medfører et avgiftsfritak på 20 000 kr per bil. Sammen med økt vektfradrag medfører det at ladbare hybridbiler i snitt blir 62 500 kr billigere.	V 65
21	5536.71	Øke vektfradraget i engangsavgiften med 25 pst for biogasskjøretøy	0,0	0,0	Nesten ikke proveny da det bare er registret 80 kjøretøy totalt i Norge som går på biogass. Belønning av miljøvennlig alternativ	V 66
21	5536.71	Øke vektfradraget i engangsavgiften med 25 pst for ladbare hybridbiler	-480,0	-525,0	Belønning av miljøvennlig alternativ. Gjelder ladbare hybridbiler. Anslag beregnet på salg av 17.500 ladbare hybridbiler i 2015. Medfører en avgiftsreduksjon på 30.000 kr per bil. Sammen med avgiftsfritak for effektavgift medfører det at ladbare hybridbiler i snitt blir 62.500 kr billigere.	V 67
21	5536.71	Gå mot regjeringens forslag om å redusere engangsavgiften for motorsykler og snøscootere med 30	90,0	100,0		

		pst.				
21	5536.72	Gå mot regjeringens forslag om å fjerne årsavgiften på campingvogner	70,0	70,0		
21	5536.73	Gå mot regjeringens forslag om å redusere vektårsavgiften for tyngre kjøretøy	200,0	200,0		
21	5536.75	Gå mot regjeringens forslag om å redusere omregistreringsavgiften	660,0	660,0		
SUM ENDRINGER BILAVGIFTER			335,0	285,0		
21	5538.70	Gå mot regjeringens forslag om å ikke prisjustere bensinavgiften	100,0	110,0	Det motsatte av grønt skatteskifte. Prisjustering = 10 øre literen.	
21	5538.70	Økt bensinavgift	440,0	480,0	Prisjusteres og økes med 50 øre literen. Samlet økning 60 øre literen.	V 72
21	5538.70	Innføre samme veibruksavgift for fossil gass som for bensin	80,0	90,0		V 75
21	5538.71	Gå mot regjeringens forslag om å ikke prisjustere autodieselavgiften	190,0	200,0	Det motsatte av grønt skatteskifte. Prisjustering = 8 øre literen.	
21	5538.71	Økt autodieselavgift	1 200,0	1 310,0	Prisjusteres og økes med 50 øre literen. Samlet økning 58 øre literen.	V 73 V 74
21	5538.71	Reversering av økt autodieselavgift for biodiesel	-370,0	-400,0	Forutsetter av biodiesel vil utgjøre 6 pst av avgiftspliktig diesel.	V 76
21	5538.71	Oppheve avgiftsfritak for diesel til båtmotorer	35,0	40,0	Avgiftsøkning med 2,23 kroner per liter.	V 77
21	5541.70	Økt el-avgift 2,5 øre/kWh	1 185,0	1 590,0	0,5 øre av økningen – tilsvarende 235 mill. øremerkes Enova og brukes til infrastruktur knyttet til el-biler og ladbare hybridbiler. Regjeringens forslag til sats er 12,65 øre i 2015	V 85
21	5541.70	Heve redusert sats i el-avgiften til 2,5 øre kWh	205,0	270,0	Dagens sats er 0,45 øre kWh (mens ordinær sats er 12,65 øre (2015-forslag)). Får konsekvenser for industri og beboere i Nord-Troms og Finnmark. Provenyeffekten av å oppheve redusert sats er om lag 900 mill. kr.	V 86
21	5541.70	Innføre fritak for el-avgift for elektrisitet brukt som drivstoff i ferger, skip, lastebiler, busser og landstrøm (for båter)	-1,0	-1,0	Tilsvarende 350 000 kroner til ferger, 650 000 kroner til landstrøm og 16 000 kroner til busser.	V 87
21	5542.70	Øke grunnavgiften på mineralolje med 0,5 kr literen.	505,0	550,0	Dagens avgift er foreslått til kr. 1,59 per liter i 2015.	V 88
21	5542.71	Gå mot regjeringens forslag om å oppheve avgiftsfritaket på spillolje/øke smøreoljeavgiften	-65,0	-70,0	Har ingen miljøgevinst, snarere det motsatte.	Ap 718
21	5543.70	Økt CO ₂ -avgift på bensin og diesel med 25 øre literen.	820,0	900,0	Økes fra 0,95 til 1,20 kr literen for bensin og fra 0,63 til 0,88 kr literen for autodiesel.	V 79
21	5543.70	Oppheve fritaket for CO ₂ -avgift på mineralske produkter som gir	140,0	150,0		V 80

		kvotepliktig utslipp etter klimakvoteloven.				
21	5543.70	Samme CO ₂ -avgift på innenriks flytransport som for bilbensin.	165,0	180,0	Økes i utgangspunktet med 0,48 kr/liter for kvotepliktig luftfart og 0,19 kr for annen luftfart	V 83
21	5543.70	Samme CO ₂ -avgift på gasskraftverket ved Mongstad som Snøhvit	210,0	230,0	Økes fra 5 til 98 øre Sm ³ . Basert på halv drift på Mongstad.	V 81 V 82
21	5543.71	Økt svovelavgift, 5 øre liter	26,0	28,0	Økning på 60 pst. Regjeringen foreslår 8,1 øre per liter	V 89
21	5548.70	Økt miljøavgift på HFK og PFK, ca. 10 pst	27,0	30,0	Avgiften økes med tilsvarende 25 kroner per tonn CO ₂ -ekvivalenter.	V 90
21	5549.70	Økt NOx-avgift, ca. 10 pst	3,0	3,0	Økes med 2 kr/kg fra 17,69 som er Regjeringens forslag.	V 91
21	5559.70	Avvikle dagens grunnavgift på engangsemballasje og erstatte den med en avgift på all fossil plastemballasje.	0,0	0,0	Ikke mulig å beregne provenyeffekt. Verbalforslag.	V 92 V 93
21	5560.70 (ny post)	Miljøavgift på plastposer, kr 1,00 pr pose	800,0	800,0	Ny avgift.	V 94
21	5560.80 (ny post)	Ny miljøavgift på flyreiser etter tysk modell	2 000,0	2 000,0	Ny avgift. Dersom tysk mønster legges til grunn er det en avgift for innenlandsreiser og til flyplass i Europa på ca. 50 kroner, til Midt-Østen, Vest-Asia og Afrika ca. 175 kroner og til lengre interkontinentale reiser ca. 300 kroner.	V 95
21		Reduksjon i landingsavgiften på 25 % for fly som går på biodrivstoff	0,0	0,0	Stimulerer til omlegging til mer miljøvennlig flydrivstoff. Neppe noen effekt i 2015, men dersom vi har en målsetting om 5 prosent biodrivstoff innen 2018 vil en slik reduksjon medføre et inntektstap på ca. 50 mill. kroner ved 25 % reduksjon.	V 96
21	5560.75 (ny post)	Ny miljøavgift på deponi av gruveavfall	400,0	400,0	50 kr. per tonn	V97
SUM ØKTE MILJØAVGIFTER			8 095,0	8 890,0		
21	5521.70	Omlegging av matmomsen: Null moms på frukt og grønt og økologiske matvarer. Full moms på all øvrig mat, men den generelle momssatsen reduseres fra 25 til 24 prosent.	- 1 700,0	-2 000,0	Matmoms økes fra 15 til 24 prosent. Moms på frukt og grønt samt økologiske produkter reduseres fra 15 til 0 prosent. Den generelle momsen på varer og tjenester reduseres fra 25 til 24 prosent.	V 98 V 99
21	5521.70	Teknologinøytralt momsfritak for aviser og tidsskrift.	-60,0	-150,0	Momsfritak for aviser innføres fra 1.7.2015, og	V 100 V 101

					for tidsskrifter fra 1.1.2016 (koster 65 mill.)	V 102
21	5521.70	Grensen for moms- og tollfri import heves til 350 kroner	70,0	90,0	Effektene av økningen evalueres før ytterligere økning til 500 kroner vurderes. Samtidig bevilges 10 mill. kr til skatteetaten for å etablere en nettbasert løsning for innbetaling av moms (og eventuelt toll) for forsendelser fra utlandet over 350 kroner, slik at gebyret Posten i dag tar i realiteten kan avvikles.	
21	5521.70	Heve omsetningsgrensen til 3 mill. kroner for rett til årlig oppgavetermin vedr mva.	0,0	0,0	Ingen effekt (muligens renter), men krever lovendring. Dagens grense er på 1 mill. kroner	V 106
21	5521.70	Gå mot regjeringens forslag om å heve omsetningsgrensen til 150 000 kr for å komme inn i mva-registeret.	-100,0	-125,0	Dagens grense er 50.000, kr. Anslagsvis 25.000 småbedrifter vil ikke kunne få fradrag for inngående moms dersom dette blir stående	
21	5521.70	Oppheve regler i mva.-loven om bruk av egen kompetanse på fritiden til egen eiendom for enkeltpersonforetak	0,0	0,0	Gjelder typisk Geir Lundheim-saken hvor en selvstendig næringsdrivende tømmer fikk skattekrav på 106 000 kr for å bygget på sin egen hytte.	V 107
SUM ENDRINGER MOMSSYSTEMET			-1 790,0	-2185,0		
21	5531.70	Heve alle tobakksavgifter med 10 pst	460,0	500,0		V 113
21	5531.70	Avvikle taxfree-ordningen for tobakksvarer	1 200,0	1 300,0	Forutsettes at samme beløp som brukes på innenlands avgiftsbelagt omsetning	V 114
SUM ØVRIGE SKATTE- OG AVGIFTSFORSLAG			1 660,0	1 800,0		
SUM ALLE SKATTE- OG AVGIFTSFORSLAG			3 717,0	1 543,0		

IV-B: SKATTE- OG AVGIFTSOPPLEGGET PETROLEUMSSEKTOREN (Har ingen direkte innvirkning på budsjettbalansen)

Ram me	Post. Kap.	Tekst	Bokført (mill. kr)	Påløpt (mill. kr)	Merknad	Spm
21	5507.72	Stramme inn friinntekten i petroleumsskatten med 1 prosentpoeng	1 350,0	2 700,0	Etter gjeldende regler gir friinntekten et ekstra fradrag i særskatten på 5,5 pst. av investeringens verdi.	V 70
21	5508.70	Økt CO2-avgift på	1680,0	1680,0	Dagens avgift (2015-	V 79
	5440.24	petroleumsvirksomhet med 50 øre	-420,0	-420,0	forslag) er på 1 kroner	
	5507.71	per standard kubikkmeter	-360,0	-360,0	per standard kubikkmeter	
	5507.72		-620,0	-620,0		
SUM SKATTESKJERPELSER, PETROLEUMSSEKTOREN = ØKT OVERFØRING TIL STATENS PENSJONSFOND UTLAND			1 630,0	2 980,0	1,63 mrd. overføres til post 2800.50 SPU,	

V: OMPRIORITERINGER OG KUTT

Ramme	Post. Kap.	Tekst	Bokført (mill. kr)	Påløpt (mill. kr)	Merknad	Spm
1	525.01	Nominell videreføring, fylkesmannsadm.	27,0	27,0		
1	530.33	Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	125,0	125,0	Noe forsinket framdrift på byggeprosjekter, rammekutt 10 pst.	V 134
1	2445.33	Videreføring av ordinære byggeprosjekt, Statsbygg	150,0	150,0	10 pst. reduksjon betyr noe redusert framdrift av bl.a. Sikker teknisk infrastruktur i regjeringskvartalet (480 mill.) og prosjekter i reklamasjonsfasen (111,7 mill.)	V 135
1	2445.49	Kjøp av eiendom Statsbygg	72,0	72,0	Ingen eksplisitt bevilgning til kjøp av eiendom. Kjøp av eiendommer finansieres ved salg og omprioriteringer.	
2	844.70	Kutte kontantstøtten fra 1.1.2015 og samtidig innføre en ventestøtte på 6.000 per måned for foreldre som har fått avslag på barnehageplass etter barnets fylte ett år.	1 777,5	1 777,5	Netto innsparing på 1 503 mill. i 2015. 156 mill. til 1 750 flere barnehageplasser og 119 mill. i ventestøtte.	V 144
3	320.86	Gå mot regjeringens forslag om en egen Talentiade	30,0	30,0	Omfordeles til annen kultur	
4	170.76	Ingen støtte til narkotikaprogram i Iran (via FN)	6,0	6,0		
4	170.78	Bidrag andre FN-organisasjoner.	20,0	20,0	Omfordeles til tilsvarende økning til bistand knyttet til kvinner og likestilling.	
5	430.01	Reduksjon i ordningen med elektronisk soning	50,0	50,0	Vi er politisk mot hjemmesoning	V 169
5	444.01	Redusert vekst, PST	20,0	20,0	Regjeringen foreslår en økning i PSTs driftsbudsjett på 63 mill. Vanlig lønns- og prisjustering skulle tilsi 17 mill.	
6	587.01	Direktoratet for byggkvalitet	11,5	11,5	Nominell videreføring. Som ledd i nedbygging av direktorat-veldet.	
6	821.71	Kutte støtten til Human Right Service	1,0	1,0	Et stort paradoks at HRS får 1 mill. kroner i støtte under kapittelet «Tiltak for innvandrere».	
7	605.01	2 000 færre ordinære tiltaksplasser	26,0	26,0	Vårt samlede opplegg gir færre ledige.	V 186
7	634.76	634.76	185,0	185,0		
7	634.76	Omfordeling av 1 000 plasser fra «ordinære» til «varig tilrettelagt arbeid»	92,0	92,0	Medfører i tillegg (til 92. mill.) en påplussning på 13 mill. kroner på post 605.01 på utgiftssiden.	V 188
7	612.01	Gradvis avvikling av det statlige bidraget til AFP over 6 år	531,5	531,5	De statlige bidragene til AFP avvikles innen 2020.	V 209
	666.70		251,6	251,6	Tilskuddene i ordningene reduseres suksessivt hvert år. Til info brukes det over 550 mill. kroner til å utbetale AFP til personer	V 210 V 211 V 212

					som fortsatt står i jobb	
7	612.01 666.70	2 000 færre AFP-pensjonister som følge av skatte-stimuli.	196,0 39,1	196,0 39,1		V 33
7	2541.70	Mindre dagpenger som følge av 3 000 flere arbeidsplasser i vårt samlede opplegg.	570,0	570,0	Samlet effekt av vårt opplegg (moderat anslag).	V 34
7	2541.70	Utvide antall ventedager fra 3 til 4 i dagpengeordningen	70,0	70,0	Tilbake til 2007-nivå.	V 193
7	2651.70	Dobling av antall i forsøkene med lønnstilskudd til arbeidsgivere som ansetter personer med rett til arbeidsavklaringspenger = redusert utbetaling av arbeidsavklaringspenger.	53,5	53,5	Økes med 500 plasser til totalt 1000 plasser. Medfører en tilsvarende økning på kap. 605.01 og 634.76.	
8	1734.01	Nedleggning av Heimevernsungdommen	6,0	6,0		V 217
8	1761.45	Rammekutt i nasjonal våpenutvikling, logistikk, logistikkutrustning og programmeringslaboratorium, nye kampfly	400,0	400,0	Forskyving. Det er budsjettert med 1,8 mrd. I 2015 i tillegg til 2 mrd. til innkjøp av kampfly. Hele budsjetteringen på blir neppe brukt i 2015 jfr. erfaringer med forsvarsinvesteringer som i snitt er budsjettert 800 mill. for høyt de siste 4 årene.	V 222
9	909.73	Avvikling av nettolønnsordningen for sjøfolk	1 502,0	1 802,0	Politisk prioritering	V 225
11	1138.70	Avvikling av støtte til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk	1,5	1,5	Har som sitt eneste formål å undergrave rovdyrforliket.	V 232
11	1149.71	Reduksjon av tilskudd til bygging av skogsbilveier.	20,0	20,0	Hele bevilgningen på post 1149.71 reverseres.	V 227
11	1150.70	Eksportstøtte for bearbejdede landbruksvarer, Tilskott til råvareprisordninga	27,6	27,6	Den del av RÅK-midlene som går til eksport av bearbejdede varer til utlandet (Europa).	V 229
11	1150.77	Fjerning av subsidier til avløserordning i pelsdyrnæringen og frakttilskudd til pelsdyrfôr	29,8	29,8	Hhv 12 mill. til avløserordning og 17,8 mill. til frakttutjevning.	V 230
12	1810.21	Kartlegging, petroleumsaktivitet	78,5	78,5	Hele bevilgningen reverseres.	V 233
12	1815.70 1815.72	Administrasjonsutgiftene knyttes til Petoro AS flyttes «under streken» og blir en del av SDØEs kontantstrøm.	322,0 3,5	322,0 3,5		
12	1830.50	Petroleumsforskning i arktiske strøk	5,0	5,0		V 234
13	1400.21	Tilskudd til granplanting, KLD	3,0	3,0	Ny «satsing» under KLD	
13	1481.21	Mindre kjøp av klimavoter	306,3	306,3	Bevilgningsforslaget reverseres. Det er ca. 1. mrd. kroner ubrukt til kjøp av klimavoter bevilget over statsbudsjettet i perioden 2007-2014. Selv etter at kvotekjøpbevilgningen for 2014 ble halvert varsler regjeringen at de ikke klarer å bruke pengene i 2014.	V 243
13	1482.73	Omfordele 100 mill. fra skogsatsing til det grønne klimafondet (post 166.72)	100,0	100,0	Intern omprioritering i den samlede skogsatsingen	

14	1.01 1.50 2.01 2.50	Apanasje og drift Det kongelige hoff og kronprinsfamilien	0,4 5,4 0,3 0,6	0,4 5,4 0,3 0,6	Nominell videreføring	
14	41.1	Driftsutgifter, Stortinget	20,5	20,5	Nominell videreføring	
15	732.72 732.73 732.74 732.75	Rammekutt, regionale helseforetak	135,0 47,5 35,0 32,5	135,0 47,5 35,0 32,5	Omprioriteres til forebygging og folkehelse på utgiftssiden. Samlet omprioritering er 250,0 mill. kroner	
15	2751.70	Redusert apotekavanse 1 prosentpoeng	75,0	75,0		V 254
15	2752.70	Økning i egenandelstak 1 med 200 kr for alle.	210,0	210,0	Økes fra 2 185 kr til 2 385 kr. Regjeringen foreslår en økning med 80 kroner.	V 256
15	2752.70	Økning i egenandelstak 1 med ytterligere 400 kr for personer med inntekt over 500 000 kr.	40,0	40,0	Samlet egenandelstak vil for denne gruppen da bli 2 785 kr.	V 257
17	1320.30	Riksveginvesteringer	1 250,0	1 250,0	Hovedsakelig kutt i bompengereduksjon. Omfordeles til jernbane og kollektivtransport. Vil likevel ha en vekst på om lag 350 mill. Se også forslag om sykkel- og trafiksikkerhetstiltak mv på posten, samlet ca. 700 mill. på utgiftssiden. Samlet reduseres posten med ca. 550 mill. kroner i forhold til regjeringens opplegg.	
17	1320.36	E16 Filefjell	250,0	250,0	Halvering av foreslått bevilgning. Ikke prioritert i vårt NTP-opplegg	
17	1370.70	Kjøp av «ulønnsomme» posttjenester	300,0	300,0	Helt unødvendig kryss-subsidie. Det anslås at Posten går med et overskudd på ca. 400 mill. kroner i 2014.	
18	572.62	Erstatte dagens ordning med et ikkebehovsprøvd stipend (gratis	149,8	359,4	Dagens ordning	V 309
16	228.71	læremidler) i videregående skole	12,4	24,7	innebærer at alle elever mottar et stipend på	
16	228.74	med et behovsprøvd stipend på inntil	0,2	0,4	2095 kr årlig. Med	
16	228.75	750 kr. måneden, men samtidig	0,3	0,7	Venstres ordning økes	
16	228.76	beholde og øke det	3,1	0,3	denne summen med	
16	222.01	ikkebehovsprøvd stipendet for elever på bygg- og anleggsteknikk	0,2	0,4	inntil til 7 500. For elever på bygg- og anleggsteknikk økes stipendet til 7 000 årlig. Netto innsparing = 147,9 mill. Gjelder fra høsten 2015.	
19	2309.01	Regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform settes til 0,75 pst	600,0	600,0	Regjeringen foreslår at den årlige overføringen til fellesskapet reduseres med 0,5 pst. av alle driftsutgifter som bevilges over statsbudsjettet som følge av reformen. Her er det mer å gå på.	V 342
19	2309.01	Avvikle ordningen med eksportstøtte	132,4	132,4	Føres teknisk mot	V 228

		til osteproduksjon			«ymseposten». Samlet teknisk verdi av denne eksportstøtten og støtten til osteproduksjon er 130,0 mill. kroner.
19	2309.01	Ubrukte/overførte midler i jordbruksavtalen	40,0	40,0	Hvert år brukes ubrukte midler i jordbruksavtalen til å finansiere neste års avtale. Ubrukte midler bør tilfalle statskassen.
SUM KUTT/OMFORDELING			10 450,5	10 970,4	

VI: ØKTE INNTEKTER

Ram me	Post. Kap.	Tekst	Bokført (mill. kr)	Påløpt (mill. kr)	Merknad	Spm
5	3451.01	Økt gebyr for førsteleddsomsetning av petroleumsprodukter og løsningsmidler m.m. samt førsteleddsomsetning av sprengstoff og krutt	10,0	10,0	10 prosent økning i gebyrene.	
6	3490.03	500 flere kvoteflyktninger	3,1	3,1	Samlet nettokostnad 62,3 mill.	V 179
	3490.06		3,6	3,6		
	3821.01		46,8	46,8		
	3821.02		1,1	1,1		
19	5309.29	Salg av statlig eiendom (inkl. økt salg av forsvarseiendom).	300,0	300,0	Teknisk ført på ymse inntekter.	
22	5622.85	Redusert utbytte Avinor > -4 pst Regjeringen foreslår 39 pst utbytte	-51,2	-51,2	Redusert utbytte knyttes til utredning og planlegging av utvidelse av kapasitet/rullebaner ved flyplasser i Finnmark og Nordland jfr. lokale prioriteringer.	V 130
22	5656.85	Økt utbytte Statkraft > 5 pst.	305,0	305,0	Regjeringen foreslår 85 pst. Venstre foreslår 90 pst.	V 130
SUM ØKTE INNTEKTER			618,4	618,4		

VEDLEGG 3: SAMMENLIGNINGSTABELL ALLE RAMMER; GUL BOK (REGJERINGEN) VS VENSTRE 2015

Komite	Nr		Gul bok 2015	Venstre 2015
Kommunal- og forvaltningskomiteen	1	Statsforvaltning	6 410 053	6 056 053 (-354 000)
Familie- og kulturkomiteen	2	Familie og forbruker	45 500 819	44 213 619 (-1 287 200)
	3	Kultur	10 074 118	10 303 475 (+229 357)
Utenriks- og forsvarskomiteen	4	Utenriks	36 835 823	37 394 823 (+559 000)
Justiskomiteen	5	Justis	25 288 454	25 285 254 (-3 200)
Kommunal- og forvaltningskomiteen	6	Innvandring, regional utvikling og bolig	15 688 595	16 199 995 (+511 400)
Arbeids- og sosialkomiteen	7	Arbeid og sosial	400 611 792	399 097 292 (-1 514 500)
Utenriks- og forsvarskomiteen	8	Forsvar	38 208 101	37 803 701 (-404 400)
Næringskomiteen	9	Næring	3 712 721	2 996 721 (-716 000)
	10	Fiskeri	-158 919	-133 919 (+25 000)
	11	Landbruk	16 568 822	16 508 022 (-60 800)
Energi- og miljøkomiteen	12	Olje og energi	-112 152 762	-111 769 562 (+383 200)
	13	Miljø	7 912 751	8 398 251 (+485 500)
Kontroll- og konstitusjonskomiteen	14	Konstitusjonelle institusjoner	2 204 892	2 183 392 (-21 500)
Helse- og omsorgskomiteen	15	Helse	170 476 878	170 157 478 (-319 400)
Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen	16	Kirke, utdanning og forskning	63 482 998	65 812 798 (+2 329 800)
Transport- og kommunikasjonskomiteen	17	Transport og kommunikasjon	53 704 144	54 707 444 (+1 003 300)
Kommunal- og forvaltningskomiteen	18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	160 563 300	162 470 000 (+1 906 700)
Finanskomiteen	19	Tilfeldige utgifter og inntekter	10 350 000	9 277 600 (-1 072 400)
	20	Finansadministrasjon mv.	40 078 985	40 088 985 (+10 000)
	21	Skatter, avgifter og toll	- 1 093 391 065	- 1 099 158 065 (-5 767 000) ⁸
	22	Utbytte mv.	-31 700 990	-31 954 790 (-253 800)

⁸ Ramme 21 inkluderer endringer i petroleumsbeskatningen.

